

FOLKEKIRKENS POTENTIALER OG BARRIERER BLANDT UNGE VOKSNE

&#

ANALYSE & TAL

Udarbejdet af :

Analyse & Tal F.M.B.A

Opdraggiveren til analysen er uKirke Vesterbro med økonomisk støtte fra Kirkeministeriet

For mere information kontakt:

Maj Baltzarsen +45 50552668 maj@ogta.dk

Databehandling, analyse & tekst:

Maj Baltzarsen, Amalia Montano Dahl og Nadia Engelst Rostved

Spørgeskemaundersøgelse er gennemført via analyseinstituttet YouGov.

Anvendelse og offentliggørelse af resultater og tal skal ske med klar reference til Analyse & Tal og YouGov.

ANALYSE & TAL F.M.B.A.

Analyse & Tal er et digitalt analysebureau med kontorer i København og Oslo. Vi er specialiserede i at analysere dét, der kan være svært at analysere. Vi kombinerer klassiske metoder med nye digitale metoder, der skaber værdi for vores kunder.

Analyse & Tal har eksisteret siden 2014 og tæller i dag 17 faste medarbejdere. Vores drøm er at skabe et mere demokratisk og retfærdigt samfund. Derfor har vi valgt at organisere os som et medarbejderejet kooperativ.

Vi er stolte af at investere vores overskud i udviklingen af nye metoder og projekter og i demokratiseringen af vores samfund som helhed.

UNDERSØGELSENS OPDRAGSGIVER

Opdragsgiver til analysen er Vesterbro sogn og uKirke på Vesterbro, med økonomisk støtte fra kirkeministeriet.

På sin hjemmeside beskriver uKirke sig selv således:

"I 2012 åbnede uKirke for første gang sine døre op og inviterede den københavnske ungdom ind til en ny og anderledes udgave af folkekirken. Her er den traditionelle oplæsning fra biblen, søndagsgudstjenester og faste ritualer lige så stille blevet erstattet af musik, mad, digtoplæsninger, debatter og et samarbejdende fællesskab med livet og troen i fokus. I loftet hænger en diskokugle, kirkebænkene er erstattet af overdådige vintage sofaer i velour, og til hver eneste arrangement har du mulighed for at drikke en kold øl eller sodavand med dine venner og uKirkes præst, Thomas Nedergaard.

Det er uKirkes mange frivillige unge, der er den kreative kraft bag vores aktiviteter og udvikling. Sammen har de frivillige og uKirkes medarbejdere udformet et manifest, som vi bruger til at skabe en rød tråd i vores arrangementer og samarbejder. Målet med manifestet og det gennemgående samarbejde er at skabe en aktuel og relevant udgave af kirken for unge, og derfor udspringer vores indhold og tilbud direkte fra ungdommens ønsker og idéer. Af samme årsag er det en del af uKirkes manifest, at kirken kun må lave aktiviteter i samarbejde med andre. På den måde er uKirke i konstant udvikling i overensstemmelse med de aktuelle behov, der er i samfundet.

I uKirke kan du opleve mange forskellige slags aktiviteter: koncerter, mini-festivaler, digtoplæsninger, danseforevisninger, fællesspisning, bogklubber og meget mere. Aktiviteterne fungerer som et rum, hvor du kan mødes med andre unge, diskutere og reflektere over livets vigtige spørgsmål i et format, der giver mening for dig.

De mange forskellige aktiviteter afspejler mangfoldigheden hos vores frivillige, som inkluderer unge mellem 16 og 30 fra hele København. Kirken lægger også hus til kræfter udefra med kreative projekter, som taler ind i uKirkes manifest"

INDLEDNING

UNDERSØGELSENS PROBLEMSTILLING

Formålet med denne analyse er at undersøge følgende: Hvilke potentialer og barrierer er der for, at folkekirken bliver et relevant fællesskab for unge voksne i dag? Analysens fokus på fællesskab omhandler tre aspekter: Unge voksnes hverdag, kulturelle forbrug og spirituelle liv.

”Unge voksne” bruges i denne analyse som betegnelse for danskere i alderen 22 til 35 år. Jævnfør tidligere studier er ungdommen præget af identitetsskabelse, idet den enkelte skal finde vej fra teenagelivet til voksenlivet med bolig, familie og karriere, og dertil hører en række afgørende valg omkring relationer, uddannelse, seksualitet, værdier osv., der er med til at definere den enkelte (Holst 2016; Nielsen og Sørensen 2017; SFI 2016; Woodman og Wyn 2015; Illeris et al. 2009; Nielsen og Sørensen 2017). Modsat den tidlige ungdom er der i unge voksnes liv forventninger om en selvstændig og stabil tilværelse. Dette medfører særlige udfordringer og behov, der kan være afgørende for folkekirkens relevans for de unge voksne.

Analysen bygger videre på tidligere undersøgelser, der peger på, at folkekirken har udfordringer med hensyn til unge medlemmer og brugere. Tal fra Danmarks Statistik viser, at der per 1. januar 2020 var 4,3 millioner medlemmer af folkekirken, svarende til 74 procent af danskerne. Der har i mange år været en lille, men nogenlunde konstant, nedgang i andelen af medlemmer¹. Spørgeskemaundersøgelsen ”Kirkebrug og Livsstil”, udført på vegne af Center for Kirkeforskning i 2015, undersøger danskernes brug af folkekirken. Undersøgelsen viser, at 71 procent af de 18-34-årige er medlem af folkekirken, hvilket er den laveste andel i befolkningen. Ud af de 71 procent svarer 17 procent desuden, at de overvejer at melde sig ud, hvilket er signifikant højere end i andre aldersgrupper². Unge voksne ser dermed ud til at være en gruppe, som i mindre grad oplever folkekirken som relevant for dem sammenlignet med ældre generationer.

I analysen undersøges, hvordan folkekirken kan være attraktiv for unge voksne som et sted til at håndtere hverdagen, som kulturel institution og som spirituelt fællesskab. Derudover, hvilke barrierer der kan stå i vejen for at unge voksne vælger folkekirken til. Dette er en omfattende ambition, og denne rapport vil derfor indeholde udvalgte nedslag indenfor de tre områder, frem for at være en dybdegående og udtømmende analyse.

ANALYSENS INDSIGTER

Undersøgelsen viser, at unge voksne overordnet har en svag relation til folkekirken. Selv de, der ser sig selv som troende eller spirituelle, undgår i vidt omfang folkekirken som et sted, de kan få støtte, hjælp og inspiration til svære valg i livet og eksistentielle spørgsmål. Analysen viser, at en stor del af de unge voksne er langt væk fra folkekirken. Men der hersker også en nysgerrighed og åbenhed efter at udforske spørgsmål om livet, døden, tro og spiritualitet blandt mange unge voksne – og blandt dem har folkekirken et potentiale for at udgøre det rum, som mange unge voksne mangler i deres hverdag. Barriererne for, at folkekirken i højere grad kan blive relevant for unge voksne, kan overordnet deles op i to temaer: Unge voksnes opfattelse af folkekirken, og de unge voksnes egen hverdag

INDSIGTER: UNGE VOKSNES HVERDAG

Generelt viser analysen, at svære tanker, tvivl og bekymringer fylder i hverdagen for mange unge voksne, og at mange reflekterer over større eksistentielle tanker om livet og døden. Omkring halvdelen af de unge voksne i undersøgelsen ønsker at få mere inspiration og hjælp til at dette. Tro og spiritualitet kan være en hjælp til at håndtere tanker og bekymringer, men på trods af en relativ stor åbenhed overfor at tale med en fagperson såsom en psykolog, så har mange forbehold mod at bruge folkekirken, og kun de færreste er åbne overfor at tale med en præst. Den kvalitative analyse viser, at årsagen til den manglende interesse for at bruge præster til at få støtte og hjælp kan skyldes en manglende bevidsthed om, at denne mulighed findes. Derudover kan det virke overvældende at skulle gå ind i en kirke for at søge hjælp til personlige tanker og bekymringer.

INDSIGTER: UNGE VOKSNES KULTURFORBRUG

En del folkekirker tilbyder bredere kulturarrangementer for at gøre kirken mere tilgængelig for flere mennesker. Indeværende analyse har derfor undersøgt, hvilke forhold der er vigtige for unge voksne i forhold til deres kulturforbrug.

På trods af at mange unge voksne har travlt i deres hverdag, er kulturelle arrangementer – særligt film, musik og sport – en del af hverdagen. Prioritering af tid fylder generelt blandt undersøgelsens deltagere, og det påvirker deres hverdag og kulturforbrug. Hvis et kulturelt eller socialt arrangement skal prioriteres, skal det give konkret, håndgribelig værdi i den pågældende situation, som den enkelte unge voksne står i.

Mange unge voksne oplever at bruge en del energi på at pleje deres relationer i hverdagen, hvilket også afspejles i deres ønsker til kulturarrangementer. Mere end 60 procent af de unge i spørgeskemaundersøgelsen ville ønske, at de havde mere tid til venner, familie og partner. I forlængelse heraf fremhæver en del, at de foretrækker at deltage i arrangementer, der giver mulighed for at komme i dybden og føle sig tæt på sine eksisterende relationer frem for at skabe nye.

Til spørgsmålet om, hvordan det ville påvirke unge voksnes lyst til at deltage i et arrangement, hvis det afholdes af folkekirken, svarer hver fjerde unge voksne i undersøgelsen, at det vil påvirke deres lyst negativt. Dette er blandt andet begrundet med en frygt for, at prædikener vil være en del af arrangementet. Derudover eksisterer fordomme om, at arrangementer i folkekirken er kedelige og forældede, og at arrangementet vil være ekskluderende for folk, der ikke ser sig selv som kirkegænger. Hver tiende mener derimod, at folkekirken kan bidrage med noget særlig positivt. Som begrundelse herfor fremhæves kirkerummet som særligt stemningsfuldt, og at kulturelle arrangementer vil medvirke til at forny og "åbne" kirken.

INDSIGTER: UNGE VOKSNES FORHOLD TIL TRO OG SPIRITUALITET

Undersøgelsen peger på, at unge voksne overordnet fordeler sig i tre grupper, når det kommer til tro og spiritualitet. 19 procent af respondenterne angiver, at de praktiserer tro, religion og spiritualitet – denne gruppe kalder vi ”de praktiserende”. En større gruppe på 29 procent, som vi kalder ”de åbne”, er ikke aktivt praktiserende, men er enten troende eller nysgerrige på tro, religion og spiritualitet. Den sidste gruppe kaldes ”resten” og svarer til omkring halvdelen af de unge voksne. Denne gruppe forstår hverken sig selv som praktiserende, troende eller nysgerrige på tro og spiritualitet. De tre tros-kategorier har signifikant forskellige oplevelser af folkekirken. Analysen undersøger ikke, hvilke former for tro og spiritualitet respondenterne praktiserer eller er nysgerrige på, derfor skal alle indsigter læses med dette forbehold.

Hver sjette unge voksen i undersøgelsen savner flere at tale med om tro, religion og spiritualitet – og at deltage i fællesskaber, hvor de kan udforske emnerne. Blandt ”de praktiserende” gælder det 47 procent og blandt ”de åbne” 14 procent. Samtidig viser analysen, at begge grupper er bange for, at andre folk dømmes dem og misforstår dem, når de taler om tro og spiritualitet. Dette er særligt udtalt for ”de praktiserende”.

Ovenstående indsigter åbner for en drøftelse af, hvorvidt folkekirken har potentiale til at danne rammer for, at unge voksne kan udfolde deres forhold til tro og spiritualitet uden frygt for at blive dømt eller misforstået af andre. Hver femte unge voksen i undersøgelsen oplever folkekirken som relevant og føler, at deres tro eller spiritualitet er inkluderet af folkekirken. Blandt ”de praktiserende” er 46 procent enige i, at folkekirken er relevant og 44 procent føler sig inkluderet. Blandt ”de åbne” er det hhv. 25 procent og 20 procent. Analysen peger således på, at på trods af at en del unge voksne reelt er interesserede i tro og spiritualitet, så er de ikke nødvendigvis tiltrukket af dét, som de oplever, at folkekirken kan tilbyde. Det kan blandt andet bunde i, at unge voksne har en anden forståelse af tro og spiritualitet – og andre behov forbundet hermed – end det, folkekirken forbindes med.

INDSIGTER: UNGE VOKSNES FORSTÅELSE AF TRO OG SPIRITUALITET

Mange unge voksne opfatter folkekirken som et sted med fastlåste traditioner og rammer, som individet skal passe ind i. Det er mange unge voksne ikke indstillet på, da de søger, at udforske sig selv og deres egen spiritualitet.

Analysen viser, at unge voksne ser forskelligt på begrebet tro og spiritualitet. Begrebet tro bliver i høj grad forbundet med institutionaliseret religion. Mange ser derimod spiritualitet som den ikke-institutionaliserede udgave af tro. De forskellige forståelser af de to begreber åbner op for en overvejelse om, hvorvidt folkekirken kan blive mere tilgængelig og relevant for unge voksne, hvis formidlingen af tro og spiritualitet i højere grad tager udgangspunkt i den enkelte med blik for, at der kan være stor forskel på, hvordan man oplever begrebet tro og spiritualitet.

Undersøgelsen peger desuden på, at tro og spiritualitet for mange ikke er statisk. Flere beskriver, at de har et vekslende og periodisk forhold til tro og spiritualitet, som de ikke ønsker at bekende sig endegyldigt til. Unge voksnes spirituelle liv skal derfor ikke udelukkende forstås gennem et vedvarende og stabilt medlemskab af eksempelvis folkekirken, men kan ligeledes komme til udtryk på andre måder. Folkekirken vil muligvis have gavn af at sænke indgangsbarrieren, så unge voksne ikke oplever at skulle være afklaret og bekende sig fuldkomment til kristendommen for at kunne indgå i fællesskabet. Hvis flere unge voksne skal finde folkekirken mere relevant, så ligger der derfor en opgave i at gøre folkekirken mere åben og udforskende, så unge voksne uden et stærkt forhold til den kristne tro og tradition også kan opleve sig inkluderet.

RAPPORTENS OPBYGNING

Analysen er inddelt i fire afsnit.

Første afsnit, "hverdag", tegner et billede af de unges hverdag med fokus på de situationer, hvor folkekirken kan være relevant. Derudover undersøges, hvilke barrierer der kan være for at folkekirken kan indgå som del af de unges hverdag.

Andet afsnit, "kultur", ser nærmere på unges kulturforbrug samt hvad der vægtes, når unge skal motiveres til at deltage i arrangementer og begivenheder. Samtidig undersøges, hvordan folkekirken opfattes som en attraktiv og relevant kulturinstitution.

Afsnit tre og fire omhandler unge voksnes forhold til og forståelse af tro og spiritualitet. Fokus er, hvordan folkekirken kan blive relevant på denne baggrund.

Analyseafsnittene er opdelt i en række indsigter, der løbende inddrager empiri fra fokusgrupper med tidligere uKirke-brugere og fra spørgeskemaundersøgelsen. Resultater fra spørgeskemaundersøgelsen præsenteres primært i grafer og tal, mens indsigter fra fokusgrupperne præsenteres i tekst med analytiske pointer.

Sidst i rapporten findes et metodeafsnit, der giver en detaljeret gennemgang af undersøgelsens metode og datagrundlag.

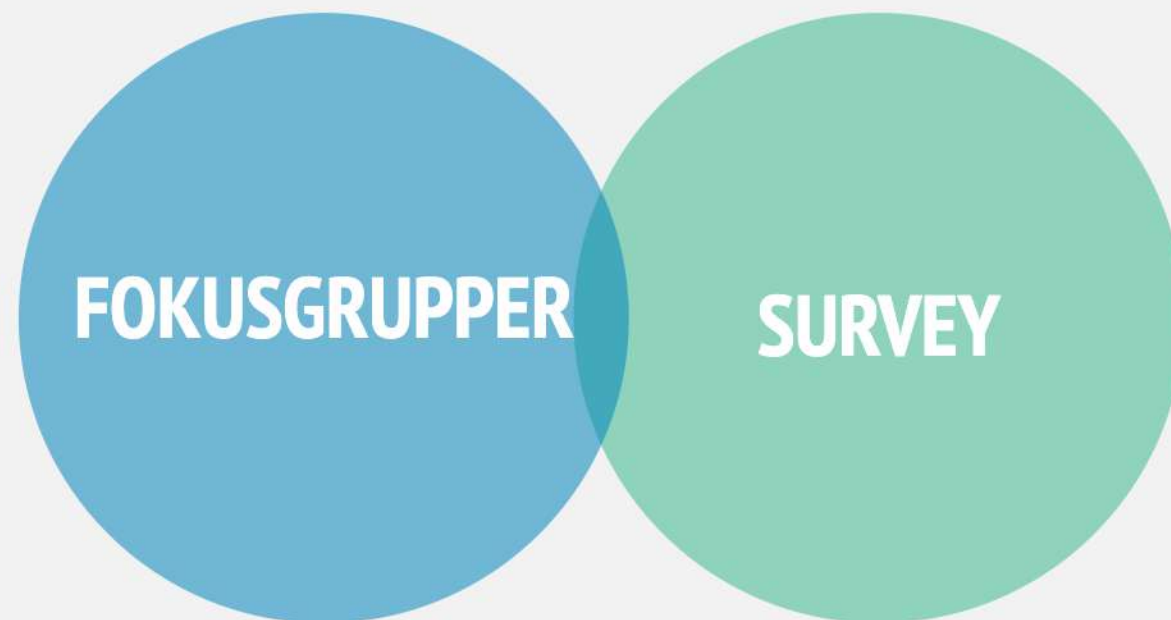
UNDERSØGELSENS DESIGN

Undersøgelsen kombinerer kvalitative fokusgrupper med spørgeskemaundersøgelse.

Først er der foretaget fokusgruppeinterviews med 10 tidligere frivillige i uKirke på Vesterbro. Fokusgruppeinterviewene har til formål at identificere folkekirkens potentialer og barrierer blandt unge voksne. Fokus er de tidligere frivilliges erfaringer med at vælge kirken til som fællesskab, hvilken værdi det giver dem samt begrundelser for at fravælge kirken. Derudover giver fokusgrupperne en mere dybdegående indsigt i unge voksnes forståelse af og forhold til tro, spiritualitet og religion.

Indsigterne fra fokusgrupperne danner udgangspunkt for det spørgeskema, der blev sendt ud blandt 22-35-årige danskere gennem et surveypanel. Spørgeskemaundersøgelsen belyser folkekirkens potentialer og barrierer blandt danske unge generelt – herunder unge voksnes forhold til og forståelse af tro, spiritualitet og religion.

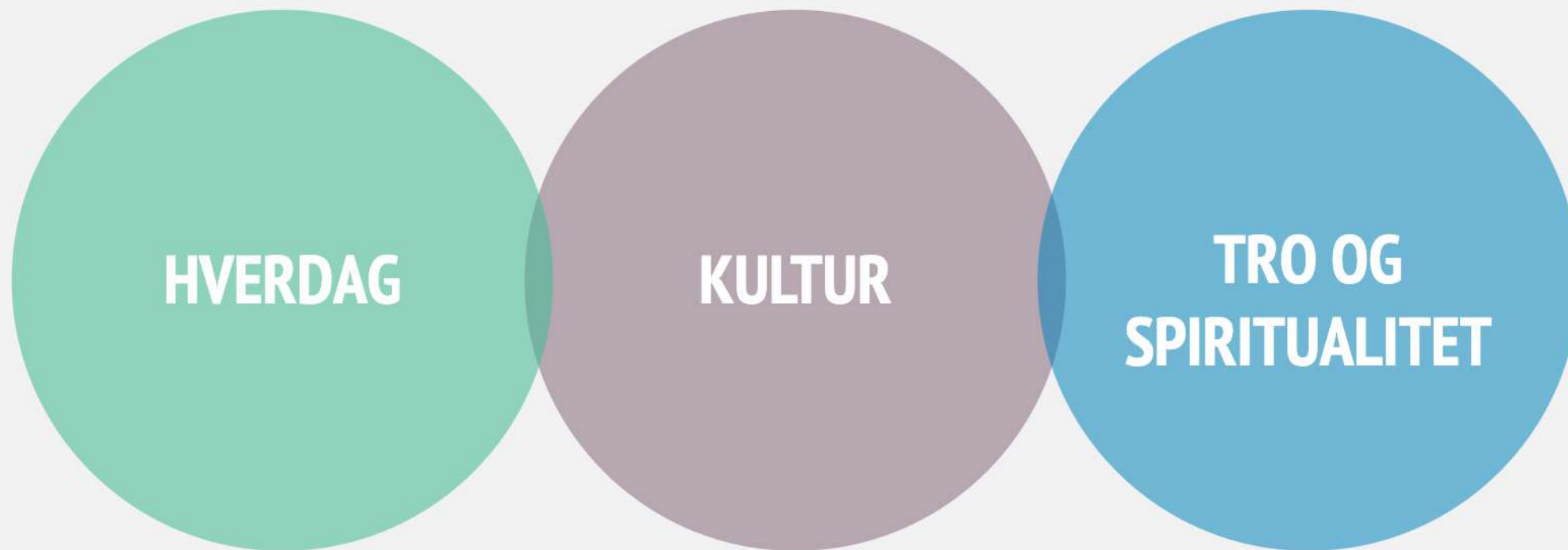
Læs mere om metode og tilgang i afsnittet 'Metode'.

ANALYSE

ANALYSENS DELE

1. HVERDAG

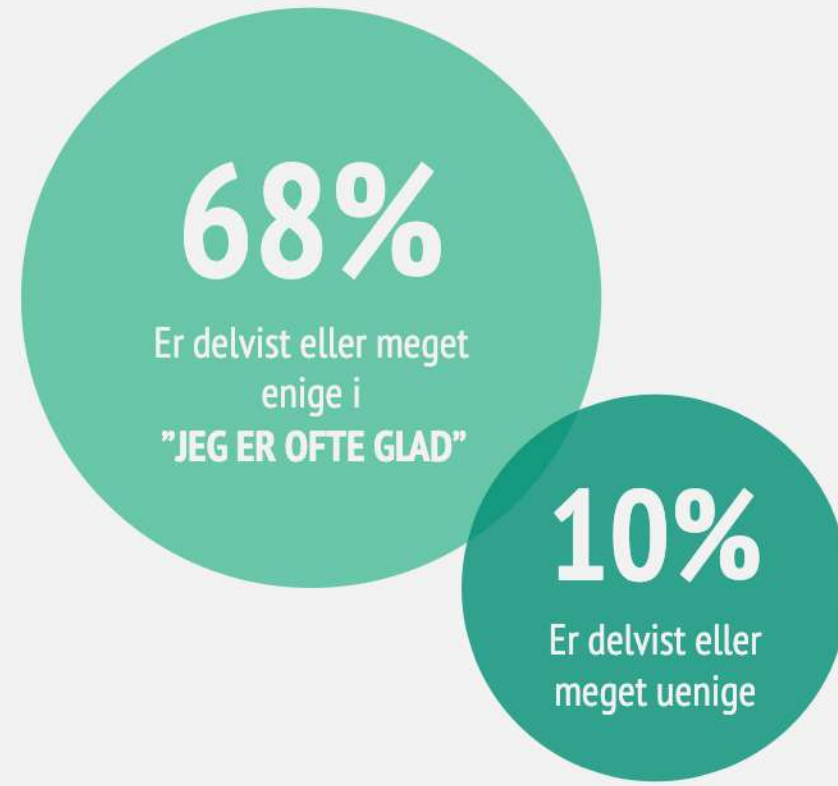
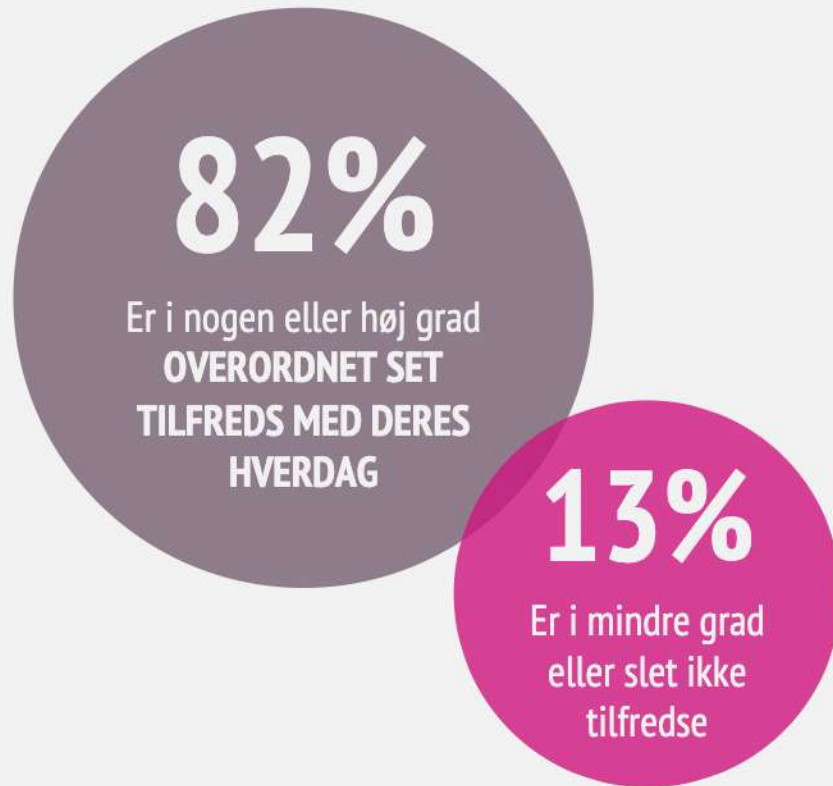

1. INDSIGT

DE FLESTE UNGE VOKSNE HAR DET GODT I HVERDAGEN, MEN PRÆSTATIONSPRES, TVIVL OG BEKYMRINGER FYLDER MEGET FOR EN DEL. STØRRE EKSISTENTIELLE TANKER OM LIVET OG DØDEN FYLDER OGSÅ FOR EN STØRRE GRUPPE

MAJORITETEN AF DE UNGE VOKSNE I UNDERSØGELSEN ER TILFREDSE MED HVERDAGEN – MEN DET GÆLDER IKKE ALLE

EN BETYDELIG ANDEL OPLEVER ENSOMHED OG STRESS I HVERDAGEN

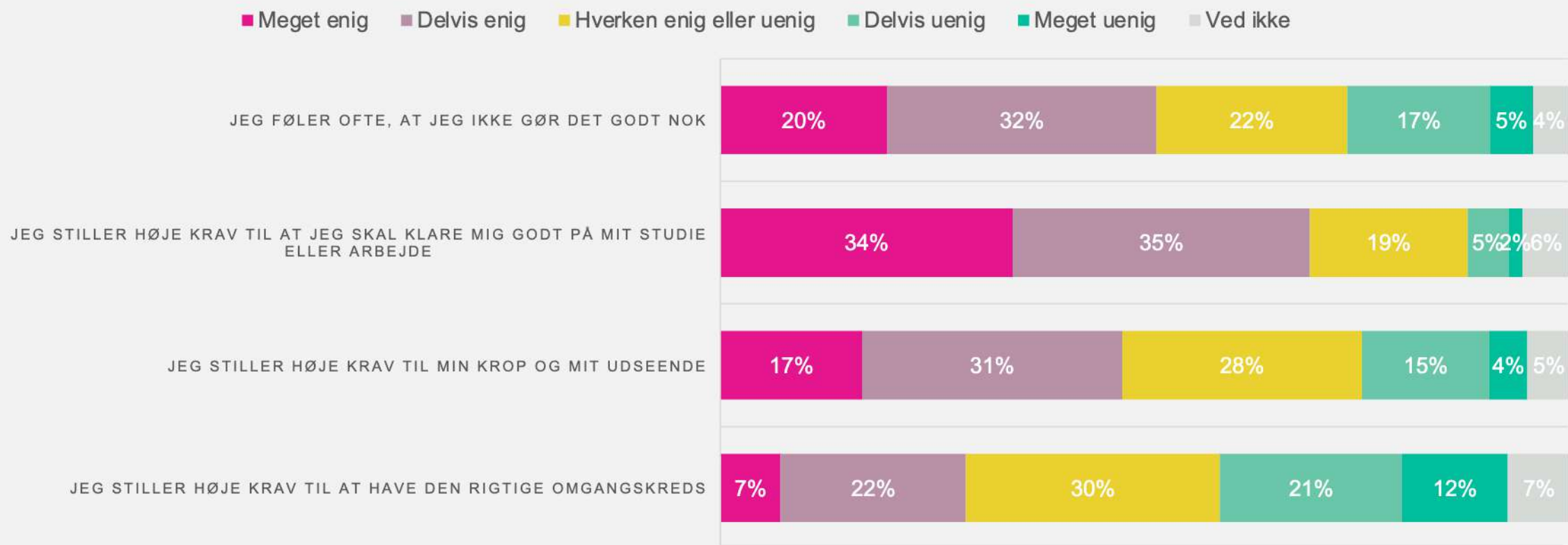
31%

Er delvis eller meget enig i
"JEG FØLER MIG OFTE
ENSOM"

44%

Er delvis eller meget enige i
"JEG FØLER MIG OFTE
STRESSET"

MANGE UNGE VOKSNE PÅVIRKES AF HØJE KRAV OG AMBITIONER

NOTE OM UNDERSØGELSENS TILGANG TIL KØN

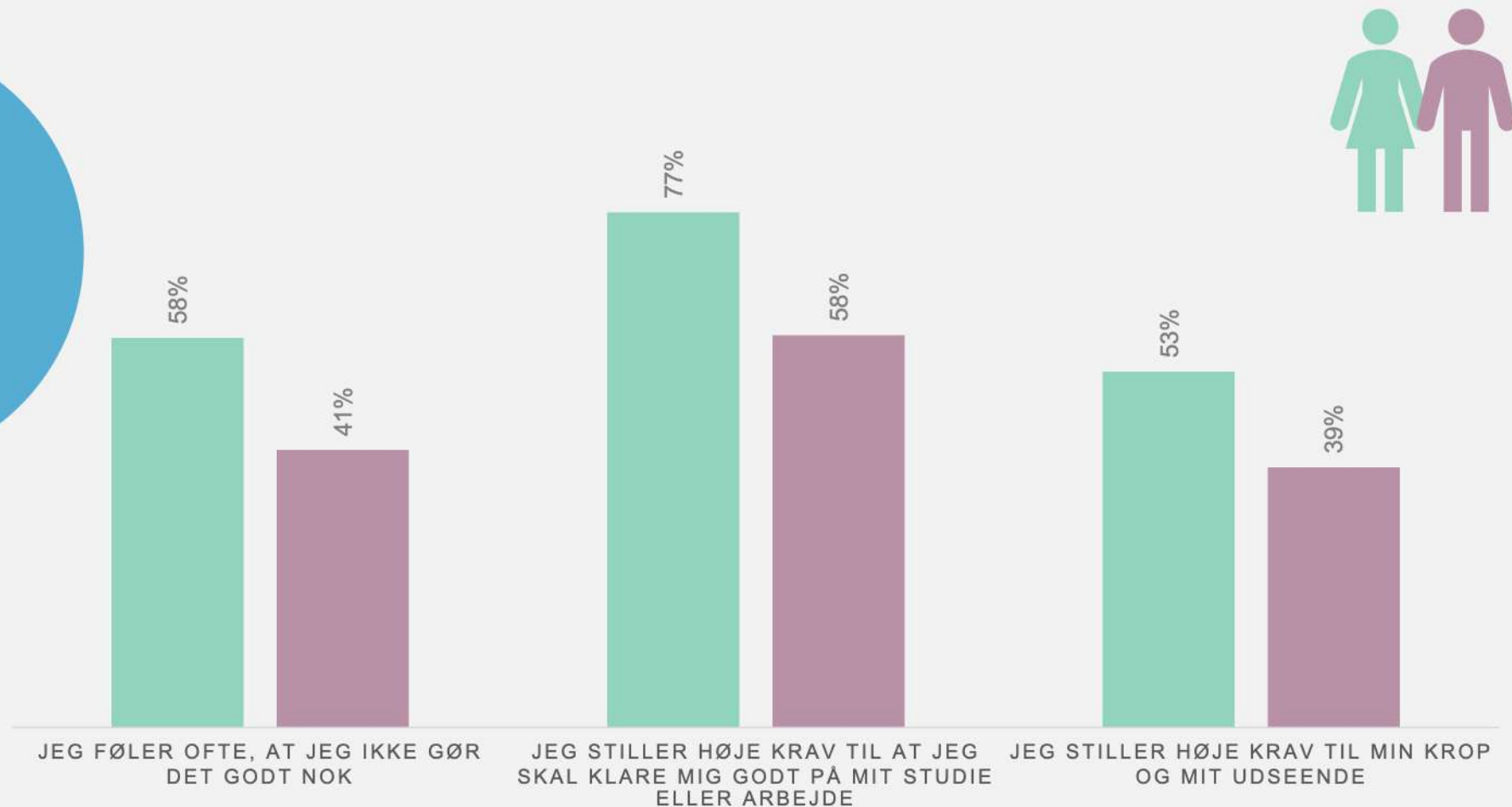
Personer kan have en *binær* kønsidentitet, hvilket betyder, at man identificerer sig som enten kvinde eller mand. Personer kan ligeledes have en *ikke-binær* kønsidentitet og identificere sig som begge dele, hverken-eller eller noget udenfor kategorierne "kvinde" og "mand". Om de personer, der har en ikke-binær kønsidentitet, bruges ofte begrebet "non-binær".

I undersøgelsens spørgeskema er respondenter udelukkende blevet præsenteret for muligheden for at registrere sig som enten kvinde eller mand. Der er således ikke blevet taget højde for de personer, der ikke oplever at passe ind i disse kategorier. Vi fanger således ikke det fulde billede af kønsidentitet blandt personer, der har deltaget i undersøgelsen. Dette er typisk for survey-undersøgelser, hvor forsimplinger og kategoriseringer til tider er nødvendige for at vise resultater.

Køn er imidlertid ikke et fokus i denne undersøgelse, og vi vil kun få gange se på forskelle mellem unge mænd og kvinders besvarelser. Det følgende slide er ét eksempel herpå, da der er væsentlige forskelle på registrerede unge mænd og kvinders oplevelse af ydre krav og præstationspres. Dette flugter med resultater i tidligere undersøgelser, der har vist, at unge kvinder er særligt pressede af præstationskulturen i dag.

UNGE KVINDER ER SÆRLIGT RAMT AF PRÆSTATIONSKULTUREN

ANDEL, DER ER
DELVIS ELLER
MEGET ENIG

ENSOMHED, STRESS OG HØJE KRAV ER EN DEL AF MANGE UNGE VOKSNES HVERDAG

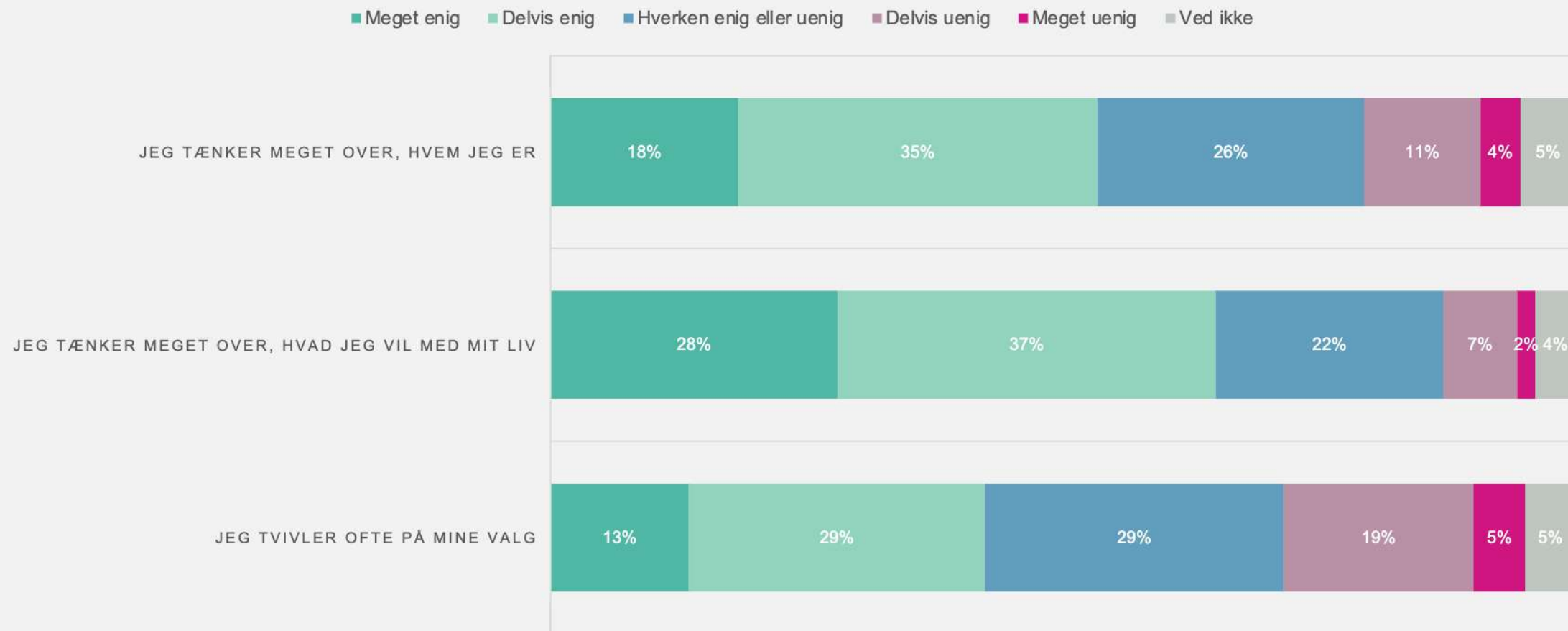
Som de foregående slides peger på, svarer omkring hver tiende unge voksen, at de overordnet set ikke er tilfredse med deres hverdag, og at de ikke kan nikke genkendende til ofte at være glade. Selvom at det er en minoritet, der overordnet ikke er tilfredse eller glade, må det tages alvorligt, at nogle unge voksne ikke trives i hverdagen. At næsten hver tredje svarer, at de ofte føler sig ensomme, mens 44 procent ofte er stressede, bidrager yderligere til at tegne et billede af en presset ungegruppe. En hverdag med stress, mistrivsel og ensomhed er således noget, der må tages højde for, hvis der skal skabes gode og meningsfulde tilbud til unge voksne.

Omkring halvdelen af undersøgelsens respondenter svarer, at de ofte oplever ikke at gøre det godt nok. Samtidig oplever en stor gruppe høje krav til deres præstation på job og studie samt til udseende og omgangskreds. Forventningspres er således også et grundvilkår for de unge voksne, der har mange arenaer og områder at skulle præstere på. Særligt blandt unge kvinder.

Forventnings- og præstationspres er ligeledes et tema for de unge voksne i fokusgruppeinterviewene med tidligere frivillige i uKirke. Her bliver det særligt fremhævet, at spejling i andre unge voksne kan give en følelse af utilstrækkelighed. Ikke at kunne finde fast arbejde, bolig eller partner giver en følelse af at falde bagud i forhold til andre. En informant beskriver det således: *"Det var helt vildt svært at finde et fast job og finde en plads i samfundet. Så jeg har lavet helt vildt mange ting i perioder (...) Og det har været virkelig svært. Og nu sidder I andre og er lidt yngre, og taler om "arh den første voksenløn, det bliver bare så fedt mand". Og den tanke har jeg også gået med. Og når det så ikke sker, på den måde man tror at det vil ske, samtidig med at folk omkring mig har landet jobs. Så føler man, at man bliver hægtet af eller kommer bagud"*

At skabe en kirke med relevans for unge voksne må derfor også indbefatte et hensyn til kampen med at leve op til de forventninger, som de møder i deres omverden. Både i form af mulighed for at indgå i fællesskaber, hvor den unge voksne ikke oplever at blive vurderet og vejret, eller ved at tilbyde hjælp til at håndtere de svære tanker og forventningspresset.

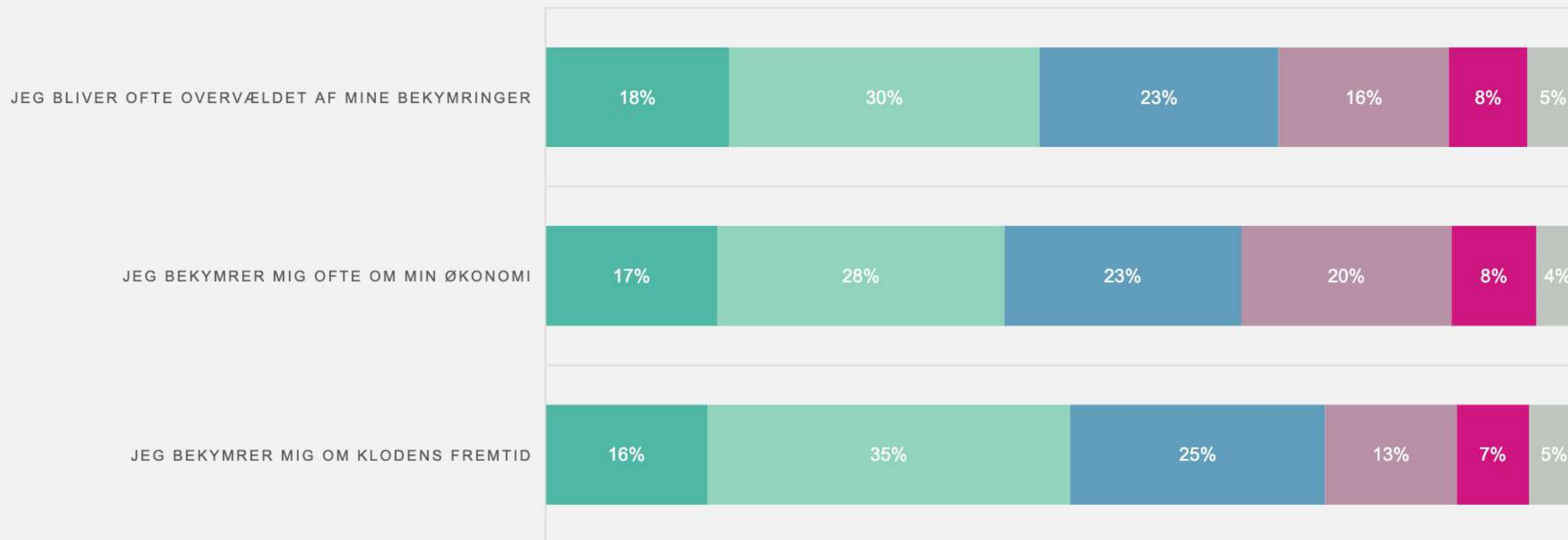
MANGE GÅR MED TVIVL OMKRING IDENTITET OG VALG I LIVET

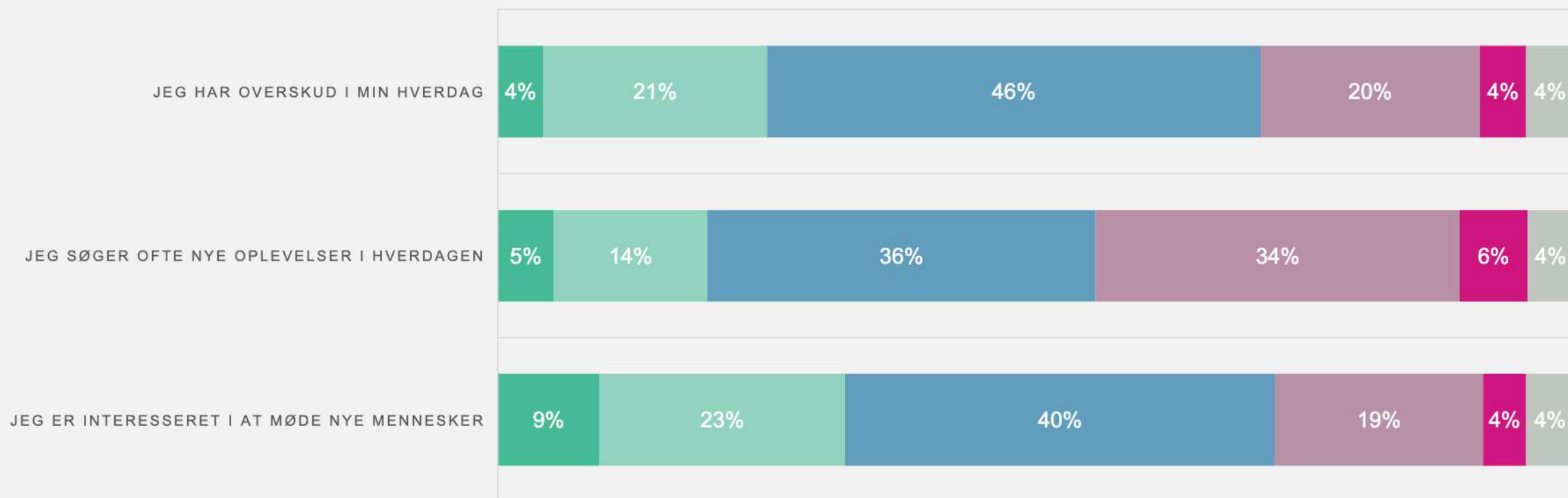
... OG BEKYMRINGER FYLDER

■ Meget enig ■ Delvis enig ■ Hverken enig eller uenig ■ Delvis uenig ■ Meget uenig ■ Ved ikke

EN PRESSET HVERDAG EFTERLADER IKKE MEGET OVERSKUD

■ I meget høj grad ■ I høj grad ■ I nogen grad ■ I mindre grad ■ Slet ikke ■ Ved ikke

MANGE OG STORE VALG SKABER TVIVL OG BEKYMRINGER

Undersøgelsen peger på, at unge generelt går med mange refleksioner omkring deres identitet og valg i livet. Det er i sig selv interessant og muligvis et sted, hvor folkekirken kan skabe tilbud og værdi: Ved ikke kun at tilbyde plads til markering af livets store begivenheder, men også til løbende at udforske og udfordre muligheder i livet. Dette ikke blot på et religiøs plan, men også et hverdagsligt og praktisk.

Men de mange refleksioner kan også give sig til udtryk i bekymringer og tvivl omkring valg og fremtid. Lidt under halvdelen af de unge i undersøgelsen oplever tvivl og bekymringer omkring deres valg, hverdag og mere abstrakte ting som eksempelvis klimaet. Tvivl og bekymringer bidrager til det samlede billede af, at mange unge voksne har en presset hverdag med svære tanker, hvilket kan være forklaringen på et manglende overskud. Analysen viser, at der ikke nødvendigvis er meget overskud til at prøve nye ting eller møde nye mennesker i hverdagen. Blot 25 procent af de adspurgte mener, at de har overskud i hverdagen. Samtidig er det blot 19 procent, der erklærer sig enige i, at de ofte søger nye oplevelser i hverdagen.

I overgangen fra at ung til voksen kan valg opleves som mere afgørende og definerende, end de har gjort førhen. Dette bliver også pointeret i fokusgruppesamtalerne med tidligere frivillige i uKirke på Vesterbro i København. En kvinde fortæller, at hun oplever en konflikt ved at blive ældre og nu være "for gammel" til visse ting i hendes liv: *"Dét oplever jeg ofte konflikt omkring: At kunne mærke, at jeg er et sted, der er godt nok at være, og at der hører sig nice ting til at blive voksen. Men at der samtidig er noget mega svært og angstfyldt ved at føle, at det kommer tættere på, dét der ansvar. Det er lidt særligt. Jeg læser statskundskab – jeg har truffet et valg om det – og nu er jeg langt med det. Det synes jeg er et pres og jeg føler mig slet ikke gammel nok til det"*

En ung mand beskriver i forlængelse af ovenstående, at den selvtillid, der er nødvendig for at kunne træffe valg omkring livet, synes at udeblive, selvom han er blevet ældre: *"Den selvtillid, som man håber kommer, når man er voksen, den kommer ikke. Man er lige så usikker, som man altid har været"*. Flere informanter fortæller, at de havde en opfattelse af, at de burde være mere "voksne" og have mere styr på deres ønsker og prioriteringer.

2. INDSIGT

MANGE UNGE VOKSNE HAR SVÆRT VED AT FINDE TID TIL AT VEDLIGEHOEDE OG PLEJE SOCIALE RELATIONER, HVILKET GIVER DÅRLIG SAMVITTIGHED

PRIORITERING I SOCIALE RELATIONER FYLDER MEGET

I fokusgruppeinterviewene med tidligere frivillige i uKirke viser prioritering af tid sig at være et helt centralt emne for de unge voksne. Dette særligt i forbindelse med at prioritere og vedligeholde forskellige sociale relationer i deres liv, hvilket flere informanter beskriver, at de bruger store mængder tid og energi på.

At være ung voksen kommer med en række forpligtelser, som den tidlige ungdom ikke har, og samtidig akkumulerer relationer sig, hvilket ifølge flere informanter gør det sværere at få tiden til at slå til. En kvinde i midten af 20'erne fortæller eksempelvis: *"Prioritering fylder meget i mit liv: Jeg er lige flyttet på kollegie, har to jobs, studerer, har en kæreste og venner. Hvilke ting og mennesker vil jeg gerne prioritere i mit liv. Og en erkendelse af, at det ikke er en fiasko, hvis jeg i et halvt år ikke ses med en af mine gode veninder. Det her med at give mig selv lov til at være der, hvor jeg er, uden at det skal føles definitivt. Det fylder bare meget i mit liv".*

En anden beskriver, hvordan prioriteringen også betyder fravalg: *"Nu har jeg både været på efterskole og gået i gymnasiet og boet i Fredericia og i København og har en stor vennegruppe fra FDF og studiet. Så det med at balancere vennegrupperne og hvem man skal prioritere er et stort spørgsmål for mig. Pludselig har man mange venner, og det er også vigtigt for mig at have nogle dybe relationer, og at prioritere de dybe relationer. Og det er som om, at der ikke er nok tid til det"*

At prioritere kræver ikke bare tid og energi, men giver også dårlig samvittighed, beskriver informanter i fokusgrupperne. De oplever et stort ansvar for at være tilstrækkelig i deres relationer og har dårlig samvittighed, når de ikke kan leve op til det: *"Jeg har altid dårlig samvittighed over ikke at prioritere mine forskellige venner (...) Jeg har hårde normer til mig selv. Hvis jeg ikke har tid til mine forældre, venner og arbejde, så er jeg dårlig til det hele. Og det fylder bare meget"*

DET ER SVÆRT AT FINDE NOK TID TIL AT VEDLIGEHOEDE RELATIONER

45%

Er meget eller delvis enige i
"JEG BRUGER MEGET TID OG
ENERGI PÅ AT HOLDE
KONTAKTEN TIL VENNER OG
FAMILIE"

61%

Er meget eller delvis enige i
"JEG VILLE GERNE HAVE MERE TID
TIL VENNER, FAMILIE OG PARTNER"

Næsten halvdelen af de unge voksne i spørgeskemaundersøgelsen erklærer sig meget eller delvis enige i, at de bruger meget tid og energi på at holde kontakten til venner og familie. Her er kvinder overrepræsenteret, da 52 procent af dem erklærer sig enige, mod 35 procent af mændene i undersøgelsen. Samtidig svarer over 60 procent af respondenterne, at de ønsker mere tid til venner, familie og partner.

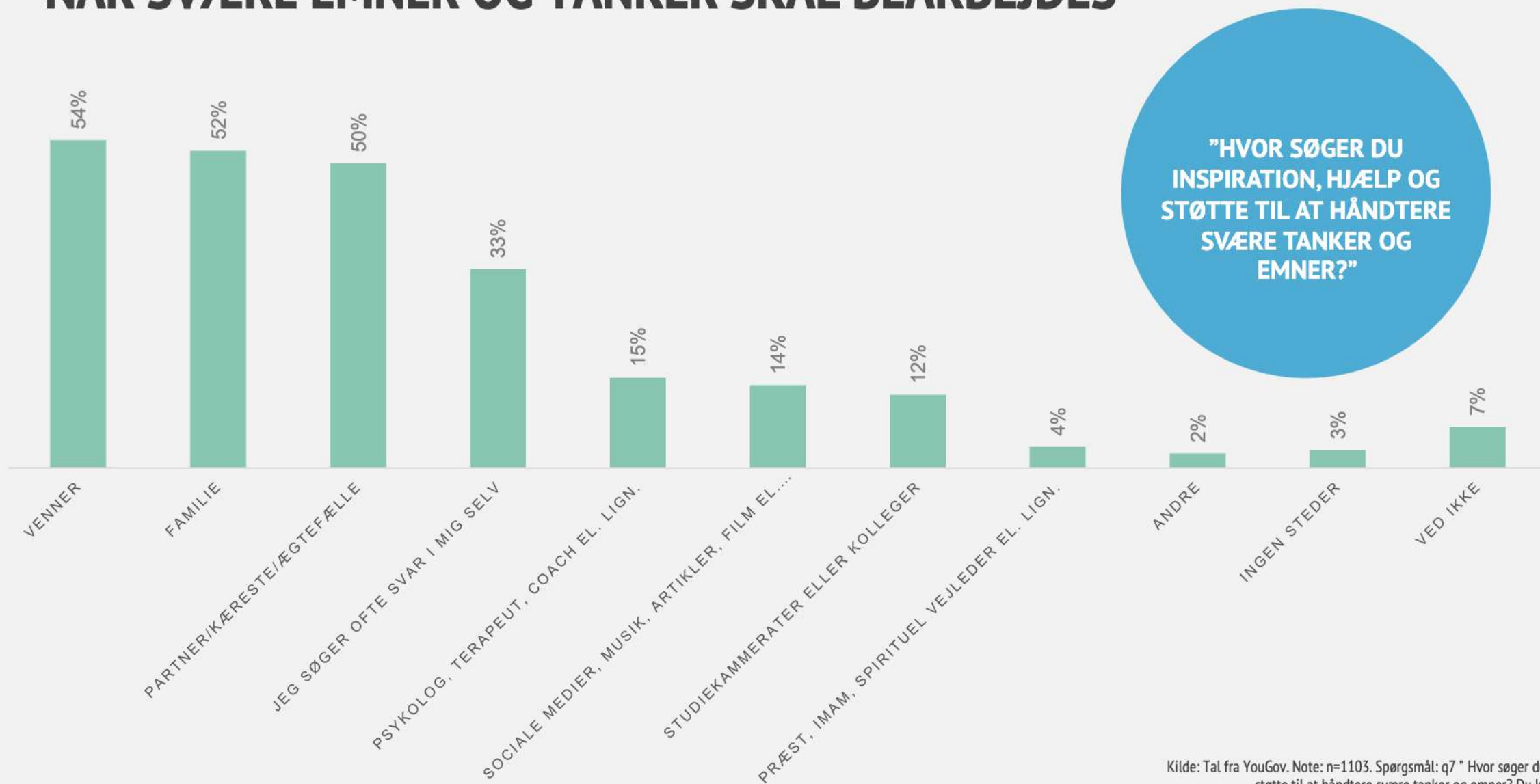
Der tegner sig et generelt billede af unge voksne, der bruger store mængder energi på sociale relationer i hverdagen, og har svært ved at finde den fornødne tid dertil.

3. INDSIGT

OMKRING HALVDELEN AF DE UNGE VOKSNE ØNSKER AT FÅ MERE INSPIRATION, STØTTE OG HJÆLP TIL AT HÅNDBERE TANKER, BEKYMRINGER OG EKSISTENTIELLE OVERVEJELSER

DE UNGE VOKSNE BRUGER SÆRLIGT DE NÆRE RELATIONER – OG SIG SELV – NÅR SVÆRE EMNER OG TANKER SKAL BEARBEJDES

EN DEL FÅR IKKE DERES BEHOV FOR STØTTE OG HJÆLP OPFYLDT

64%

Er meget eller delvis enige i
"JEG FØLER, AT JEG HAR
NOGEN AT TALE MED OM
SVÆRE TANKER OG EMNER"

14%

Er meget eller
delvis uenige

62%

Er meget eller delvis enige i
"JEG FØLER, AT MINE
VENNER OG FAMILIE
FORSTÅR MIG"

11%

Er meget eller
delvis uenige

44%

Er meget eller delvis enige i
"JEG SYNES, AT DET ER SVÆRT AT
FÅ NOK INSPIRATION, HJÆLP OG
STØTTE FRA MIT EKSISTERENDE
NETVÆRK"

39%

Er meget eller
delvis uenige

OM IKKE AT FØLE SIG FORSTÅET

I fokusgruppeinterviewene med tidligere frivillige i uKirke beskriver en ung kvinde, hvordan hun til tider oplever, at samtaler med venner og bekendte ikke er tilstrækkeligt forløsende i forhold til svære tanker eller emner:

"Et sted, hvor jeg har talt med folk, uden at blive forløst, det har været med hensyn til, at det var svært at finde et fast job og finde en plads i samfundet. Så jeg har lavet helt vildt mange ting i perioder. Og her var jeg jo også ansat i en midlertidig stilling i et halvt år. Og det har været virkelig svært (...) Og når det så ikke sker, på den måde som man tror, at det vil ske, samtidig med at folk omkring mig har landet jobs, så står man og føler, at man bliver hægtet af eller kommer bagud (...) det tog virkelig lang tid før jeg kunne tale med bestemte venner om det, for det var nemmere for mig at lukke mig inde og prøve at være i det selv. Jeg skulle ud over en eller anden form for barrierer for at kunne tale om det. Og når jeg så gjorde det, så følte jeg ikke, at jeg blev forløst. Folk kunne godt sidde og nikke og lytte og sige "jah". Men de havde ikke været der selv. Så selvom at jeg snakkede med folk, så synes jeg ikke at jeg kunne få det forløst noget sted"

I samme forbindelse beskriver en ung mand, hvordan han ofte oplever at blive skuffet over venner og familie i forbindelse med svære samtaler: *"Det kan være ret svært at tale med familie og venner, fordi man også har en eller anden forventning om, hvad man vil høre. Jeg kan mærke, at hvis jeg får en reaktion, som jeg ikke vil have, som jeg synes er forkert eller jeg ikke kan bruge til noget, så bliver jeg skuffet. Og man bliver også nødt til at snakke om "hvordan kan du reagere når jeg siger et eller andet?" I stedet for at komme med løsninger hele tiden, så bare måske snakke om det eller spørge lidt ind. Det kan svært at snakke med folk om svære emner, som ikke selv har nogen relation til emnet. For hvad skal de sige? Og der tror jeg at det er særligt svært, når man kender folk særligt godt"*

Ikke at have tilstrækkelig støtte handler således ikke udelukkende om ikke at have mennesker omkring sig – det kan også skyldes oplevelser af, at de eksisterende relationer ikke er tilstrækkelige til at dække behovet for nærvær og forståelse.

MANGEL PÅ STØTTE I HVERDAGEN

Resultater fra spørgeskemaundersøgelsen viser, at 44 procent oplever, at det er svært at få tilstrækkelig hjælp og støtte fra deres eksisterende netværk. Dette gælder ikke udelukkende problemer, men kan ligeledes være støtte til de valg og den generelle tvivl, unge voksne kan opleve i forbindelse med at træde ind i voksenlivet. 14 procent er desuden uenige i, at de har nogen at gå til med svære tanker og emner. På samme vis er 11 procent uenige i, at deres venner og familie forstår dem.

Samlet set er der en betydelig gruppe af unge, der mangler et rum eller en relation, hvor de føler sig hørt og hjulpet i forhold til de udfordringer, de går med alene. Og som indsigter fra både spørgeskemaundersøgelsen og fokusgruppeinterviewene viser, kan dette også være unge, der har mennesker omkring sig, men har problemer med at føle sig forstået eller forløst i deres eksisterende relationer.

Der synes derfor at være et behov blandt unge voksne, som folkekirken kan skabe værdi for ved at tale ind i de unges hverdag og situationer og ved at være et sted, de unge kan gå hen med bekymringer eller problemer. Det ville hjælpe til at skabe en aktuel og relevant udgave af kirken for unge voksne.

4. INDSIGT

TRO OG SPIRITUALITET KAN VÆRE EN HJÆLP TIL AT HÅNDTERE TANKER OG BEKYMNINGER I HVERDAGEN. MEN MANGE HAR FORBEHOLD MOD AT BRUGE KIRKEN, OG KUN DE FÆRRESTE ER ÅBNE OVERFOR AT TALE MED EN PRÆST

TRO OG SPIRITUALITET KAN VÆRE EN HJÆLP TIL AT HÅNDTERE SVÆRE TANKER ELLER SITUATIONER

Fokusgruppeinterviews med tidligere frivillige i uKirke viser, at nogle unge voksne bruger spiritualitet og tro til håndtere svære situationer eller tanker. Tro og spiritualitet bruges blandt andet som værktøj til at skabe tryghed og skabe et holdepunkt, når krav, forventninger og det såkaldte "voksenliv" er svært at håndtere.

En informant fortæller, at "det er virkelig svært at være et menneske i verden, det giver livsangst, men det hjælper både tro og spiritualitet mig med". Tro og spiritualitet kan virke støttende i et begyndende voksenliv, hvor forventninger og præstationspres kan være hårdt. Andre nævner, at tro og spiritualitet har hjulpet dem til at acceptere, at vi som mennesker ikke nødvendigvis kan begribe alt: "Det er naivt at tænke, at vores opfattelse er det totale i universet. Hvis man ser på det helt realistisk, så er det urealistisk at tro, at der ikke er mere. Der er en masse, som jeg ikke forstår, men jeg er også tryk nok ved ikke at forstå det".

Andre informanter beskriver tro som "en måde at håndtere, at der er ting, som vi ikke ved, og aldrig kan vide. Det bliver en måde at få et sprog til at tale om det uvisse på, og vi lærer at acceptere, at vi ikke får svar på alting" og at "det er okay, at jeg ikke begriber alt. Begreberne tro og spiritualitet giver mig ro ved det".

Ved at skabe et rum og sprog for noget uvist, kan tro og spiritualitet altså hjælpe med at acceptere, at det enkelte menneske ikke kan eller skal vide alt. Netop dét giver både en ro i større forstand, men hjælper også til at håndtere den mere konkrete usikkerhed i et begyndende voksenliv, hvor meget er uvist og i bevægelse. Tro og spiritualitet har meget konkrete potentialer for at være en støtte i unge voksnes hverdag, der ofte indebærer svære tanker og situationer.

DER ER ÅBENHED OVERFOR AT TALE MED PSYKOLOG, TERAPEUT MV. – MEN IKKE MED EN PRÆST

STØRRE TYDELIGHED OMKRING PRÆSTEN SOM RESSOURCE

Der synes ikke at være ret mange unge voksne, der har overvejet at bruge en præst eller anden religiøs eller spirituel vejleder til at håndtere svære tanker eller emner. Derimod er der mange unge voksne, der har overvejet at søge hjælp hos en fagprofessionel, som eksempelvis psykolog eller terapeut. Denne indsigt er relevant for folkekirken, da det peger på, at unge voksne enten ikke er bevidste om, at præsten er en ressource de kan trække på, eller at de har modstand imod at bruge præster og spirituelle vejledere til hjælp i svære situationer. Dette er på trods af, at mange unge voksne oplever udfordringer i hverdagen.

Præsten har historisk set indtaget en rolle som vejleder eller støtte for det lokalsamfund, de var en del af. I forlængelse heraf viser fokusgruppeinterviews med tidligere frivillige i uKirke, at præsten netop kan indtage rollen som vejleder og støtte, ved at være *"en person, der tør at tage de svære snakke. Og som kan rumme det"*. Præsten kan have meget at tilbyde den enkelte unge voksen i svære situationer ved at lytte og bidrage med perspektiver samt at være en person, der ligger udenfor den unge voksens egen omgangskreds. Dette kan skabe et frirum af anonymitet for den unge.

Men selv de unge, der har haft en god tilknytning til kirken, kan være tøvende med at bruge præsten. I et fokusgruppeinterview beskriver en unge kvinde en situation: *"På et tidspunkt stod jeg i en situation, hvor jeg havde det ret svært. Der var mange ting der fyldte i mit liv. Bekymringer. Sorg. Og der overvejede jeg faktisk at gå til Thomas (præst i uKirke). Jeg ved faktisk ikke, hvorfor jeg ikke gjorde det. For jeg tænkte meget på det...Thomas har altid været god at snakke med, men jeg tog alligevel ikke derhen"*. Der kan således være en usikkerhed på om præstener er en mulighed.

Fokusgruppeinterviewene peger på, at der kan være behov for at undersøge nærmere, hvordan der kan skabes tydelighed omkring præsten som ressource i ikke blot krisesituationer, men også i forbindelse med de hverdagslige og kontinuerlige bekymringer, som unge voksne går med. Heri ligger et potentiale for, at folkekirken kan opleves relevant for flere unge voksnes livssituation.

DE UNGE VOKSNE SKAL BLOT HJÆLPES PÅ VEJ

Det er ikke nødvendigvis afgørende, at unge voksne taler med én bestemt person, som kan hjælpe dem med deres tanker og bekymringer. Det kan også være en støtte at deltage i fællesskaber, hvor der er mulighed for at tale med andre om specifikke tanker eller emner. Tidligere frivillige i uKirke beskriver, hvordan de har fundet støtte og værdi i, at kirken faciliterer en samtale mellem dem og andre unge voksne. Her er det afgørende, at den unge oplever en rummelighed og imødekommenhed:

"Det handler om at føle sig mødt. At der ikke står en eller anden og taler til mig oppe på en prædikestol, men at de kommer ned. Og det kan man overføre til mange ting. At vi (unge voksne) har ændret os, og ikke ønsker en person, der står og fortæller os, hvad vi skal synes eller mene. Hvis jeg skal komme ind og tale om de ting (tanker, der fylder i hverdagen) så skal der være en åbenhed og en konsensus om, at det er okay at tale om nogle ting."

En anden informant mener, at aftener dedikeret til specifikke emner kan hjælpe med at åbne op og turde tale om sine problemer: *"Det er rart, når nogen lægger ud. Det kan eksempelvis være et tema om angst, præstationsangst eller eksamensstress, hvor formålet ikke er, at jeg selv skal komme og tale om det, men at man kan komme og lytte, og at der så er plads til, at man selv kan tale om det efterfølgende. Det kan stadig sætte refleksioner i gang".* En anden person fulgte op: *"Og så tør man dele næste gang, fordi man kunne se at alle rummede ham, der stod og snakkede – så rummer de nok også mig, hvis jeg næste gang fortæller, at noget er svært"*

For nogle unge voksne, handler det altså blot om, at *"nogen skal åbne ballet eller facilitere snakken"*.

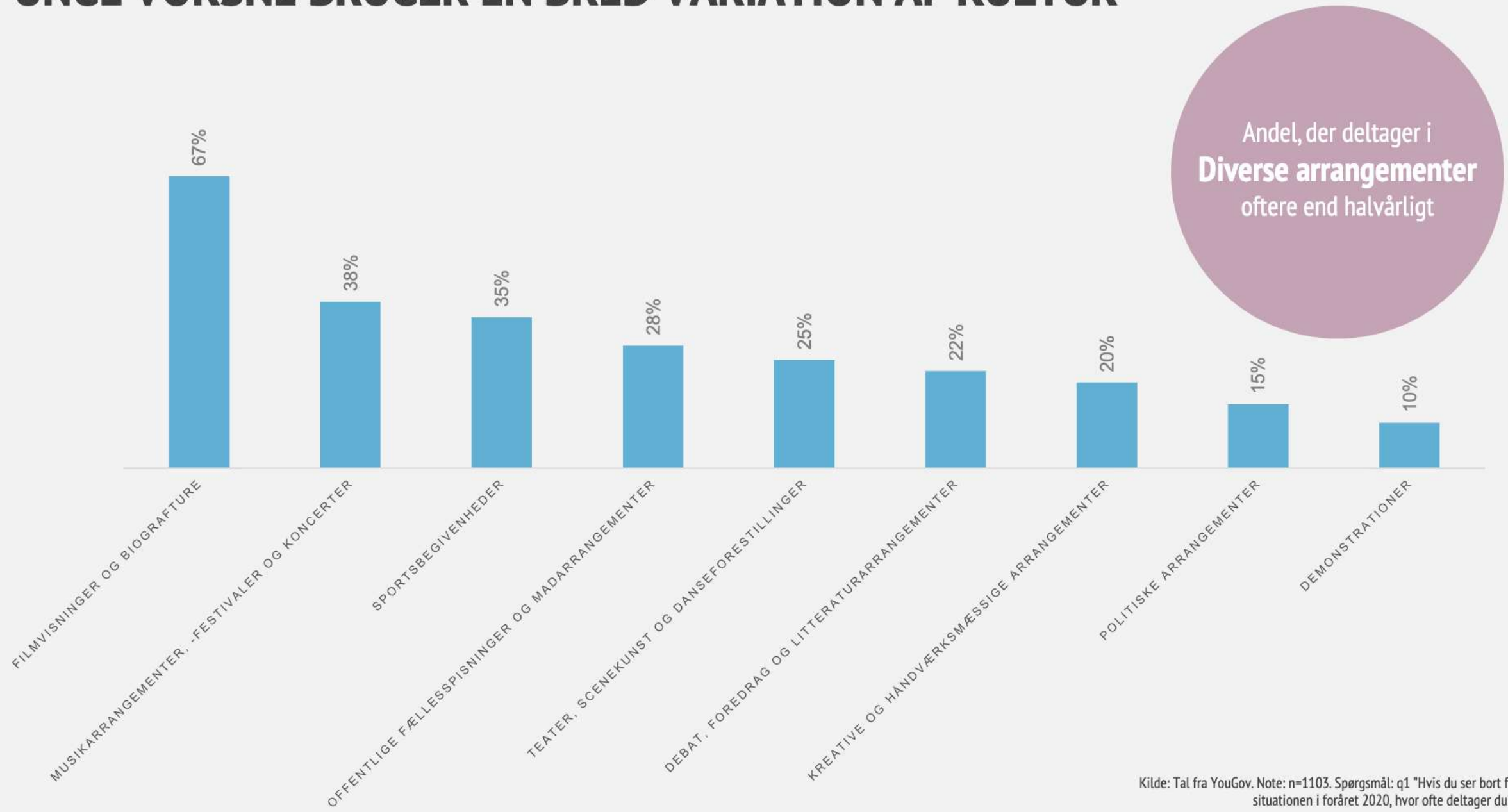
2. KULTUR

1. INDSIGT

**UNGE VOKSNE HAR ET BREDT FORBRUG AF KULTURELLE
ARRANGEMENTER OG BEGIVENHEDER**

UNGE VOKSNE BRUGER EN BRED VARIATION AF KULTUR

TILBUD TIL ET AKTIVT OG BREDT KULTURFORBRUG

Foregående slides illustrerer en alment kendt indsigt: At unge voksne har et bredt og aktivt kulturforbrug. Særligt musik og film forbruges hyppigt, mens knap hver tredje unge voksen i spørgeskemaundersøgelsen deltager i fællesspisning og sportsarrangementer oftere end halvårligt. Der er derfor mulighed for, at unge også kan finde værdi i kulturelle arrangementer og begivenheder, der sædvanligvis ligger udenfor folkekirkenes traditionelle tilbud.

Se i øvrigt bilag 1 om geografiske forskelle i de unge voksnes kulturforbrug på tværs af regioner. De geografiske forskelle på interessen for forskellige typer af arrangementer kan være en overvejelse for folkekirken i forhold til, hvilke aktiviteter og arrangementer der afholdes i de forskellige kirker.

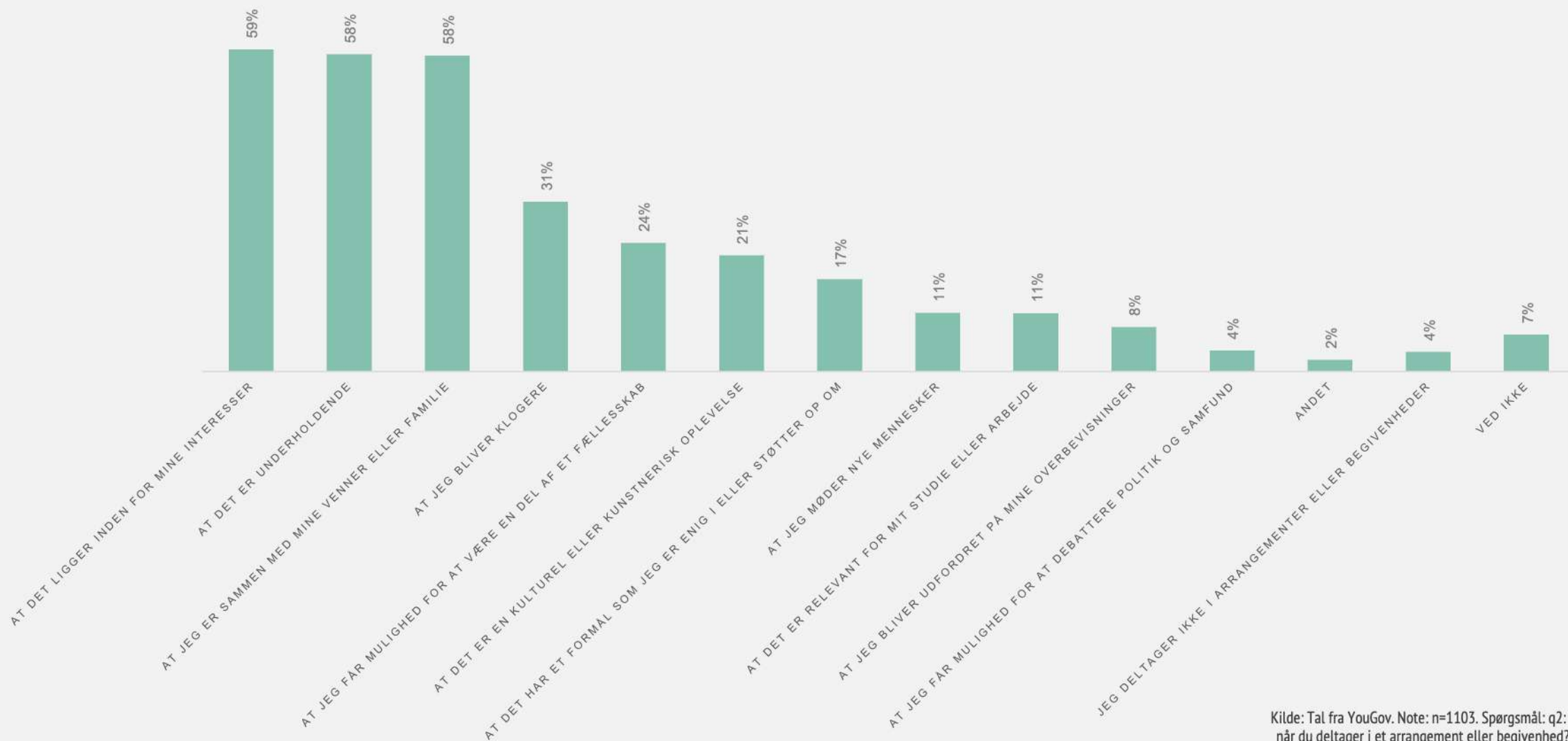
Flere steder har folkekirken allerede afholdt forskellige kulturarrangementer. Blandt andet i uKirke på Vesterbro, der har gode erfaringer med at afholde eksempelvis koncerter, mini-festivaler, digtoplæsninger, fællesspisning og bogklubber. Dette kan være en måde at tiltrække nye mennesker til kirken, der ellers ikke er hyppige brugere – herunder de unge voksne.

2. INDSIGT

DELTAGELSE I ARRANGEMENTER SKAL GIVE KONKRET, HÅNDGRIBELIG VÆRDI OG GIVE MULIGHED FOR AT PLEJE OG VEDLIGEHOLDE EKSISTERENDE RELATIONER

RELEVANS, UNDERHOLDNING OG SOCIALE RELATIONER VÆGTES SÆRLIGT HØJT, NÅR UNGE VOKSNE DELTAGER I ARRANGEMENTER ELLER BEGIVENHEDER

Kilde: Tal fra YouGov. Note: n=1103. Spørgsmål: q2: Hvad er vigtigt for dig når du deltager i et arrangement eller begivenhed? Vælg op til fem svar.*

INDHOLDET I ARRANGEMENTER SKAL MÅLRETTEDES UNGE VOKSNE

Unge voksne vægter særligt relevans, underholdning og sociale relationer, når de skal deltage i arrangementer eller begivenheder. Det som mange unge voksne vægter højt for deres deltagelse i et arrangement er: *"At arrangementet ligger inden for mine interesser", "at det er underholdende" og "at jeg er sammen med deres venner eller familie".*

Følgende vægtes i mindre grad: *"At jeg får mulighed for at debattere politik og samfund", "at jeg bliver udfordret på mine overbevisninger" og "at det er relevant for mit studie eller arbejde".* Det virker dermed til, at den gruppe af unge voksne, der har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen, særligt vægter det underholdene og personlige frem for det udfordrende og mere samfundsorienterede og faglige. Det kan også ses i sammenhæng med dagligdagens tidspres, som mange svarer, at de oplever: Deltagelse i kulturelle arrangementer skal hverken være en forlængelse af studier og jobs eller være en lejlighed til at møde nye mennesker, men derimod være et frirum til at dyrke sine interesser og sin eksisterende omgangskreds.

UNGE VOKSNE HAR ANDRE FORUDSÆTNINGER END DE HELT UNGE

I forlængelse af tidligere indsigter om, at unge voksne ofte oplever at være presset på tid og overskud i deres hverdag, viser fokusgruppeinterviews med tidligere frivillige i uKirke, at de er særligt opmærksomme på ikke at "spilde" tiden med aktiviteter, der ikke synes relevante eller brugbare for dem i deres konkrete situation eller hverdag. Der er således et stort fokus på relevans blandt unge voksne, hvilket også illustreres i et citat fra en ung kvinde i en af fokusgrupperne:

"Hvis jeg skal komme ind et sted og blive fanget af det, så skal der virkelig meget til. Fordi på en måde er mit liv lagt i skema nu. Jeg har ligesom de ting, som jeg går og laver. Jeg har et arbejde, jeg har et meget fastlagt liv. Hvis jeg skal sætte tid af i mit liv, så skal jeg virkelig føle, at jeg får meget ud af det. Hvis jeg skulle starte i et fællesskab nu, så ville det være en form for sport. Fordi der får jeg noget fysisk ud af det. At få et rum for spiritualitet og tanker med andre ville jeg ikke være lige så åben overfor, som jeg var i gymnasiet".

Hun ser dermed ikke sig selv være lige så åben overfor et fællesskab omkring spiritualitet, som hun har været tidligere, da hun ikke på samme måde "får noget ud af det". Denne meget formålsorienterede tilgang til sin tid skaber pressede kår for deltagelse i aktiviteter, der drejer sig om spiritualitet eller tro, da de unge i fokusgrupperne beskriver dette som "noget ekstra", som man skal have overskud for at deltage i: "Udfordringen ved at ramme folk på vores alder, der står overfor alle de problemer om karrierer og børn og årh! Det er måske, at det med at udforske tro, det er noget, som man ikke synes, at der er plads til. Det kan være svært at blive overtalt til, at det er noget, som man skal opsøge, kunne jeg forestille mig. At få folk til at fjerne fokus fra dem selv og deres fremtid og over på noget større".

De senere år har folkekirken haft fokus på at nå ud til unge på fx ungdomsuddannelser. Ovenstående peger dog på, at disse erfaringer muligvis ikke kan overføres direkte til unge voksne, da deres livsforudsætninger er markant anderledes.

DER EFTERLYSES MULIGHED FOR AT PLEJE EKSISTERENDE RELATIONER

Som beskrevet i analyseafsnittet ”hverdag” oplever mange unge voksne en række forpligtelser, som den tidlige ungdom ikke oplevede. Samtidig akkumuleres sociale relationer og aktiviteter, og det kan være svært at få tiden til at slå til. Prioritering af tid er derfor et helt centralt emne for de unge voksne i undersøgelsen. Dette særligt i forbindelse med at prioritere og vedligeholde forskellige sociale relationer i deres liv, hvilket flere informanter beskrev at de bruger store mængder tid og energi på.

I forlængelse af at have en oplevelse af ikke at have tilstrækkelig tid eller energi til at pleje sine relationer til venner, familie og partnere, beskriver flere unge i fokusgrupperne, at det er helt afgørende for deres deltagelse i kulturelle arrangementer, at det giver dem mulighed for at ”få tid til at komme i dybden” med deres venner. En ung kvinde beskriver blandt andet: *”Der er brug for nogle rum, der faciliterer at man kommer i dybden og taler om de store ting med mennesker man allerede kender eller savner helt vildt meget. Så det behøver ikke at være, at nu skal 80 mennesker lære hinanden vildt godt at kende, men mere, at nu skal man lære sine venner bedre at kende”.*

En anden deltager i fokusgrupperne understreger, at *”udfordringen bliver at få folk til at prioritere det. Vi får bare mindre og mindre tid, når vi træffer valg og nogle døre begynder at lukke sig. Nu har vi valgt, hvem vi vil prioritere, og der bliver bare mindre og mindre plads til at indgå i store fællesskaber”.* Informanten oplever altså ikke længere et behov for at indgå i store og åbne fællesskaber, men ønsker i stedet tid og plads til at dyrke og pleje tættere og mere nære relationer.

Det kan umiddelbart virke oplagt at skabe tilbud til unge voksne, der giver dem mulighed for at møde nye mennesker og etablere nye netværk. Men nøglen til at skabe kulturelle arrangementer og begivenheder, der virker meningsfulde for unge voksne, kan også bestå i at give dem et rum til at vedligeholde eksisterende relationer. Nye mennesker kan i stedet være en sidegevinst, ifølge en informant: *”Spontaniteten skal også være der – som en bonus – at man kan møde nye mennesker”.*

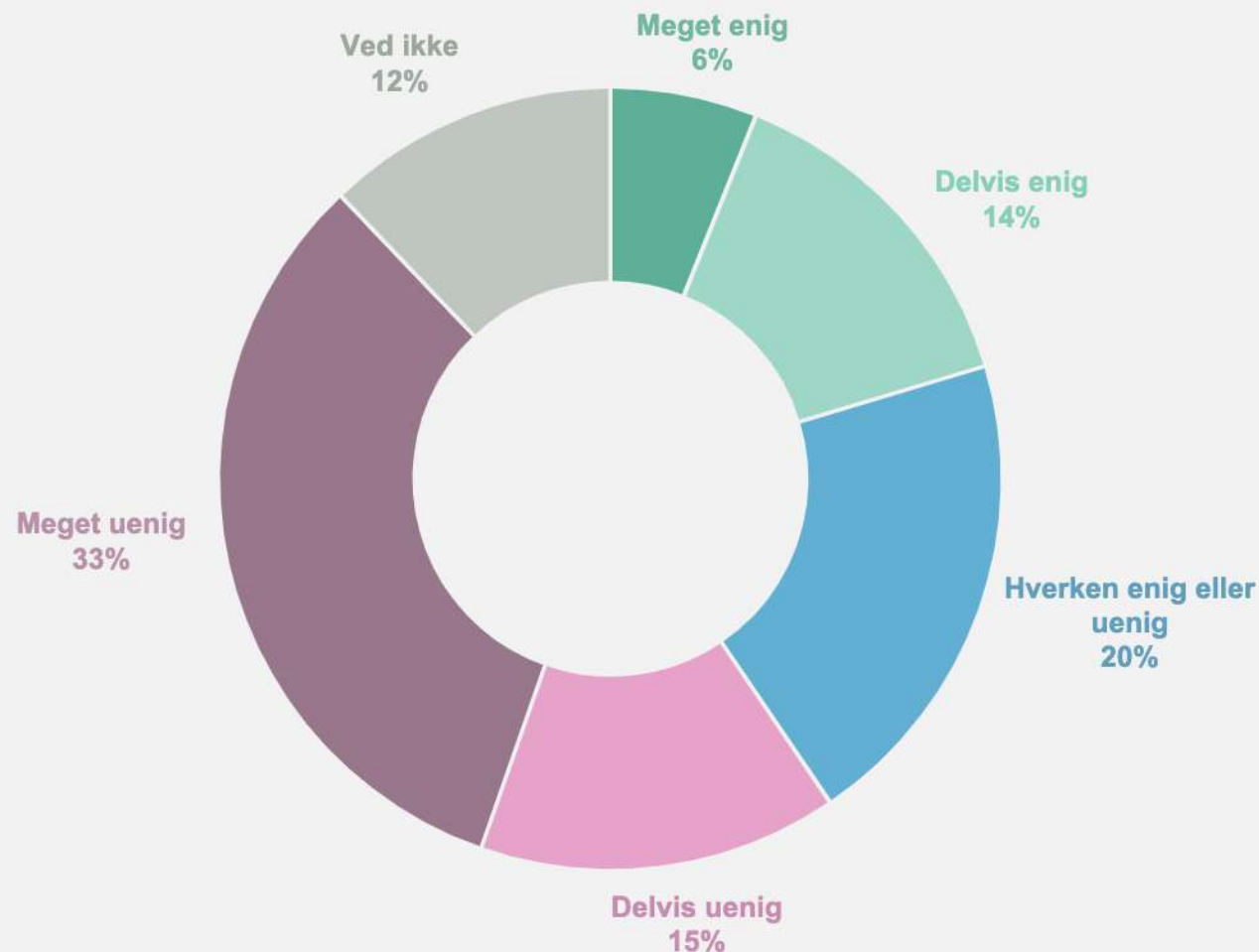
3. INDSIGT

VI SPURGTE IND TIL, HVORVIDT DET PÅVIRKER UNGE VOKSNES LYST TIL AT DELTAGE I ET ARRANGEMENT, AT FOLKEKIRKEN ER ARRANGØR. HERTIL SVARER HVER FJERDE, AT DET VIL PÅVIRKE DERES LYST NEGATIVT. SAMTIDIG MENER HVER TIENDE, AT FOLKEKIRKEN KAN BIDRAGE MED NOGET SÆRLIGT

“JEG VILLE GERNE BRUGE FOLKEKIRKEN TIL ANDET END TRADITIONELLE RITUALER”

Hver femte unge voksen i undersøgelsen erklærer sig meget eller delvis enige i, at de ønsker at bruge folkekirken til andet end traditionelle arrangementer. En femtedel er hverken enige eller uenige, og de resterende unge voksne i spørgeskemaundersøgelsen ønsker ikke at bruge folkekirken til andet end traditionelle ritualer. Der er således ikke stor åbenhed overfor alternativ brug af kirken.

Dette kan skyldes, at det for nogle unge voksne er svært overhovedet at forestille sig andre måder at bruge kirken på. I så fald kan det at vise de unge, hvordan kirken også kan bruges, give dem lyst til selv at deltage.

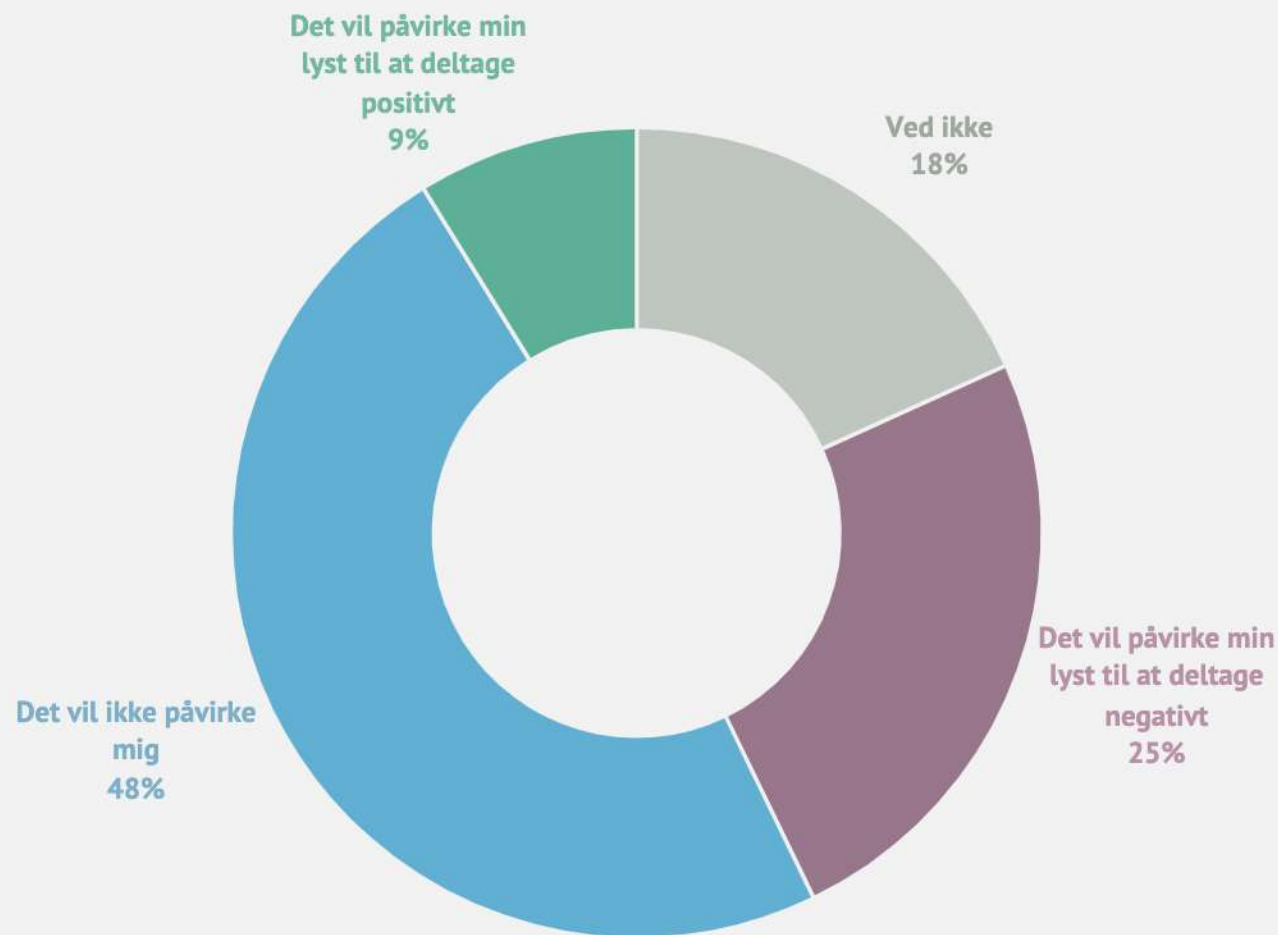

”HVORDAN VILLE DET PÅVIRKE DIN LYST TIL AT DELTAGE I ARRANGEMENTER ELLER BEGIVENHEDER, HVIS DE AFHOLDES AF FOLKEKIRKEN?”

Når vi spørger ind til, hvordan det vil påvirke de unge voksnes lyst til at deltage i et arrangement, at det blev afholdt i folkekirken, svarer mange ”ved ikke” eller at det ikke vil påvirke dem.

Dette kan igen være et tegn på, at unge voksne har svært ved at forestille sig diverse kulturelle arrangementer og begivenheder blive afholdt i folkekirken. Men samtidig at der ikke nødvendigvis associeres noget negativt ved arrangementer i kirken.

Hver tiende svarer desuden, at det ville påvirke deres lyst positivt, mens hver fjerde angiver, at det ville påvirke deres lyst negativt.

HVAD ER ÅRSAGEN TIL, AT HVER TIENDE UNGE VOKSNES LYST TIL
AT DELTAGE PÅVIRKES **POSITIVT** AF, AT FOLKEKIRKEN ER
AFSENDER?

KIRKENS RUM KAN NOGET SÆRLIGT

"Kirker er oftest meget smukke rum og de har en særlig ro over sig"

"Folkekirkerne er nogle smukke bygninger med en masse historie og det er en skam, hvis de ikke bliver udnyttet til fulde. Mega gode ideer at lave arrangementer i dem"

"Jeg kan godt lide atmosfæren i kirkerummet"

"Det er omgivelser, som kan være dejlige med lys, og musikalske arrangementer er rigtig gode i kirker"

"Jeg synes at kirken er et dejligt og fredfyldt sted at være. Det ville være hyggeligt med arrangementer der. Så er der også flere årsager til at komme i kirken"

"Jeg synes kirkerne er et dejligt sted at være, men jeg kommer ikke til gudstjenester. Så en god måde at bruge kirkerne på"

FOLKEKIRKEN GIVER TRYGHED

"Det er et trygt og omfavnende fællesskab. Der er plads til alle og ingen er mere værd end andre"

"Kirken er et "sikkert rum" eller et neutralt sted hvor alle er lige"

"Fordi det viser, at kirken er et fælles sted for alle. Hvor alle er velkommen til at samles om noget vi kan gøre fælles og hygge omkring"

"Jeg tror folkekirken har et stort potentiale for at samle folk, ligesom det traditionelt set gør i andre lande, hvor familieværdier også vægtes højere. Det nære og det lokale, uden der skal gå halbal i den.."

"Det er et trygt sted"

LYST TIL AT KIRKEN FORNYER SIG OG ER INKLUDERENDE

"Fordi at normale mennesker i dag, tager sig ikke tiden til at tage så meget i kirke mere. Men hvis folkekirken fandt på at lave det på en anderledes måde, tror jeg der var flere der ville støtte op om det"

"Folkekirken må gerne forny sig med nye former for arrangementer. Dét ville jeg undersøge nærmere, hvis de gjorde"

"Det ville være et kærdokument nyt pust til folkekirken med nye initiativer og arrangementer. Da jeg er medlem af folkekirken vil jeg gerne støtte op omkring det og finde det relevant"

"Selvom jeg ikke er troende kristen, værdsætter jeg folkekirken som en institution der har meget mere potentiale end bare at give folk en prædiken engang imellem. At bruge kirker til andre arrangementer viser åbenhed og velkommenhed, hvilket er meget positivt"

"Det ville være en god ide for folkekirken at lave arrangementer som ikke kun handler om religion, for at gøre flere nysgerrige på folkekirken"

.. OG HVAD ER ÅRSAGEN TIL, AT HVER FJERDE UNGE VOKSNES LYST
TIL AT DELTAGE PÅVIRKES **NEGATIVT** AF, AT FOLKEKIRKEN ER
AFSENDER?

FRYGTEN FOR AT RITUALER OG PRÆDIKEN VIL VÆRE EN DEL AF ARRANGEMENTET

"Jeg bekymrer mig for, om der er et religiøst formål med arrangementet. Altså at religiøse folk vil begynde at forsøge at få mig over på deres side".

"Jeg har ingen egentlig tilknytning til folkekirken ud over barnedåb osv. (men er medlem af folkekirken). Jeg vil antage, at et arrangement afholdt af kirken vil have et religiøst element, og jeg er overhovedet ikke religiøs. Lidt som om at man hverver nye "kunder" til kirken"

"Bange for et religiøst 'bagholdsangreb' - ment som i, at det pludselig skal handle om religion alligevel"

"Jeg har ikke lyst til at få proppet gud ned i halsen på mig i mens jeg spiser. Jeg vil gerne diskutere religion, men ikke i en folkekirke omringet af troende"

"Sandsynligvis mine fordomme om, at folkekirken ikke ville afholde et arrangement, uden at den ville følge en andagt/prædiken eller anden form for religiøs fortælling eller morale med"

... OG AT MAN IKKE PASSER IND OG IKKE ER VELKOMMEN I FÆLLESSKABET

"Jeg ville umiddelbart tænke, at det var ekskluderende"

"Ville være bange for ikke at passe ind, fordi jeg måske ikke er lige så troende som de andre. Eller at det var for at prædike"

"Fordi jeg ikke ser mig selv passe ind i selskabet. Jeg bekender mig ikke til kristendommen. Så selvom det sikkert er hyggeligt, ville jeg føle mig anderledes fra de andre deltagere. Og jeg ville synes det var morsomt, hvis der kom religiøse indslag, hvor alle andre ville tage det mere højtideligt"

"Folkekirken er qua sin historie ikke et rummeligt sted"

FOLKEKIRKEN SOM AFSENDER HAR BÅDE MED- OG MODVIND

Meningerne er delte, når det kommer til deltagelse i kulturarrangementer i folkekirken. Omkring halvdelen af de unge voksne i undersøgelsen ser folkekirken som et neutralt sted, der som udgangspunkt ikke har indflydelse på deres lyst til at deltage i et givent arrangement.

Omkring hver tiendes lyst til at deltage i arrangementer vil påvirkes positivt, hvis folkekirken er afsender. Disse unge voksne fremhæver særligt kirkens fysiske rum som et godt sted til fordybelse, ro og god stemning samt tryghed og omfavnende fællesskab.

Hver fjerde erklærer imidlertid, at folkekirken vil påvirke deres lyst til at deltage på negativ vis. Hvis folkekirken ønsker at nå bredt ud med kulturelle arrangementer, er det væsentligt at adressere, at nogle frygter skjulte religiøse agendaer. Samtidig frygter flere også, at de vil møde et traditionelt, gammeldags og ekskluderende fællesskab.

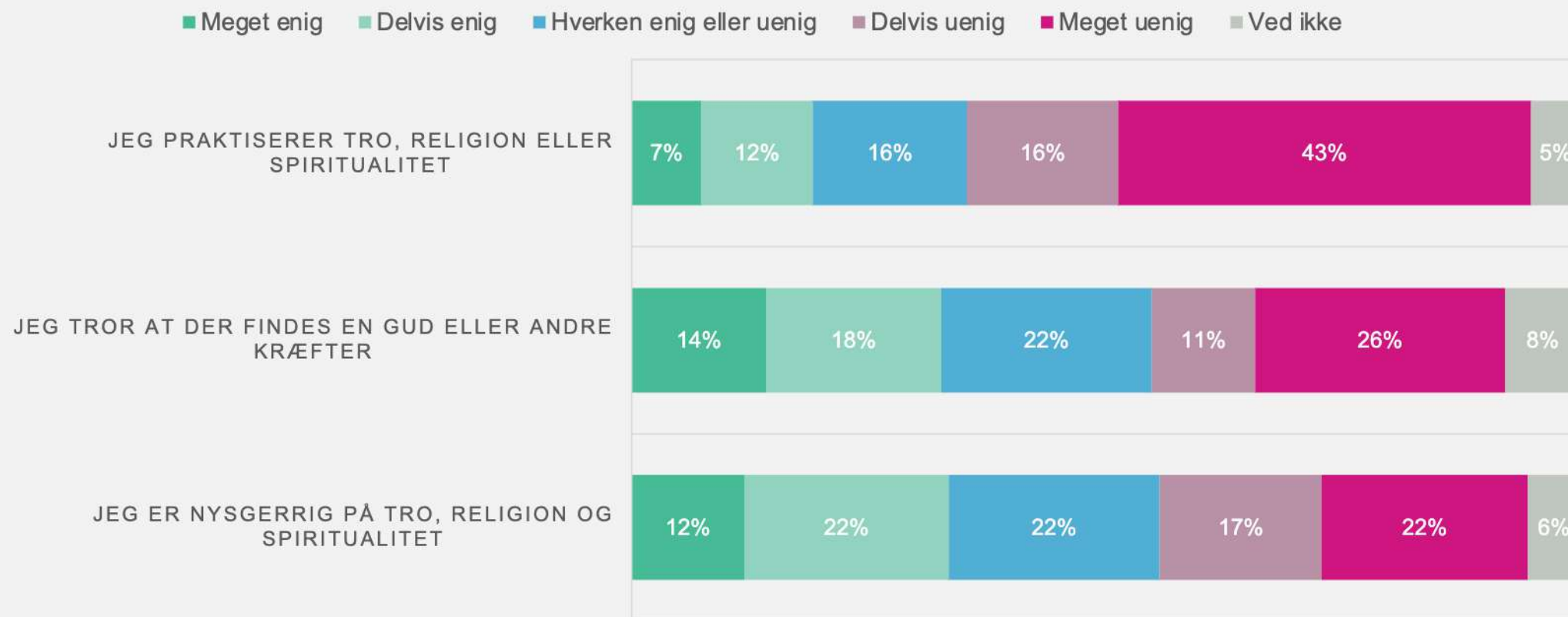
3. FORHOLD TIL TRO OG SPIRITUALITET

1. INDSIGT

UNDERSØGELSEN PEGER PÅ, AT UNGE VOKSNE OVERORDNET FORDELER SIG I TRE GRUPPER, NÅR DET KOMMER TIL TRO OG SPIRITUALITET: DE PRAKTISERENDE (19%), DE ÅBNE OG NYSGERRIGE (29%) OG RESTEN (52%)

UNGE VOKSNE HAR I SPØRGESKEMAET SVARET PÅ EN RÆKKE UDSAGN OM DERES FORHOLD TIL TRO, RELIGION OG SPIRITUALITET

... OG PÅ BAGGRUND DERAFF KAN DE INDDILES I TRE GRUPPER

"DE PRAKTISERENDE"

19%

Der har erklæret sig meget eller delvis enige i udsagnet "Jeg praktiserer tro, religion eller spiritualitet"

"DE ÅBNE"

29%

Der har erklæret sig meget eller delvis enige i udsagnet "Jeg tror, at der findes en gud eller andre kræfter" eller "Jeg er nysgerrig på tro, religion og spiritualitet"

"RESTEN"

52%

Der hverken er enige i udsagn om praktisering, åbenhed eller nysgerrighed om tro og spiritualitet

KNAP HALVDELEN HAR ET POSITIVT FORHOLD TIL TRO OG SPIRITUALITET

For bedre at forstå unge voksnes forhold til tro, spiritualitet og religion inddeles de unge voksne i tre grupper på baggrund af deres svar omkring deres forhold til tro og spiritualitet. De tre grupper er:

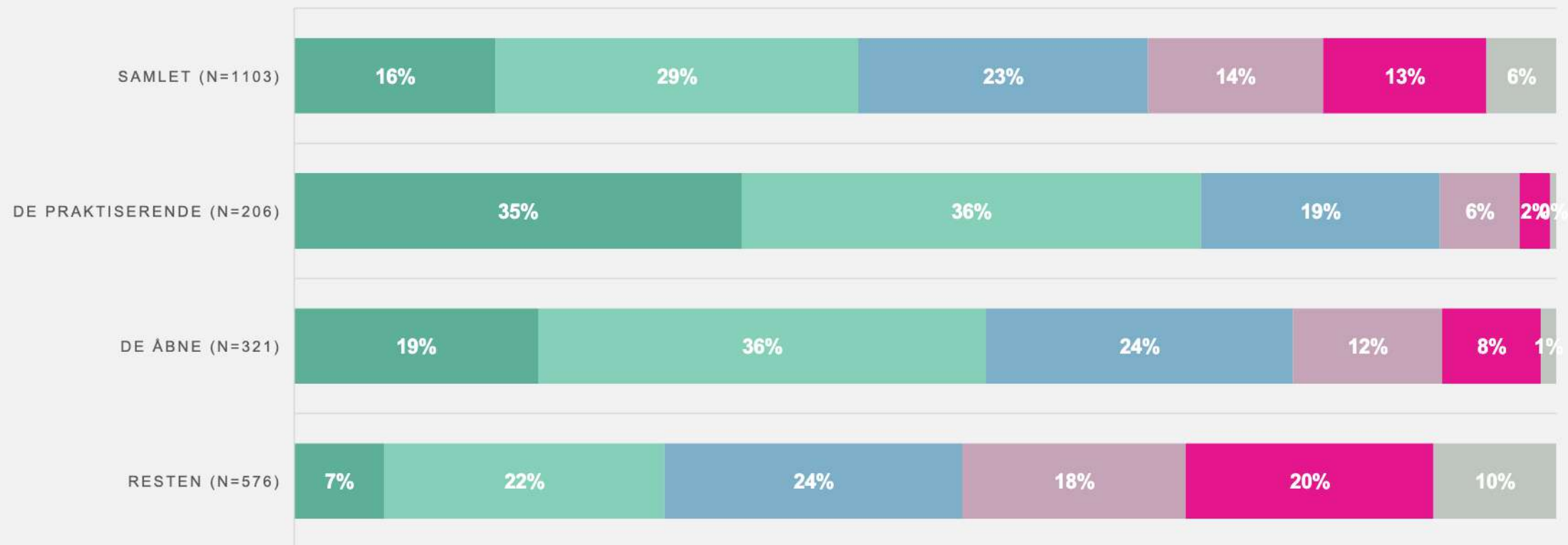
- "De praktiserende", der har svaret meget enig eller delvis enig i, at de praktiserer tro eller spiritualitet.
- "De åbne", der har svaret meget enig eller delvis enig i, at der findes mere end man kan se, men som ikke er praktiserende.
- "Resten" er gruppen, der falder udenfor de to ovenstående grupper, og derfor umiddelbart ligger længst fra folkekirken.

Ud fra deres svar på spørgsmål omkring deres forhold til tro og spiritualitet kan de unge voksne i undersøgelsen altså inddeles i tre grupper: "de praktiserende", "de åbne" og "resten". "De praktiserende" og "åbne" udgør tilsammen 48% af de unge voksne, så omkring halvdelen har således et forhold til tro, spiritualitet og religion – hvad end det består i at praktisere tro eller blot at være åben og nysgerrig. Grupperne bruges både til at undersøge nuancer i unge voksnes forhold til tro, spiritualitet og religion og til at belyse folkekirkens potentialer og barrierer.

SÆRLIGT DE "PRAKTISERENDE" TÆNKER OVER MENINGEN MED LIVET

JEG TÆNKER OFTE PÅ, HVAD MENINGEN MED LIVET ER

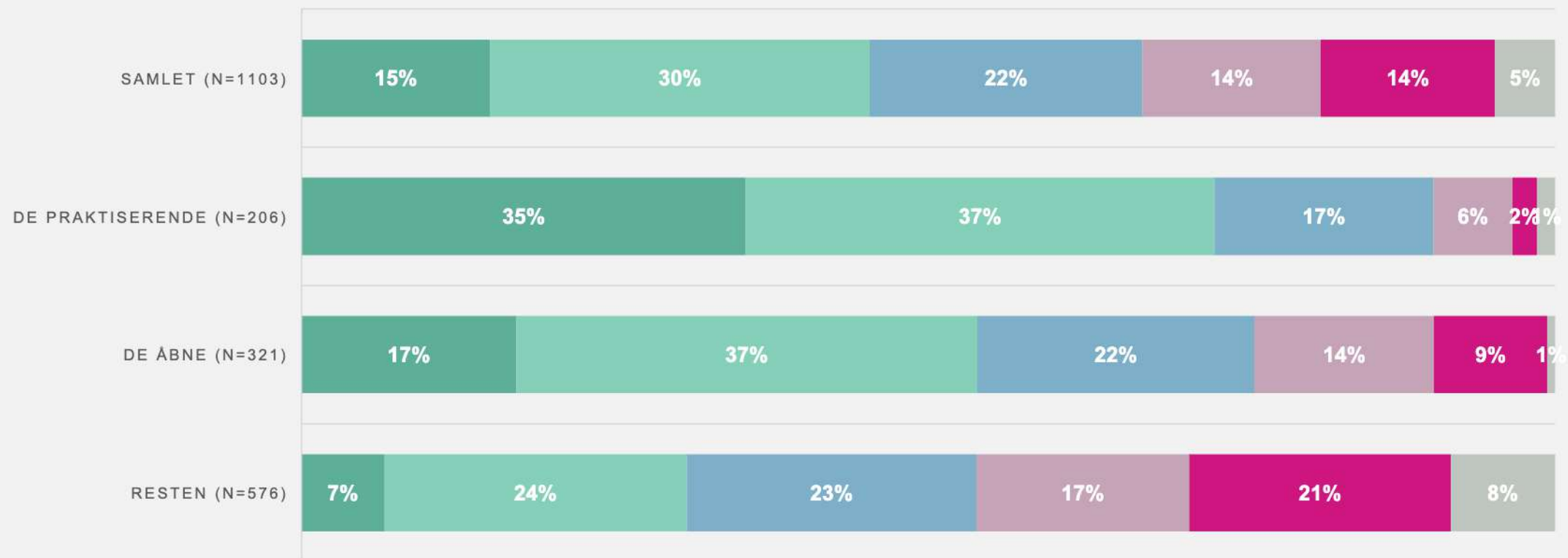
Meget enig Delvis enig Hverken enig eller uenig Delvis uenig Meget uenig Ved ikke

... OG OVER, HVAD DER SKER EFTER DØDEN

JEG TÆNKER OVER DØDEN, OG HVAD DER SKER EFTER DØDEN

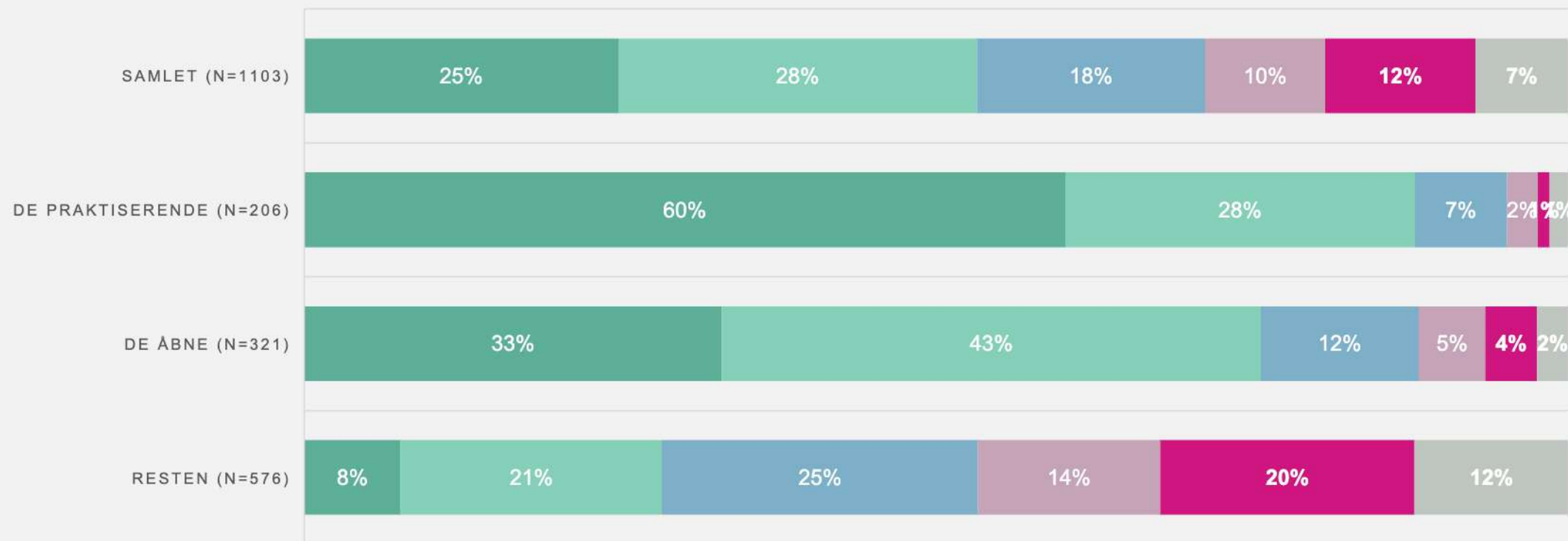
■ Meget enig ■ Delvis enig ■ Hverken enig eller uenig ■ Delvis uenig ■ Meget uenig ■ Ved ikke

... OG AT DER FINDES MERE END DET VI KAN SE

JEG TROR AT DER FINDES MERE END DET VI KAN SE

Meget enig Delvis enig Hverken enig eller uenig Delvis uenig Meget uenig Ved ikke

STOR INTERESSE I EKSISTENS-SPØRGSMÅL

Omkring halvdelen af de unge voksne i undersøgelsen tænker over eksistentielle spørgsmål, såsom meningen med livet, hvad der sker efter døden, og om der findes mere end det, vi kan se. Særligt unge voksne i kategorien "de praktiserende" beskæftiger sig med eksistentielle tanker og spørgsmål, og dernæst følger "de åbne".

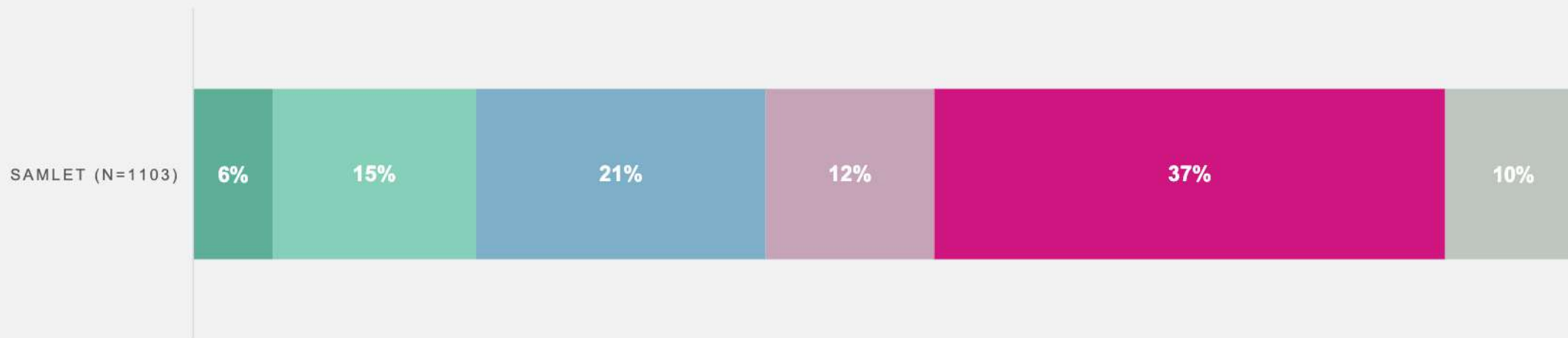
Det er afgørende, at tanker eksistentielle tanker ikke kun er noget som praktiserende og troende unge beskæftiger sig med. Blandt "resten", der udgør godt halvdelen af de unge voksne, er omkring en tredjedel meget eller delvis enige i, at der findes mere end hvad vi kan se, og er optagede af livet og døden. Denne indsigt peger på, at dele af de temaer, som behandles af kirken, også kan nå ud over de kredse, som er mere direkte optaget af tro og spiritualitet.

Som det kan ses i det følgende, viser der sig imidlertid nogle barrierer i forhold til at række ud til den gruppe, når der spørges ind til opfattelsen af folkekirken.

BLOT HVER FEMTE SER FOLKEKIRKEN SOM RELEVANT FOR DERES TRO

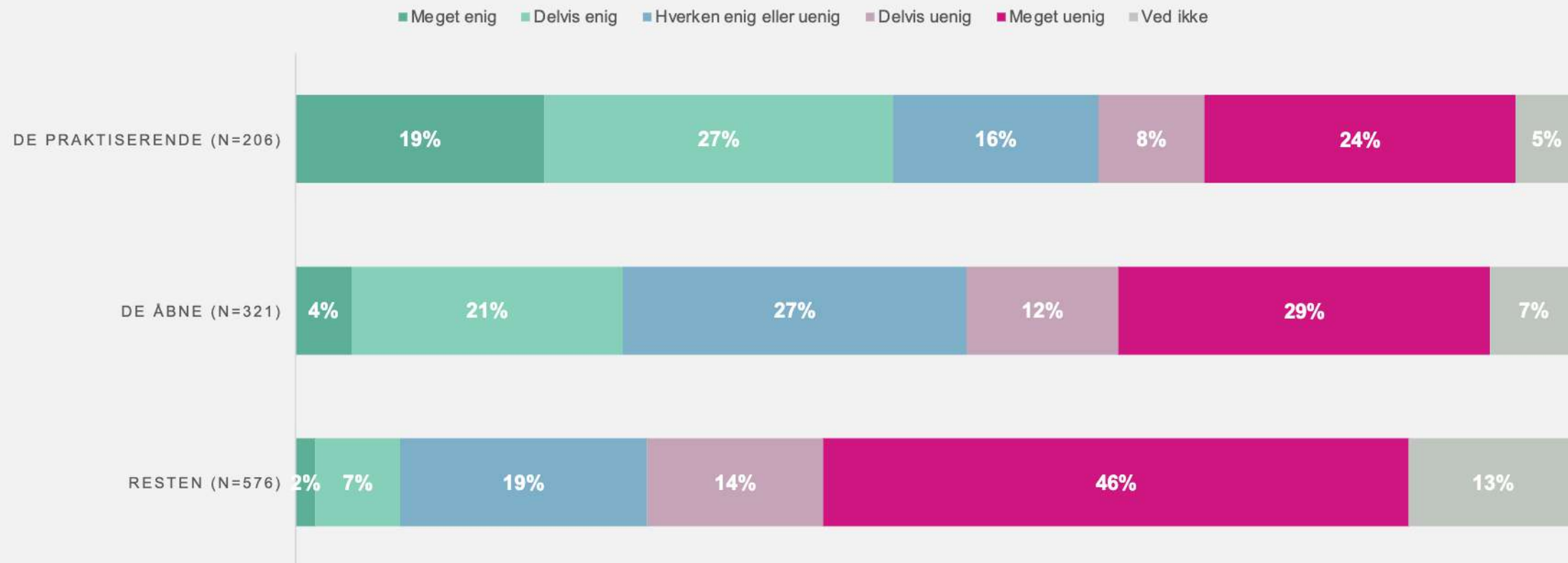
JEG SER FOLKEKIRKEN SOM ET RELEVANT STED FOR MIN TRO OG SPIRITUALITET

■ Meget enig ■ Delvis enig ■ Hverken enig eller uenig ■ Delvis uenig ■ Meget uenig ■ Ved ikke

DET ER SÆRLIGT "DE PRAKTISERENDE", DER OPLEVER FOLKEKIRKEN SOM RELEVANT

JEG SER FOLKEKIRKEN SOM ET RELEVANT STED FOR MIN TRO OG SPIRITUALITET

HVER FEMTE FØLER SIG INKLUDERET I FOLKEKIRKEN

JEG FØLER MIN TRO OG SPIRITUALITET INKLUDERES I FOLKEKIRKEN

■ Meget enig ■ Delvis enig ■ Hverken enig eller uenig ■ Delvis uenig ■ Meget uenig ■ Ved ikke

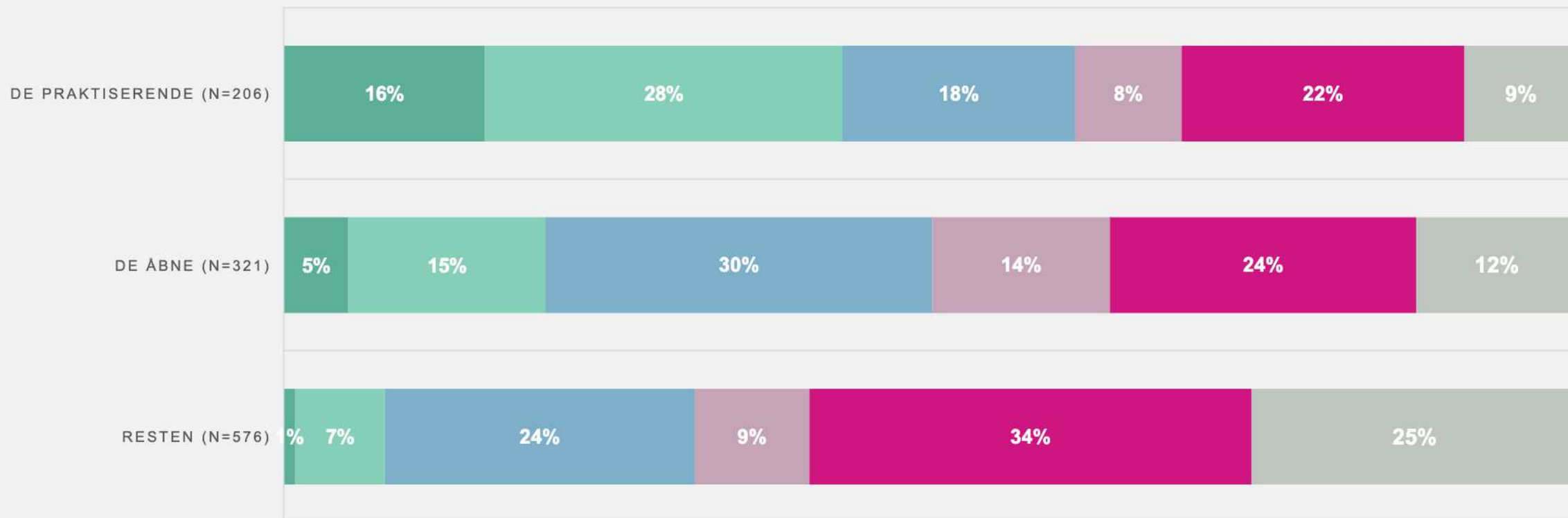

.... OG IGEN ER DET I OVERVEJENDE GRAD DE PRAKTISERENDE

JEG FØLER MIN TRO OG SPIRITUALITET INKLUDERES I FOLKEKIRKEN

■ Meget enig ■ Delvis enig ■ Hverken enig eller uenig ■ Delvis uenig ■ Meget uenig ■ Ved ikke

UNGE VOKSNE ER LANGT VÆK FRA FOLKEKIRKEN

Som vist tidligere fylder eksistentielle overvejelser relativt meget hos de unge voksne, og halvdelen kan karakteriseres som enten praktiserende eller åbne over for tro og spiritualitet. På trods af det, er det relativt få, som har en relation til folkekirken.

Blandt de unge voksne i undersøgelsen er det kun hver femte, der oplever folkekirken som relevant for deres tro eller spiritualitet og som føler sig inkluderet i folkekirken. Unge voksne, der falder under kategorien "praktiserende", er mest tilbøjelige til at opleve folkekirken som hhv. relevant og inkluderende. Men selv i denne gruppe er det under halvdelen, der finder folkekirken relevant (46 procent) eller inkluderende (44 procent). De unge i kategorien "åbne", der enten er troende eller nysgerrige, men ikke praktiserer tro og spiritualitet, er endnu mindre tilbøjelige til at se folkekirken som relevant (25 procent) og inkluderende (20 procent), og "resten" er ikke overraskende langt væk fra folkekirken, da under hver tiende oplever folkekirken som relevant og føler sig inkluderet.

Der er således mange unge, der er langt fra folkekirken. Både med hensyn til at opleve den som relevant for deres tro og spiritualitet og i forbindelse med at føle sig inkluderet i den. Særligt blandt "de praktiserende", er det overraskende, at mindre end halvdelen oplever den danske folkekirke som relevant og inkluderende. Samtidig er det blot hver fjerde af "de åbne", der ser folkekirken som inkluderende og relevant. Det virker altså til, at mange af de unge med positiv tilgang til tro, religion og spiritualitet heller ikke ser folkekirken som attraktiv for dem. Der synes derfor at være et arbejde i at skabe tilbud som de unge voksne bedre kan se sig selv i.

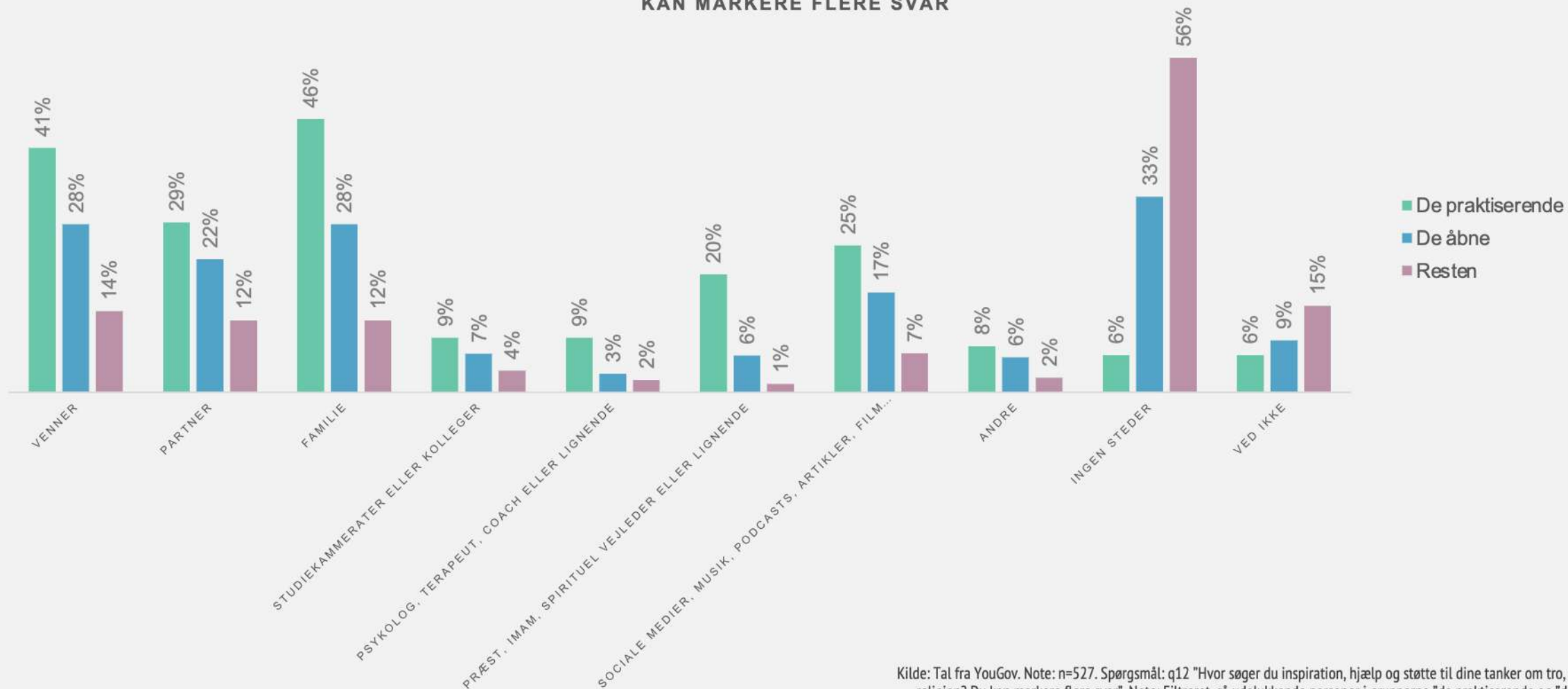

2. INDSIGT

HVER SJETTE UNGE VOKSEN I UNDERSØGELSEN SAVNER FLERE AT TALE MED OM TRO, RELIGION OG SPIRITUALIRET – OG AT DELTAGE I FÆLLESSKABER HEROM

MANGE GÅR INGEN STEDER HEN MED DERES TANKER OM TRO OG SPIRITUALITET

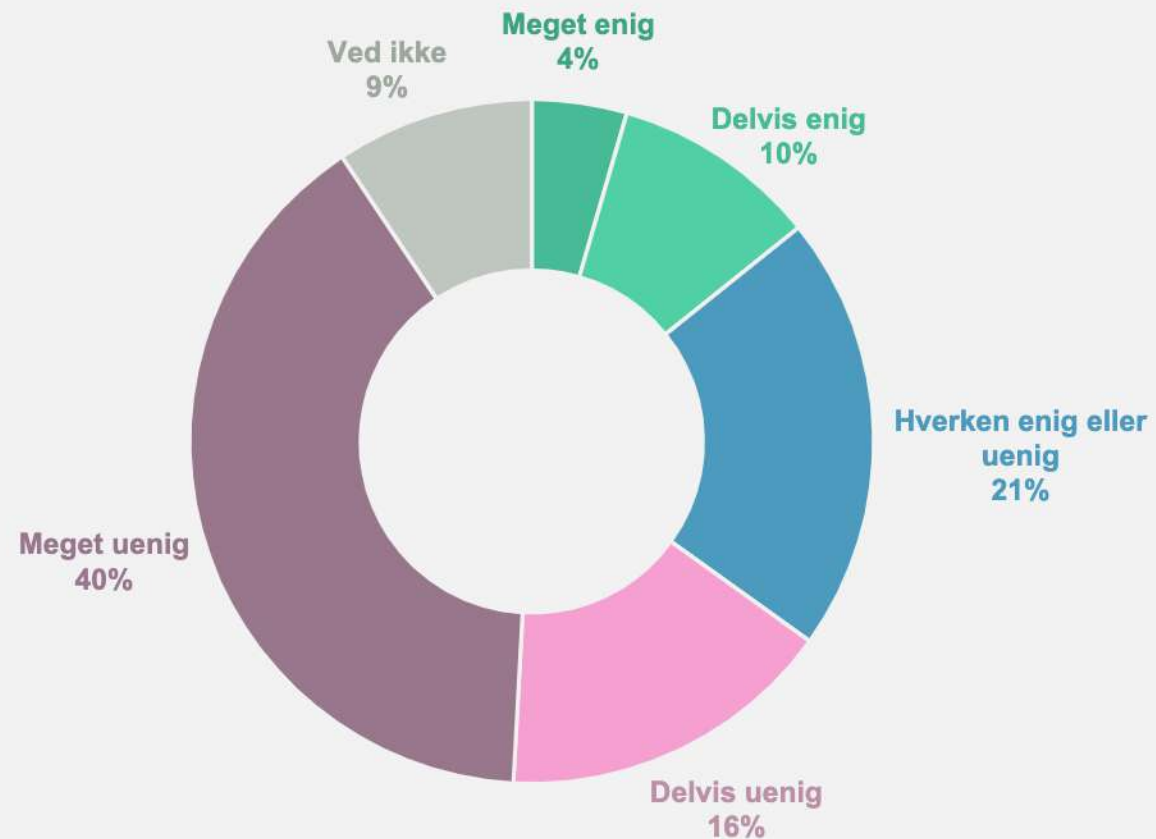
HVOR SØGER DU INSPIRATION, HJÆLP OG STØTTE TIL DINE TANKER OM TRO, SPIRITUALITET OG RELIGION? DU KAN MARKERE FLERE SVAR

Kilde: Tal fra YouGov. Note: n=527. Spørgsmål: q12 "Hvor søger du inspiration, hjælp og støtte til dine tanker om tro, spiritualitet og religion? Du kan markere flere svar". Note: Filtreret, så udelukkende personer i grupperne "de praktiserende" og "de åbne" indgår.

OMKRING HVER SJETTE UNGE VOKSNE ØNSKER FLERE AT TALE MED

JEG VILLE ØNSKE, AT JEG HAVDE FLERE AT TALE MED OM TRO,
SPIRITUALITET OG RELIGION

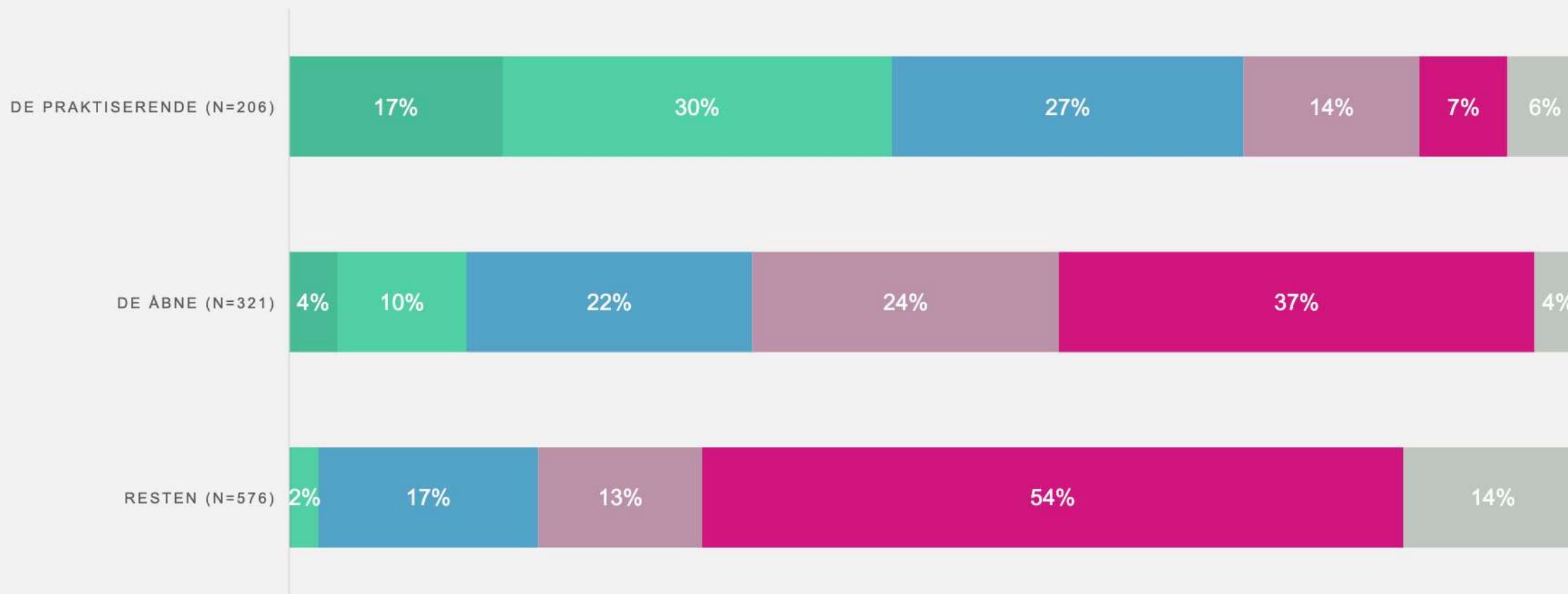

Kilde: Tal fra YouGov. Note: n=1103. Spørgsmål: q13 "Her er en række udsagn, der handler om dine tanker om tro, spiritualitet og religion. Hvor enig eller uenig er du i følgende?"

... DET ER SÆRLIGT DE PRAKTISERENDE, DER SAVNER DET

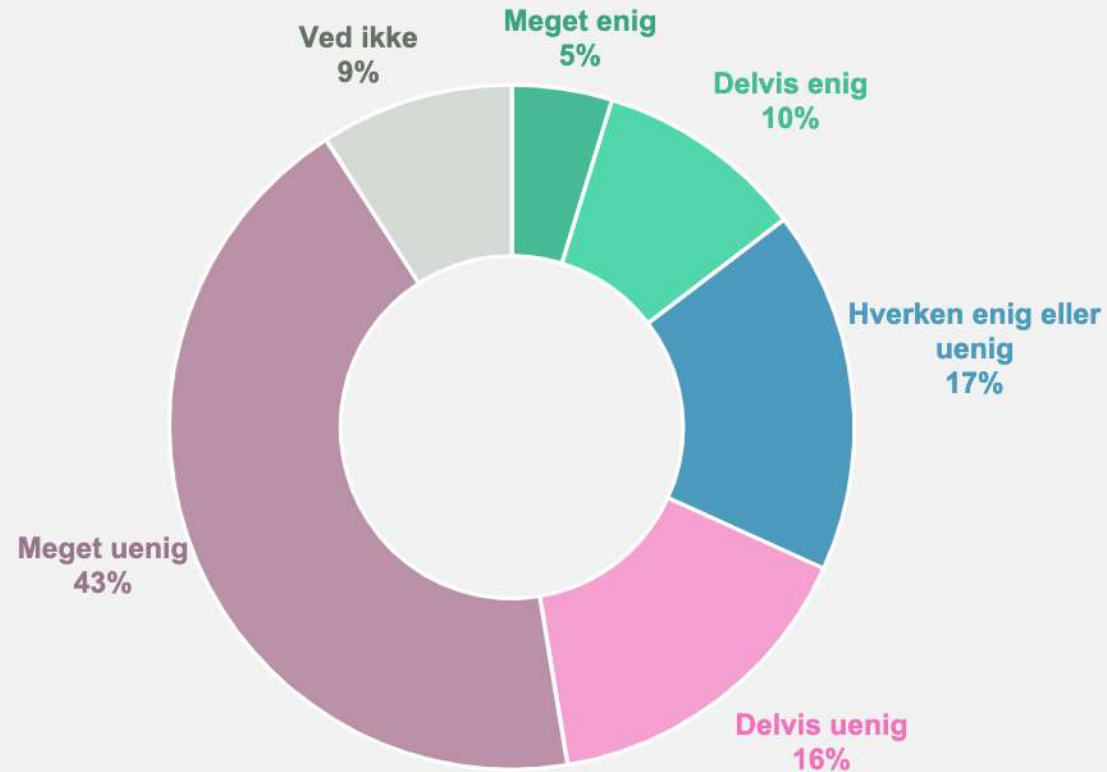
JEG VILLE ØNSKE AT JEG HAVDE FLERE AT TALE MED OM TRO, SPIRITUALITET OG RELIGION

■ Meget enig ■ Delvis enig ■ Hverken enig eller uenig ■ Delvis uenig ■ Meget uenig ■ Ved ikke

HVER SJETTE ØNSKER AT DELTAGE I ET FÆLLESSKAB OM TRO, RELIGION OG SPIRITUALITET

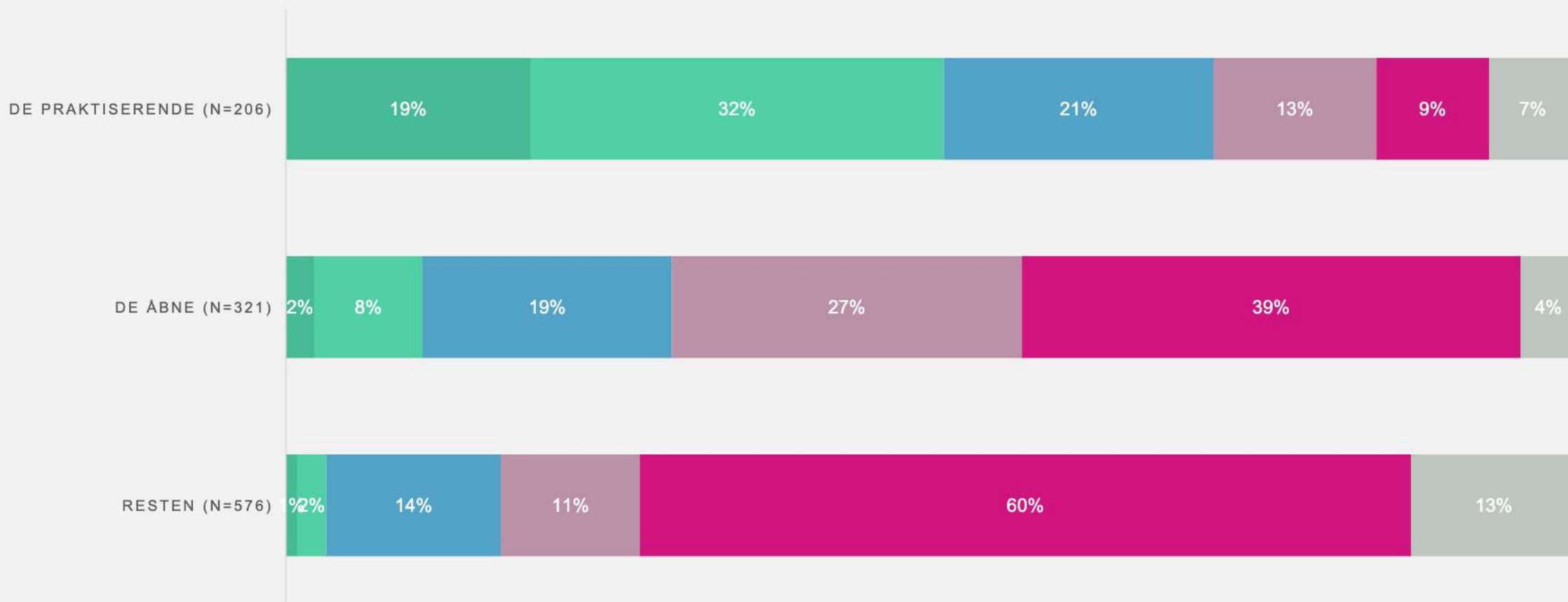
JEG HAR LYST TIL AT DELTAGE I FÆLLESSKABER, DER UDFORSKER TRO, SPIRITUALITET OG RELIGION

... OG IGEN ER SÆRLIGT DE PRAKTISERENDE INTERESSEDE

JEG HAR LYST TIL AT DELTAGE I FÆLLESSKABER, DER UDFORSKER TRO, SPIRITUALITET OG RELIGION

Meget enig Delvis enig Hverken enig eller uenig Delvis uenig Meget uenig Ved ikke

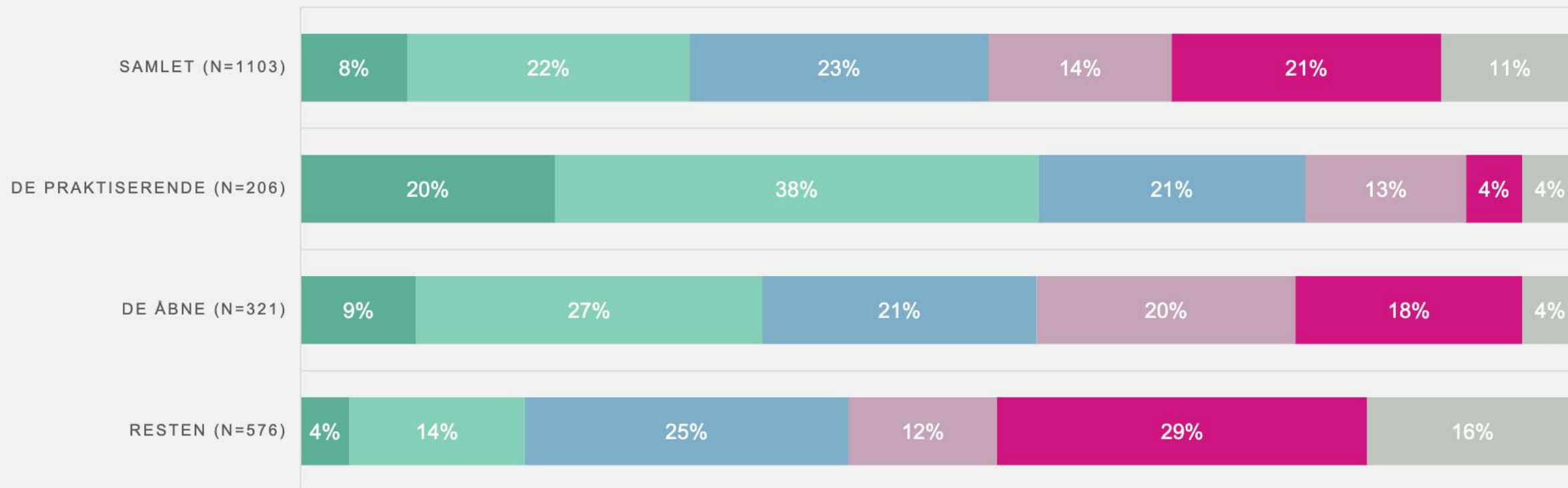

HVORFOR GÅR SÅ MANGE UNGE VOKSNE ALENE MED TANKER OM TRO, RELIGION OG SPIRITUALITET?

TRO OG SPIRITUALITET ER SVÆRT AT TALE OM FOR DEM, DER GERNE VIL TALE OM DET

TRO OG SPIRITUALITET ER SVÆRE EMNER AT TALE MED ANDRE OM

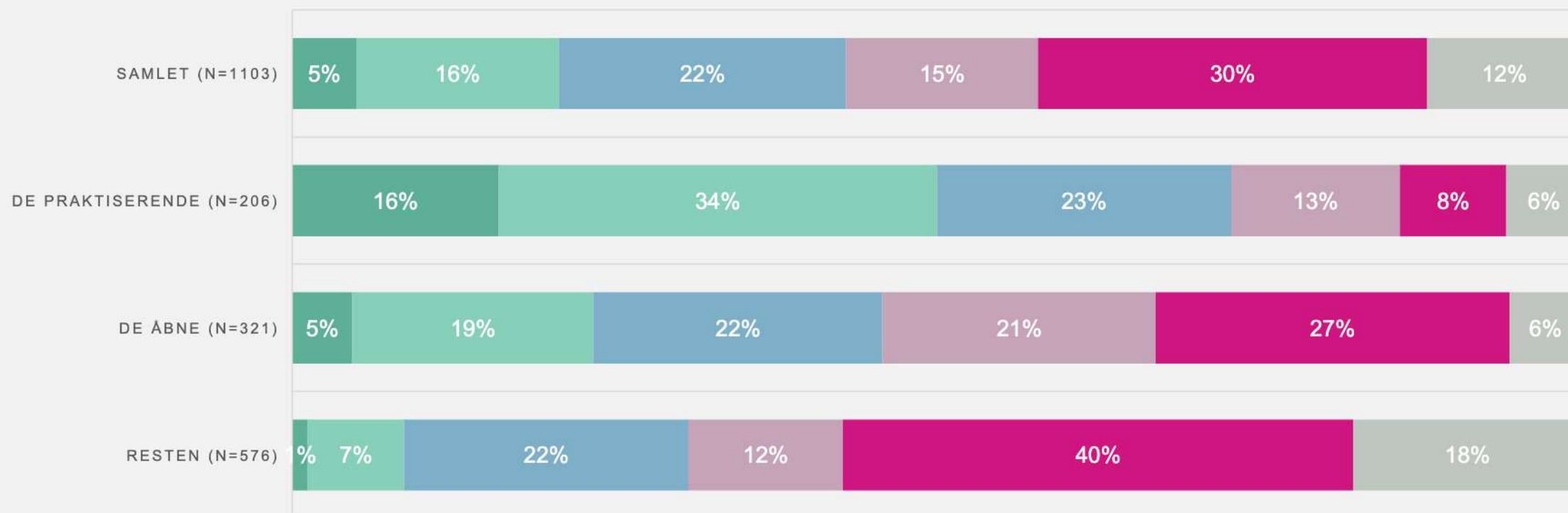
Meget enig Delvis enig Hverken enig eller uenig Delvis uenig Meget uenig Ved ikke

EN STOR DEL AF "DE PRAKTISERENDE" OG "DE ÅBNE" ER BANGE FOR AT BLIVE MISFORSTÅET

JEG ER BANGE FOR AT BLIVE MISFORSTÅET, NÅR JEG TALER OM TRO, SPIRITUALITET ELLER RELIGION

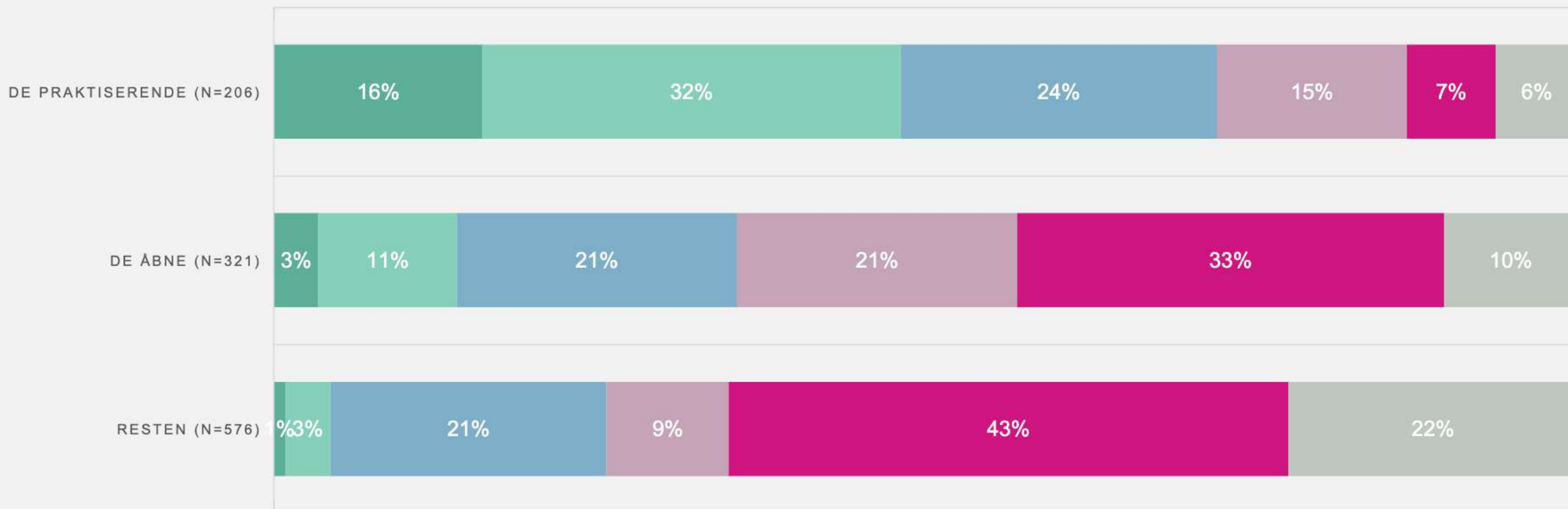
■ Meget enig ■ Delvis enig ■ Hverken enig eller uenig ■ Delvis uenig ■ Meget uenig ■ Ved ikke

... OG OPLEVER AT ANDRE DØMMER DEM, NÅR DE TALER OM DERES TRO, RELIGION OG SPIRITUALITET

JEG OPLEVER AT FOLK DØMMER MIG, NÅR JEG TALER OM MIN TRO, SPIRITUALITET OG RELIGION

■ Meget enig ■ Delvis enig ■ Hverken enig eller uenig ■ Delvis uenig ■ Meget uenig ■ Ved ikke

HVORFOR TALER UNGE VOKSNE IKKE OM TRO OG SPIRITUALITET?

De foregående slides viser, at mange unge voksne går alene med deres tro, spiritualitet og religion. Knap halvdelen af de unge voksne i gruppen "praktiserende" ønsker flere at tale med og at deltage i fællesskaber, der handler om tro, spiritualitet og religion. For de unge voksne i gruppen "åbne" er det hver sjette. I fokusgruppeinterviewene med tidligere frivillige i uKirke fortæller flere også, at de rent faktisk har et behov for at tale om dybere og svære emner. En kvinde udtrykte det således:

"Jeg tror faktisk, at der er et virkelig stort behov for at gå mere i dybden. Også med nogle af de mere reelle ting og svære tanker i hverdagen. Men når man endelig ses med sine venner, så har man også lyst til at tale med dem, selvom at man er til fællesspisning i Absalon. Det er stadig dem, som man prioriterer at få snakket og catchet op med (...) Udfordringen bliver at få folk til at prioritere det. Vi får bare mindre og mindre tid, når vi træffer valg, og nogle døre begynder at lukke sig. Nu har vi valgt, hvem vi vil prioritere, og der er bliver bare mindre og mindre plads til at indgå i store fællesskaber. Og det er det, der er den store udfordring, for jeg tror at vi har et kæmpe behov for den dybde og at tale om de emner, for vi har en overfladekultur"

Nogle af årsagerne, til at mange unge voksne i grupperne "praktiserende" og "åbne" går uønsket alene med deres tanker om tro, spiritualitet og religion, er, at det er svære emner, og at mange er bange for at blive misforstået eller mødt af fordomme. En tidligere frivillig i uKirke fortæller:

"Der er lidt berøringsangst omkring det at være troende, og man spørger ikke sine venner, om de er troende eller ej. Jeg er sikker på, at hvis jeg stillede det spørgsmål til mine venner, ville det komme bag på dem. Jeg tror heller ikke, at jeg havde talt med andre om det (tro, spiritualitet), hvis ikke jeg var kommet her (ukirke)".

KAN FOLKEKIRKEN FACILITERE FLERE SAMTALER?

Foregående slides peger på, at selvom en del unge voksne ønsker at tale mere om tro, spiritualitet og religion, så er det ikke nødvendigvis nemt at få dem til at deltage i arrangementer, der handler herom, da det vil være nyt for dem og ikke noget, som de nødvendigvis har lyst til at "skilte" med overfor andre.

Samtidig viser analysen af unges hverdag, at de er pressede på tid og ambitioner, hvilket også påvirker deres lyst til at deltage i nye ting og møde nye mennesker. Hvis folkekirken ønsker at tilbyde unge voksne et sted til at udforske tro, spiritualitet og religion, så peger indeværende analyse på, at det vil være afgørende at arrangementer er let tilgængelige, inkluderende og rummelige. Netop et sådan rum virker til at kunne skabe værdi for en stor gruppe af unge voksne, der er nysgerrige og gerne vil samtalen, men som ikke kan finde rum til det.

4. FORSTÅELSE AF TRO OG SPIRITUALITET

1. INDSIGT

BEGREBET TRO HENVISER FOR MANGE TIL EN INSTITUTIONALISERET RELIGION, SOM GIVER MENING OG FORBUNDETHED FOR NOGLE. FOR ANDRE HENLEDER BEGREBET TIL OPFATTELSEN AF ET EKSKLUDERENDE FÆLLESSKAB MED FASTLÅSTE (OG FORÆLDEDE) RITUALER, FORESTILLINGER OG FORTÆLLINGER

HVAD FORSTÅR UNGE VOKSNE VED BEGREBET "TRO"?

For at få en bedre forståelse for, hvad tro, religion og spiritualitet betyder for unge voksne, blev de i spørgeskemaundersøgelsen stillet et åbent spørgsmål: "Hvad forbinder du med begrebet 'tro'?"

Hertil svarede 306 ud af 1103 "ved ikke", og blev derfor sorteret fra. De resterende 797 svar er blevet nærlæst, grupperet og de overordnede tendenser bliver præsenteret i det følgende.

Besvarelserne giver indblik i, hvilke umiddelbare associationer ordet "tro" vækker hos unge voksne samt deres umiddelbare holdninger til begrebet.

FOR MANGE BETYDER "TRO" EN INSTITUTIONALISERET RELIGION

"At man er enig i et særligt trosmønster/
Forhold til en guddom"

"Trossamfund, kirke, kors,
kristendom, islam, moske,
buddhisme, buddha, hinduisme"

"Tro på noget overnaturligt.
Dog typisk i en mere
institutionaliseret ramme"

"Religion, gud, kirke,
bibel, konfirmation, dåb,
bryllup"

"Tro, bibel, islam, gud,
overbevisning, kristendom,
religion gud, kirke, kors, dåb,
bryllup, konfirmation,
begravelse"

... MEN NOGLE FORSTÅR BEGREBET BREDERE

"Tro er en tankegang, som skal give håb... Tro er noget som man forbinder med at vide ting som man ikke har set eller oplevet"

"At der er håb"

"Jeg tror alle tror på et eller andet, om det så er "kage og dårlig hårdag", så er det det man tror på. Jeg er overbevist om at mennesket ikke kan leve uden en eller anden form for tro"

"Håb, kærlighed, fællesskab, tro på sig selv, troen på andre, troen på en gud"

"At tro på noget større eller andet end en selv. Det behøver ikke nødvendigvis være religiøst. Det kan også være at tro på næstekærlighed, tro på det gode i andre mennesker eller leve efter at gøre noget godt for andre"

OG SOM ET FÆLLESSKAB, FORBUNDETHED ELLER TILHØRSFØLELSE

"Håb, glæde, indre ro, frihed, tryghed, identifikation, fællesskab"

"Et fællesskab, forening, højere enhed, følelsen af at høre til"

"Tro er mange ting. Det kan være en tro på noget større end bare os selv. Det er håb det er tryghed og tanken om at man ikke kun er alene her på jorden"

"En tilhørsfølelse til noget større end os selv. En sammenslutning af flere mennesker med samme overbevisning"

"Fællesskab, håb, fælles fodslag, valg, livsstil"

"Håb - holde sammen"

TRO ER FORKLARINGS- OG MENINGSGIVENDE

"Håb, overnaturligt, hjælp fra det spirituelle og overnaturlige til at forklare og forstå den virkelige verden, og eventuelt til at forklare problemer og udfordringer i den virkelige verden"

"At det er noget der giver en lidt mere end bare virkeligheden, giver en noget at stole på"

"Personlig tro og overbevisning. Tro på nogle højere kræfter og noget at støtte sig op af. Giver håb og noget at holde fast i, i svære tider"

"At man giver mening til de ting, der er svære at forstå"

... MEN SES OGSÅ SOM ANSVARSRALÆGGELSE

"At man tror på andre kræfter, som "bestemmer" over ens valg i livet"

"At fraskrive sig ansvaret for egne handlinger og omstændigheder"

"Bondefangeri, naivitet. En dårlig undskyldning for at negative ting sker"

"Folks håb om, at deres ulykke ikke er deres egen skyld"

OG SOM NOGET UVIDENSKABELIGT, DER HØRER FORTIDEN TIL

"Fordi folkekirken skal forny sig ...det er fortid"

"Kirke, præst, gammeldags, kedeligt, ikke for mig, kultur religiøs"

"Synes at folkekirken og dens funktion trænger til en modernisering"

"Jeg er ikke religiøs og folkekirken er et meget gammeldags koncept for mig"

"Noget nedarvet som ikke er undersøgt kritisk"

"Overtro, gammeldags, hjernevasket"

2. INDSIGT

BEGREBET SPIRITUALITET OPFATTES AF MANGE SOM EN IKKE-INSTITUTIONALISERET ÅNDELIGHED. DET HANDLER OM ALTERNATIVE LEVEMÅDER, AT DYRKE RELATIONER, SØGE LYKKEN OG FINDE RO. MEN SPIRITUALITET ER OGSÅ FORBUNDET MED NOGET MEGET FLYVSK OG HAR HIPPIE-FORDOMME KNYTTET TIL SIG

HVAD FORSTÅR UNGE VOKSNE VED BEGREBET "SPIRITUALITET"?

I spørgeskemaundersøgelsen blev der også stillet spørgsmålet: "Hvad forbinder du med begrebet 'spiritualitet'?".

Hertil svarede 366 ud af 1103 "ved ikke", og blev derfor sorteret fra. De resterende 737 svar er blevet nærlæst, grupperet og de overordnede tendenser vil blive præsenteret i det følgende.

Besvarelserne giver indblik i, hvilke umiddelbare associationer ordet "spiritualitet" vækker hos unge voksne, samt deres umiddelbare holdninger til begrebet. Og idet spørgsmålet blev stillet, efter at de havde forholdt sig til begrebet "tro", gav det ligeledes indsigter i, hvordan unge voksne mener, at de to begreber adskiller sig fra hinanden.

SPIRITUALITET SES SOM DEN IKKE-INSTITUTIONALISEREDE TRO

"Religion for ikke-religiøse"

"Overbevisning om noget bag eksistensen, men som ikke behøver været bundet op på institutionaliseret religion"

"Tro på en ikke-defineret højere magt"

"En følsomhed over for ting der er svære at sætte ord på og troen på 'noget større'"

"Tro på noget større/andet i bred forstand, ikke begrænset til religion"

"Åndelighed, dvs. Når man tror på at der er mere mellem himmel og jord end hvad videnskaben beskriver, men det behøver ikke være noget med en gud"

OG SOM KONTAKT TIL BÅDE DET INDRE OG YDRE

"Tæt kontakt til sine følelser"

"Troen på, at der er noget andet end hvad vi lige kan se. Lidt i forbindelse med det overnaturlige. Samtidig kan det også betyde dét at finde sig selv, ro i sig selv"

"Forbinder det med en rejse, hvor man forsøger at afvikle dårlige mønstre og uvidenhed, så man kan opnå en indre ro og stabilitet"

"At være i balance i krop og sjæl og føle, at man har en indre ro. Det kan også være, hvis man mediterer, eller hvis man går op i alternative behandlingsformer eller den religiøse forbindelse til noget, der er større end en selv"

"Opmærksomhed og sensitivitet til alle de smukke og mirakuløse ting, man ofte ikke kan se, der sker omkring os. Forbundethed med hinanden og med naturen"

"En åndelig kontakt til noget man definerer som værende større end en selv"

"Dyb kontakt til sig selv og at føle sig støttet af universet. Troen på, at alt sker for en, og ikke mod en"

SPIRITUALITET FORBINDES OGSÅ MED NOGET MERE FLYVSK

... OG HAR FORDOMME OM HIPPIE-PRAKSISSE KNYTTET TIL SIG

3. INDSIGT

FOLKEKIRKEN VIL MULIGVIS BLIVE MERE TILGÆNGELIG OG TILTRÆKKENDE FOR UNGE VOKSNE, HVIS FORMIDLINGEN AF TRO OG SPIRITUALITET I HØJERE GRAD TAGER UDGANGSPUNKT I DEN ENKELTE

INSTITUTIONALISERET VERSUS IKKE-INSTITUTIONALISERET

For mange vækker begrebet "tro" associationer til religion, gud, kors, bibel og kirke – altså institutionaliserede aspekter af åndelighed. Derudover konfirmation, bryllup og begravelse, der er velkendte, men også meget faste og traditionelle kirkelige ritualer.

En mindre del af de unge voksne i undersøgelsen beskriver en bredere forståelse af begrebet. De forstår tro som noget, der ikke nødvendigvis er religiøst, mens som kan være troen på næstekærlighed, det gode i andre mennesker, kærlighed og fællesskab. *"Jeg er overbevist om, at mennesket ikke kan leve uden en eller anden form for tro"* skriver en informant, og henviser til at alle tror på et eller andet: *"Om det så er kage og dårlig hårdag"*.

Spiritualitet opleves af mange som den ikke-institutionaliserede udgave af tro. Spiritualitet er således et løsere, mere tilgængeligt begreb: *"At man tror på noget, som ikke nødvendigvis er en religion, men som giver mening for én personligt"*. Spiritualitet er dermed ikke på samme måde bundet op på religion eller faste ritualer, men forstås som et bredere, mere rummeligt term for åndelighed.

SPIRITUALITET FORSTÅS SOM MERE ÅBENT OG PERSONLIGT

Som citater fra spørgeskemaundersøgelsen ovenfor viser, beskriver flere respondenter tro som følelsen af fællesskab, tilhørsforhold og sammenhold og følelsen af *"en sammenslutning af flere mennesker med samme overbevisning"*. Begrebet forbindes altså med fællesskabet til andre mennesker og får en beskrivelse, der kunne minde om et kulturelt fællesskab. I modsætning dertil beskriver respondenter "spiritualitet" som en forbundenhed mellem krop, psyke og natur. Dermed bliver spiritualitet en kontakt mellem den enkelte persons indre og det omkring ham eller hende, og bliver et mere personligt og individuelt anliggende, der kan formes og personliggøres. Samtidig forstår mange spiritualitet som et sanseligt og kropsligt begreb, der består i eksempelvis *"dyb kontakt til sig selv og at føle sig støttet af universet"*.

I forlængelse af at spiritualitet forstås som mindre institutionaliseret og traditionsbundet end tro, er det også noget, som i højere grad kan personificeres og tilpasses den enkelte. Hvor tro ses som et mere eller mindre organiseret system, baseret på fælles forståelser mellem en gruppe af mennesker, er spiritualitet den enkeltes undersøgelse af sig selv og verden omkring sig. Den enkeltes søgen på egen lykke.

En sådan åbenhed i begrebet rummer et potentiale. Hvor "tro" vækker associationer til noget lukket og fast, der er defineret på forhånd, kan spiritualitet være så enkelt som en *"tæt kontakt til sine følelser"*. Et sådant begreb stiller lavere krav til den enkelte og kan være nemmere at tilpasse til individuelle behov, hvilket kan virke attraktivt for unge voksne, der har brug for at finde deres egen version af åndelighed.

GAMMELDAGS ELLER HIPPIEVIBE

"Tro" beskrives af flere respondenter som systemer, hvor man kan give forklaring og skabe mening i verden omkring sig. Dette perspektiv hænger godt sammen med tidligere indsigt om, at tro kan virke som en beroligende og forsikrende ting i hverdagens usikkerhed. Bagsiden af troens evne til at give mening og forklaring til verden ses af nogle som, at tro bruges til ansvarsfralæggelse eller *"at fraskrive sig ansvaret for egne handlinger og omstændigheder"*, som en respondent beskrev.

I forlængelse af indsigten omkring åbenhed er det desuden vigtigt at bemærke, at begrebet tro vækker tanke om noget forældet, kedeligt og gammeldags. Derimod handler kritikken af begrebet "spiritualitet" i højere grad om, at det bliver for flyvsk, useriøst og giver associationer til *"Irriterende typer i batik-pangfarver, hash/lsd-psykoser og monoton vrøvlesniksnaik"*. De to begreber får altså markant forskellig kritik – den første for at være forældet og fastgroet, den anden for at være et useriøst modefænomen.

EN DEL AF DE UNGE VOKSNE BRUGER TRO OG SPIRITUALITET PERIODISK, OG ER NYSGERRIGE PÅ FLERE FORSKELLIGE TROSRETNINGER

I forlængelse af de unge voksnes brede forståelse af tro og spiritualitet er det interessant, at omtrent hver fjerde i spørgeskemaundersøgelsen erklærer sig enige i, at de i nogle perioder udforsker tro, religion og spiritualitet, mens de i andre ikke gør.

Det er ligeledes hver fjerde, der erklærer at være nysgerrige på flere forskellige retninger indenfor tro, religion og spiritualitet. Dette tyder på et vekslende og sporadisk forhold til åndelighed blandt de unge voksne, der ikke blot kommer til udtryk som livslang bekendelse til én bestemt trosretning eller spirituelt fællesskab.

22%

Erklærer sig enige i
"I NOGLE PERIODER UDFORSKER
JEG TRO, RELIGION OG
SPIRITUALITET, MENS JEG I ANDRE
IKKE GØR"

25%

Erklærer sig enige i
"JEG ER NYSGERRIG PÅ FLERE
RETNINGER INDENFOR TRO,
RELIGION OG SPIRITUALITET"

ÅBENHED OG NYSGERRIGHED

Analysen viser, at mange unge voksne har en bred og mangfoldig forståelse af, hvad tro og spiritualitet betyder. Men den viser også, at unge voksne har en åben tilgang til, hvordan man ønsker at have tro og spiritualitet i sit liv. Som en tidligere uKirke-bruger fortalte i fokusgruppeinterviewet, så forstås tro og spiritualitet som elementer, man har *"lov til at tappe lidt ind og ud af i løbet af sit liv"* eller som man kan dyrke i bestemte perioder af sit liv:

"Det kommer meget i bølger for mig. I nogle perioder kan jeg mærke at "årh, der må jo være noget, om så det er, at vi alle har en sjæl eller, at der er en mening med at vi er her eller at universet skaber eksempelvis held". I andre periode synes jeg, at der er noget pis. Nogle perioder føler jeg mig rimelig kristen og beder lidt til Gud og føler, at det er en stor tryghed. Andre gange gør jeg det slet ikke. Men jeg er virkelig åben for det, føler jeg"

Samtidig udtrykte flere til fokusgruppeinterviewene, at de ikke ønsker at begrænse sig ved at bekende sig én bestemt religion eller trosretning: *"Der er noget helt vildt smukt ved at sidde i en kirke, og der er noget rigtig fint ved at høre en præst prædike og folde nogle budskaber fra biblen ud, som man kan gøre med i sit hoved, hvad man vil. Men jeg ved ikke om jeg ville kunne bekende mig til én bestemt tro. Der har jeg det lidt svært ved at sige, at jeg var kristen. Også fordi at det udelukker alle mulige andre religioner"*

Dette afspejler sig også i spørgeskemaundersøgelsen ved, at hver fjerde unge voksen erklærer sig enig i udsagnet *"Jeg er nysgerrig på flere retninger indenfor tro, religion og spiritualitet"*.

BEHOV FOR AT TAGE UDGANGSPUNKT I DET ENKELTE MENNESKE

Undersøgelsen peger på, at det kunne give mening for mange unge voksne, hvis folkekirken havde større fokus på det enkelte individs udgangspunkt og forhold til tro og spiritualitet fremfor faste formidlinger af kristendommen.

Ved at skabe plads til de forskellige forståelser af tro og spiritualitet og lade de unge voksne være medskabere af deres egen tro, kan man potentielt skabe plads til dem, der ikke føler sig inkluderet af en klassisk formidling af folkekirken. Som vist i citaterne er tro mange ting for unge voksne, og det vil med fordel kunne kommunikeres tydeligere ud til unge voksne.

Derudover kan der med fordel tages højde for, at mange unge er mere prøvende og mindre dedikerede i deres forhold til tro og spiritualitet. At skabe plads til en mere nysgerrig og eksperimenterende tilgang til egen tro og spiritualitet, uden krav om at man skal bekende sig endeligt til én tro, vil potentielt give unge voksne, der befinder sig i periferien af folkekirkens brugergruppe, oplevelsen af at folkekirken også er relevant for dem.

STØRRE FOKUS PÅ SPIRITUALITET KAN MULIGVIS GØRE FOLKEKIRKEN MERE TILGÆNGELIG

Deltagere i fokusgrupperne beskriver "det spirituelle" både som et mere moderne og mere tilgængeligt begreb end begrebet tro: *"Det er nemmere for mig at sige at jeg er spirituel end troende (...) det (spiritualitet) kan man dyrke på hobbyplan. Man behøver ikke at gå ind i det med liv og sjæl. Det kan bare være spændende at interessere sig for og dyrke lidt",* mens en anden fremhævede at *"spiritualitet kan formidle, hvad der egentligt er kristne tanker, men uden at det får sådan en Jesus-vibe. Det har en mere moderne vibe, men det åbner for det samme rum til at tale om de store ting".*

Begrebet tro blev af flere i fokusgrupperne og spørgeskemaundersøgelsen forbundet med *"en fast formel", "gammeldags måde at se verden på"* og *"et lukket begreb"*. Samtidig fremhæver de unge voksne, at *"hvis en person siger "jeg er troende", så ville jeg tænke, at jeg ikke skulle begynde at argumentere for eller imod, for det kan man ikke rykke ved"* og at *"jeg har talt med nogle troende typer, der ikke mente at det kunne gradbøjes. Enten troede man, eller også så tror man ikke"*. Begrebet tro forstås altså som mere statisk eller urokkeligt, hvilket også indebærer, at det forstås som mere bindende eller utilnærmeligt.

I et forsøg på at give personer, der er nysgerrige eller åbne overfor tro og spiritualitet, en oplevelse af i højere grad at være inkluderet i folkekirken, kan man potentielt lægge større vægt på det eksistentielle eller spirituelle, da dette i højere grad er fritaget fra de fordomme og associationer, som knytter sig til trosbegrebet.

METODE OG DATA

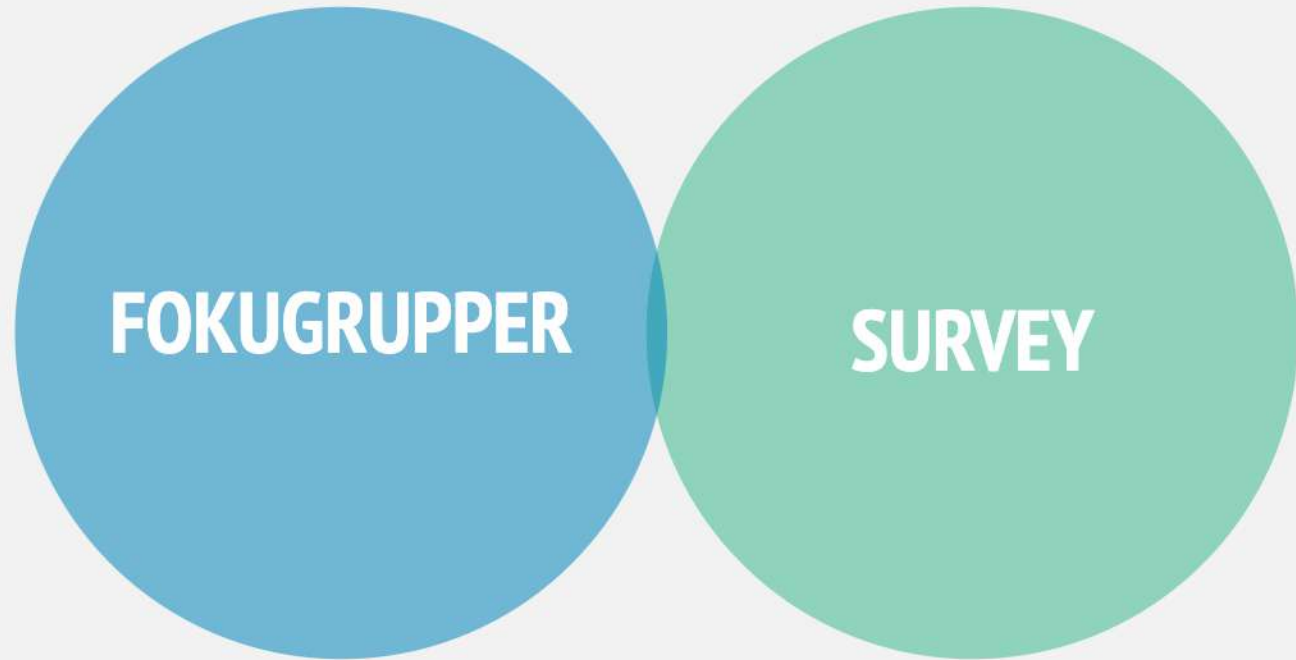

UNDERSØGELSENS FORLØB

Undersøgelsen er baseret på en kombination af fokusgruppinterviews og spørgeskema med danske unge voksne.

Først er der foretaget fokusgruppinterviews med 10 tidligere frivillige i uKirke på Vesterbro i København, der havde til formål at identificere folkekirkens potentialer og barrierer blandt unge voksne.

Indsigter fra fokusgrupperne blev efterfølgende brugt som udgangspunkt for en spørgeskemaundersøgelse, der belyser folkekirkens potentialer og barrierer blandt danske unge generelt. Herunder, hvad danske unges forhold er til tro, spiritualitet og religion.

FOKUSGRUPPEINTERVIEWS

Der er foretaget fokusgruppeinterviews med tidligere frivillige i ungdomskirken uKirke på Vesterbro i København.

Fokusgrupperne havde til formål at undersøge 1) hvorvidt de unge voksne havde oplevet uKirke som relevant for deres tro, spiritualitet og åndelighed samt 2) hvilke barrierer der har været for, at uKirke vedbliver at være relevant for dem.

Der deltog i alt 10 personer i fokusgrupperne, der alle var i alderen 22-32 år. Alle har tidligere engageret sig frivilligt i uKirke, men er ikke længere brugere af kirkens tilbud. Informanter er blevet rekrutteret af uKirke gennem deres online platforme. Gruppen var sammensat med fokus på lige fordeling af kvinder og mænd, spredning i alder (indenfor målgruppen 22-35 årige danskere) og forskellige relationer til uKirke.

Forud for fokusgruppernes start er der blevet indhentet informeret samtykke fra alle informanter vedrørende lydoptagelse af interviews samt brug af anonymiserede citater.

Fokusgrupperne er gennemført ud fra en semistruktureret interviewguide, der havde fokus på informanternes erfaringer og oplevelser med uKirke som sted og fællesskab (se bilag). Fokusgrupperne omhandlede blandt andet, hvilke motivationer unge voksne har haft for at bruge og engagere sig frivilligt i folkekirken, samt hvilken værdi kirken har skabt i deres hverdag. Derudover årsager til at stoppe med at bruge eller deltage i kirken, samt hvad der erstatter kirken i den unges hverdag efterfølgende. Fokusgrupperne er således blev brugt som en indledende, eksplorativ undersøgelse af folkekirkens potentialer og barrierer blandt unge voksne.

Netop tidligere frivillige i uKirke var værdifulde informanter, da de havde konkrete erfaringer med både at vælge folkekirken til, have den som del af deres hverdag, men også at fravælge den igen. De var derfor unikke informanter ift. at identificere folkekirkens potentialer og barrierer.

SPØRGESKEMAUNDERSØGELSE

Spørgeskemaundersøgelsen har til formål at belyse folkekirkens potentialer og barrierer blandt voksne unge generelt. På baggrund af indsigter fra kvalitative fokusgrupper er der spurgt ind til respondenternes hverdag, kulturforbrug og forhold til tro, religion og spiritualitet. Derudover at belyse målgruppens forbehold og fordomme om folkekirken.

Undersøgelsen er gennemført af analyseinstituttet YouGov. Der er i alt gennemført 1103 CAWI-interviews med danskere i alderen 22-35 år i perioden 16.-25. juni 2020. Respondenter er rekrutteret gennem "YouGov Panelet" og inviteret via e-mail. Data er indsamlet og vægtet på dimensionerne køn, alder og geografi på baggrund af et ideal fra Danmarks Statistik, så resultaterne er repræsentative for befolkningen i målgruppen.

For at teste for signifikante forskelle i undersøgelsen, er der blevet udført T-test. Der er dog også inddraget grafer, der indeholder ikke-signifikante tal eller tendenser i data.

Respondenter:

Spørgeskemaet har 1103 fulde besvarelser. Heraf er 662 (60 procent) kvinder og 441 (40 procent) mænd. 669 personer er mellem 22-29, mens 434 personer er mellem 30-35 år. 441 (38 procent) er bosat i Region Hovedstaden, 119 (11 procent) Region Sjælland, 204 (19 procent) Syddanmark, 254 (23 procent) Midtjylland og 106 (10 procent) Region Nordjylland.

Tro-segmenter:

De tre kategorier "de praktiserende", "de åbne" og "resten" er baseret på respondenters svar på batterierne q11_11 "Jeg praktiserer tro, religion og spiritualitet", q11_1 "Jeg er nysgerrig på tro, religion og spiritualitet" samt q11_4 "Jeg tror, at der findes en gud eller andre kræfter". Hvis en respondent har erklæret sig meget eller delvis enige i q11_11 indgår de i kategorien "de praktiserende". Hvis en respondent ikke har erklæret sig enig i q11_11, men har erklæret sig meget eller delvis enige i q11_1 eller q11_4 indgår de i kategorien "de åbne". De resterende respondenter indgår i gruppen "resten".

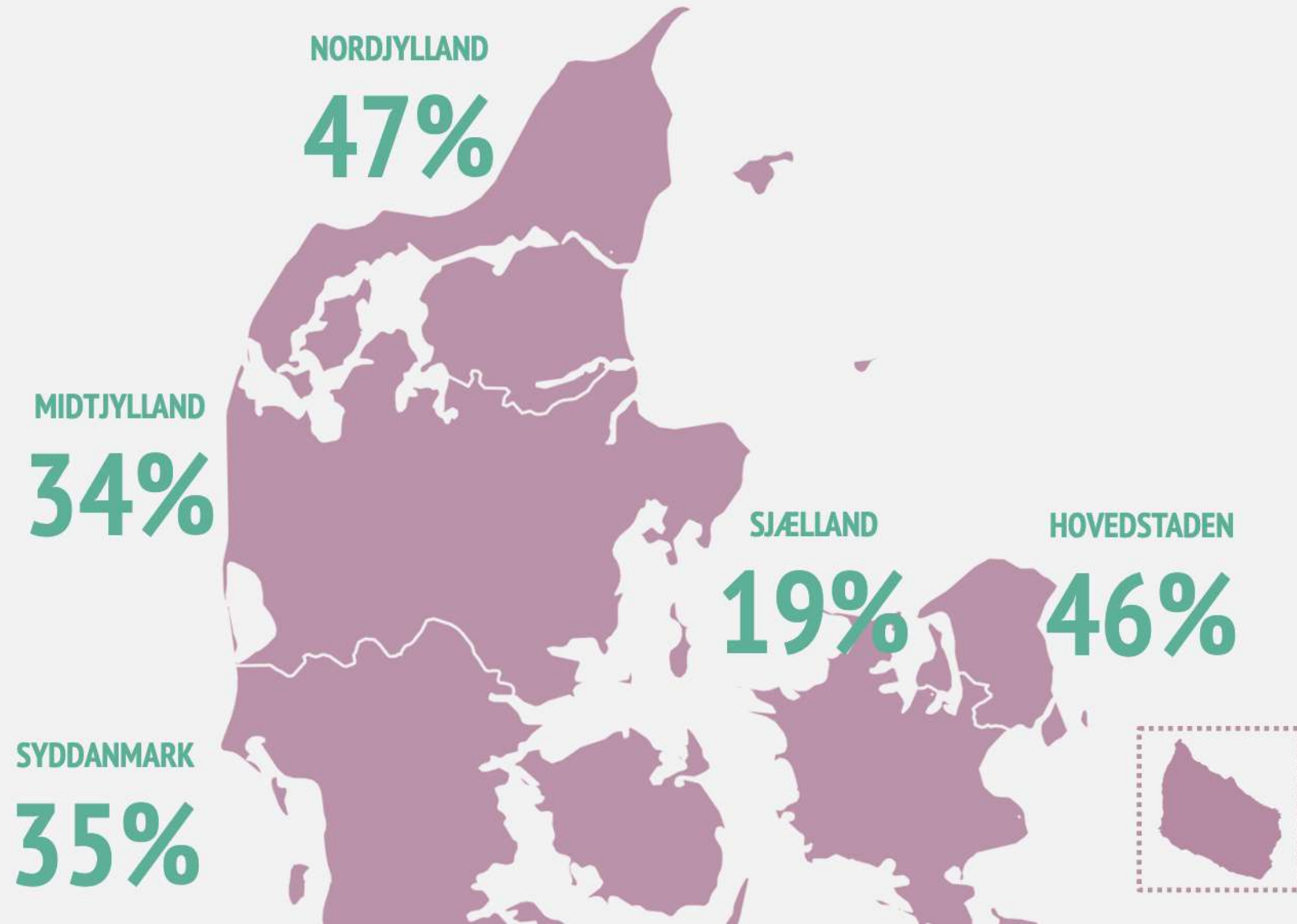
Note: Søjlediagrammer kan summe til 99% og 101% i stedet for 100% som resultat af op- eller nedrundinger i udregninger.

BILAG 1: GEOGRAFISK FORSKEL I KULTURFORBRUG

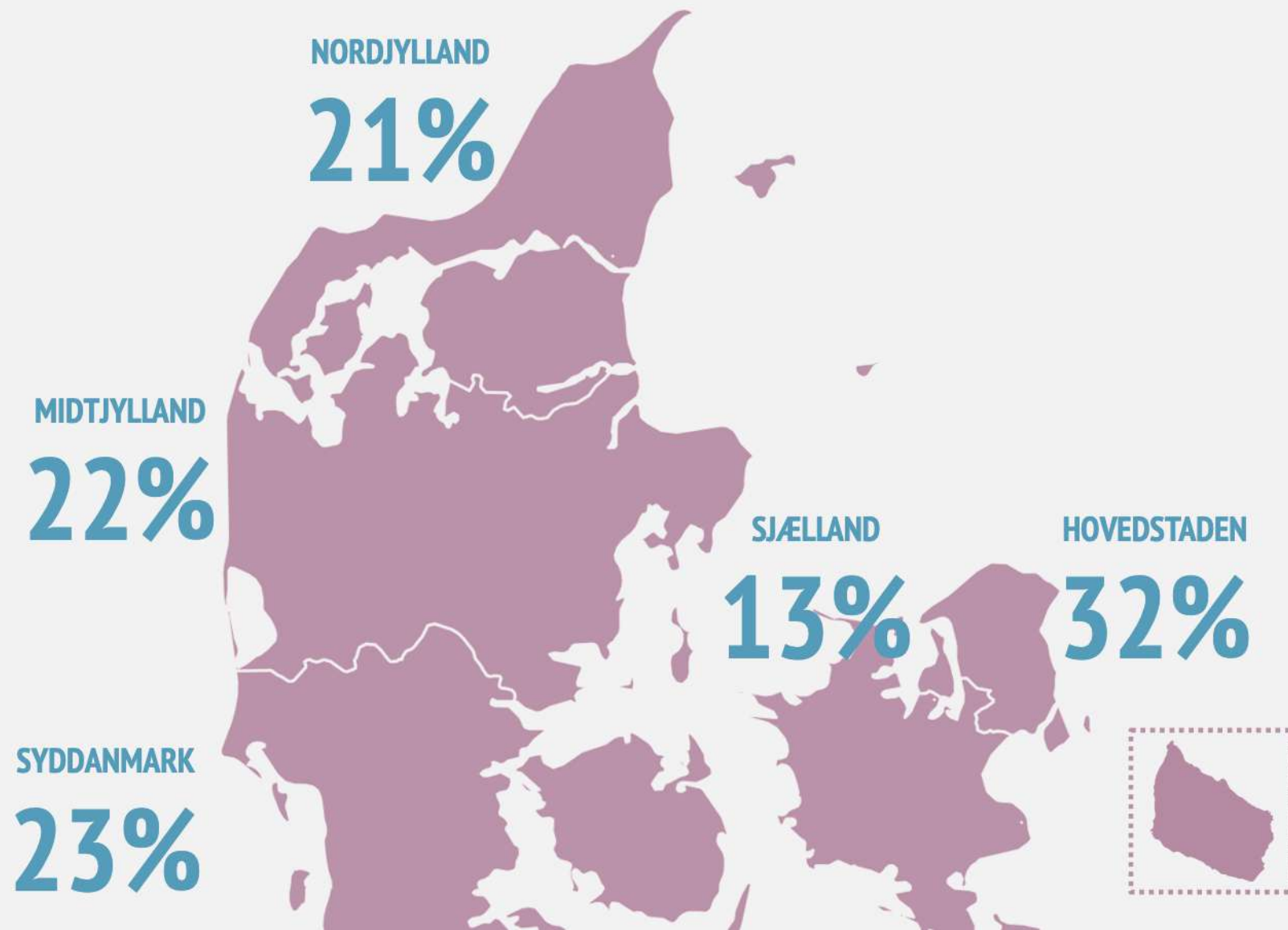
DER ER GEOGRAFISK VARIATION I KULTURFORBRUG

Andel, der deltager i
**musikarrangementer,
festivaler og koncerter**
oftere end halvårligt

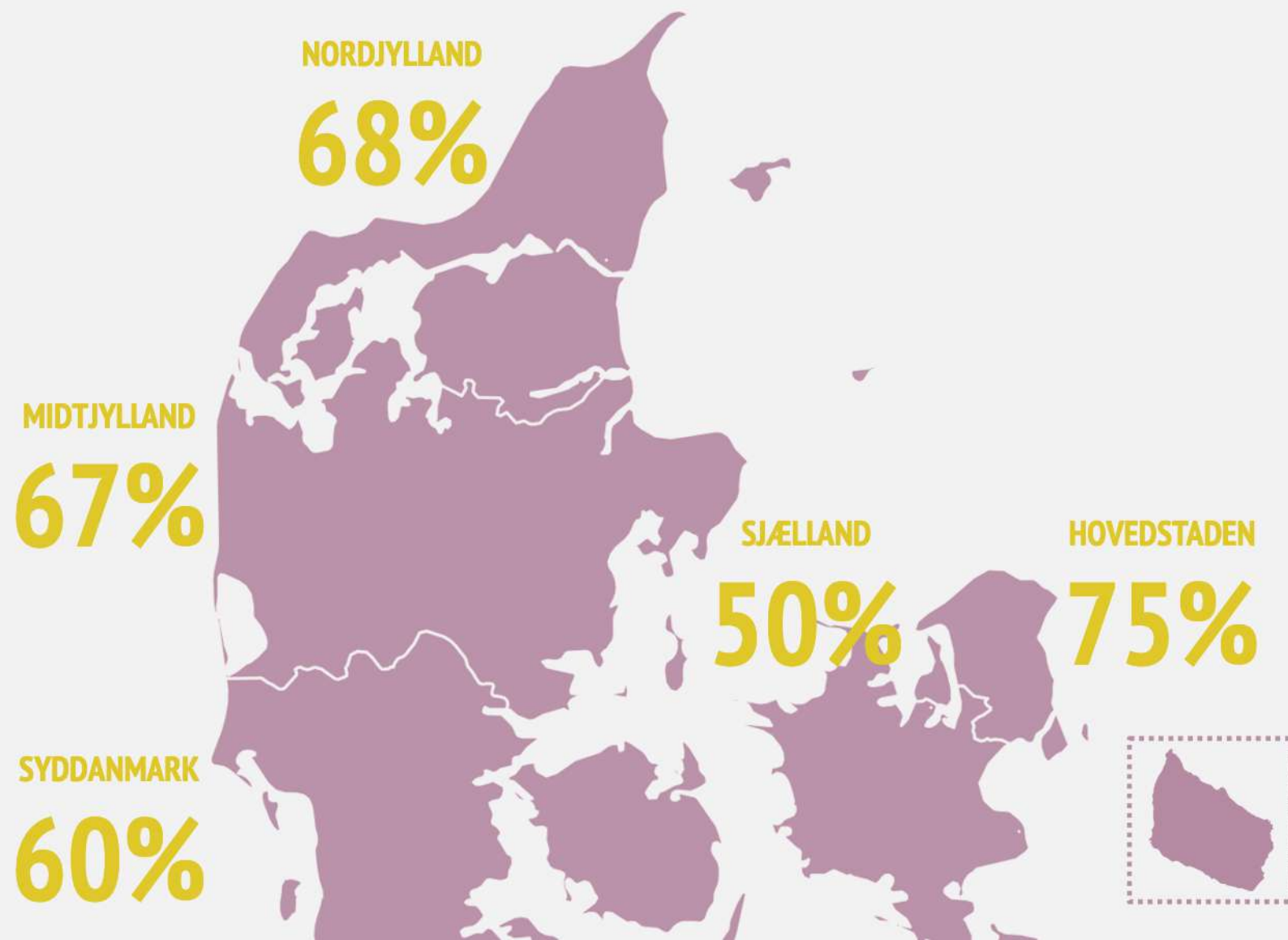
DER ER GEOGRAFISK VARIATION I KULTURFORBRUG

Andel, der deltager i
**teater, scenekunst og
danseforestillinger**
oftere end halvårligt

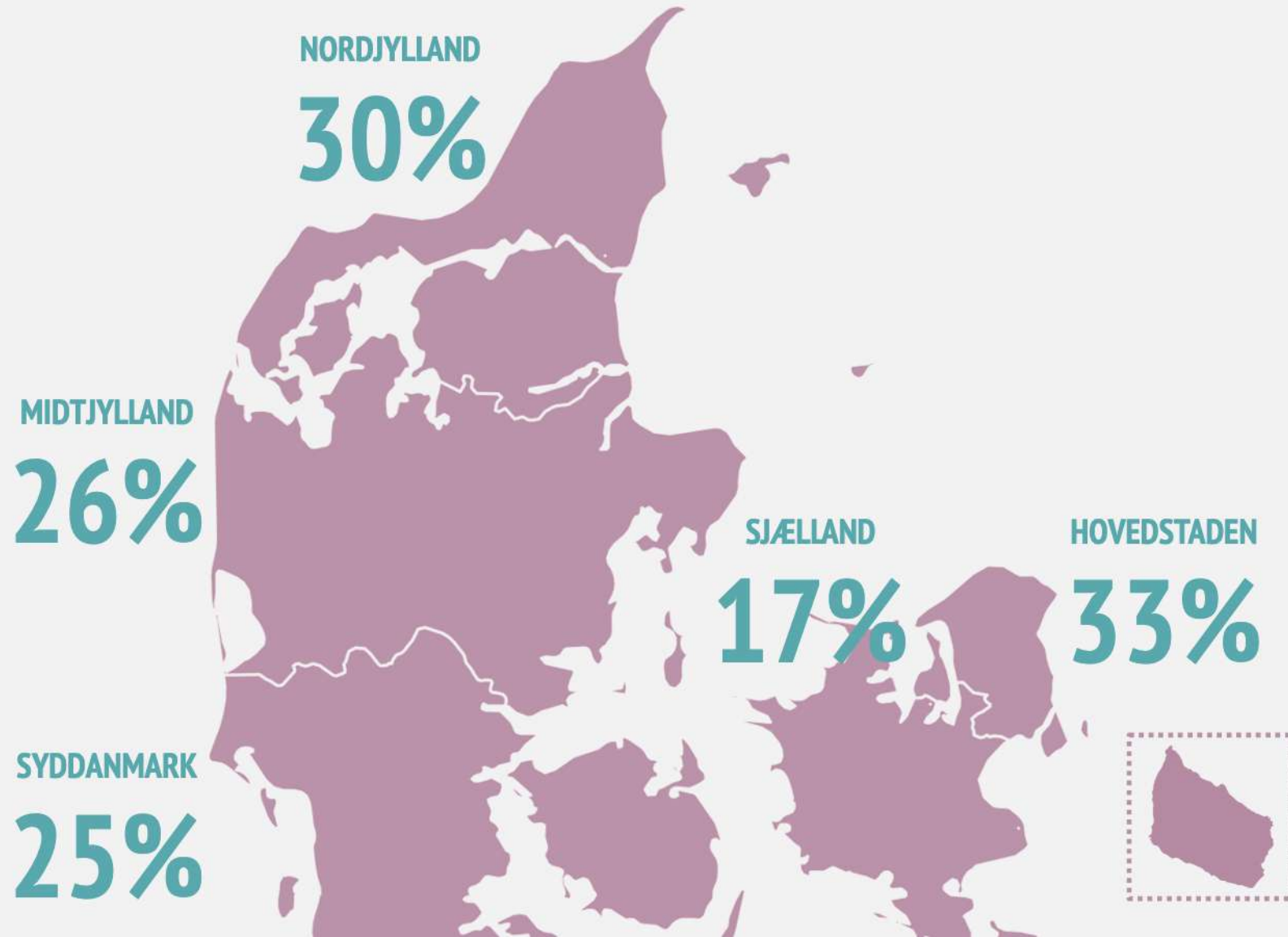
DER ER GEOGRAFISK VARIATION I KULTURFORBRUG

Andel, der deltager i
**filmvisninger og
biograftere**
oftere end halvårligt

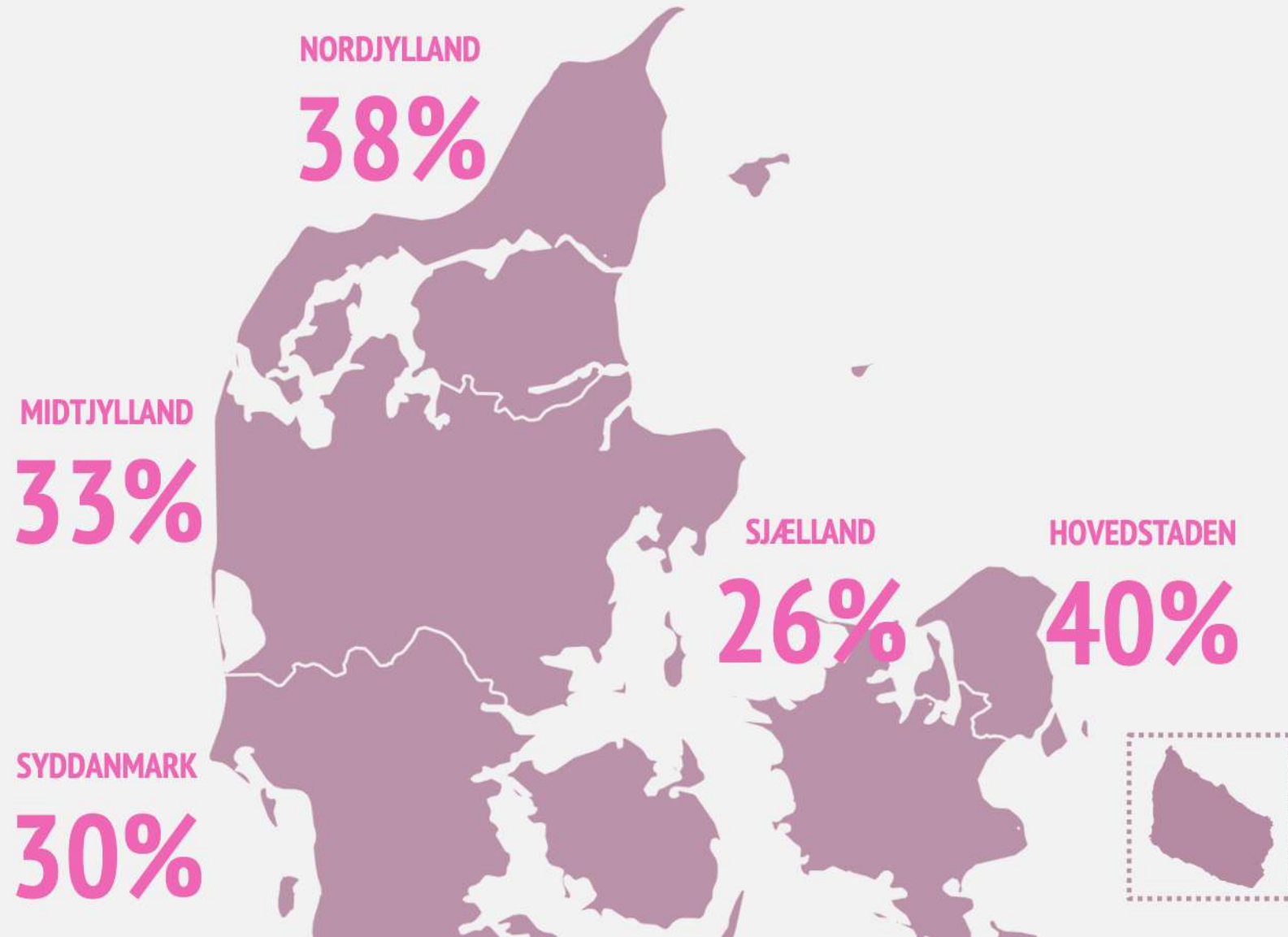
DER ER GEOGRAFISK VARIATION I KULTURFORBRUG

Andel, der deltager i
**offentlige fællesspisninger
og madarrangementer**
oftere end halvårligt

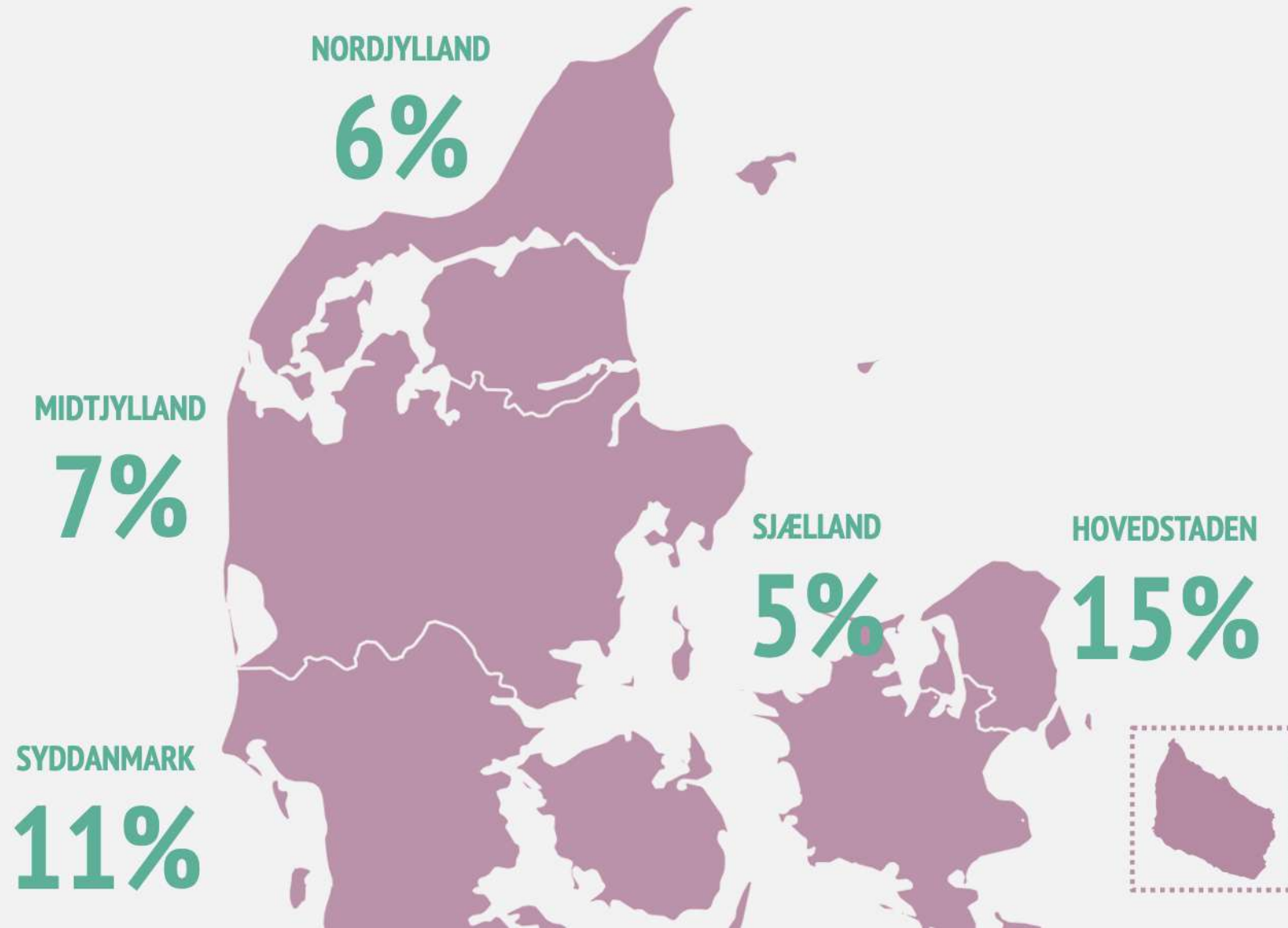
DER ER GEOGRAFISK VARIATION I KULTURFORBRUG

Andel, der deltager i
sportsbegivenheder
oftere end halvårligt

DER ER GEOGRAFISK VARIATION I KULTURFORBRUG

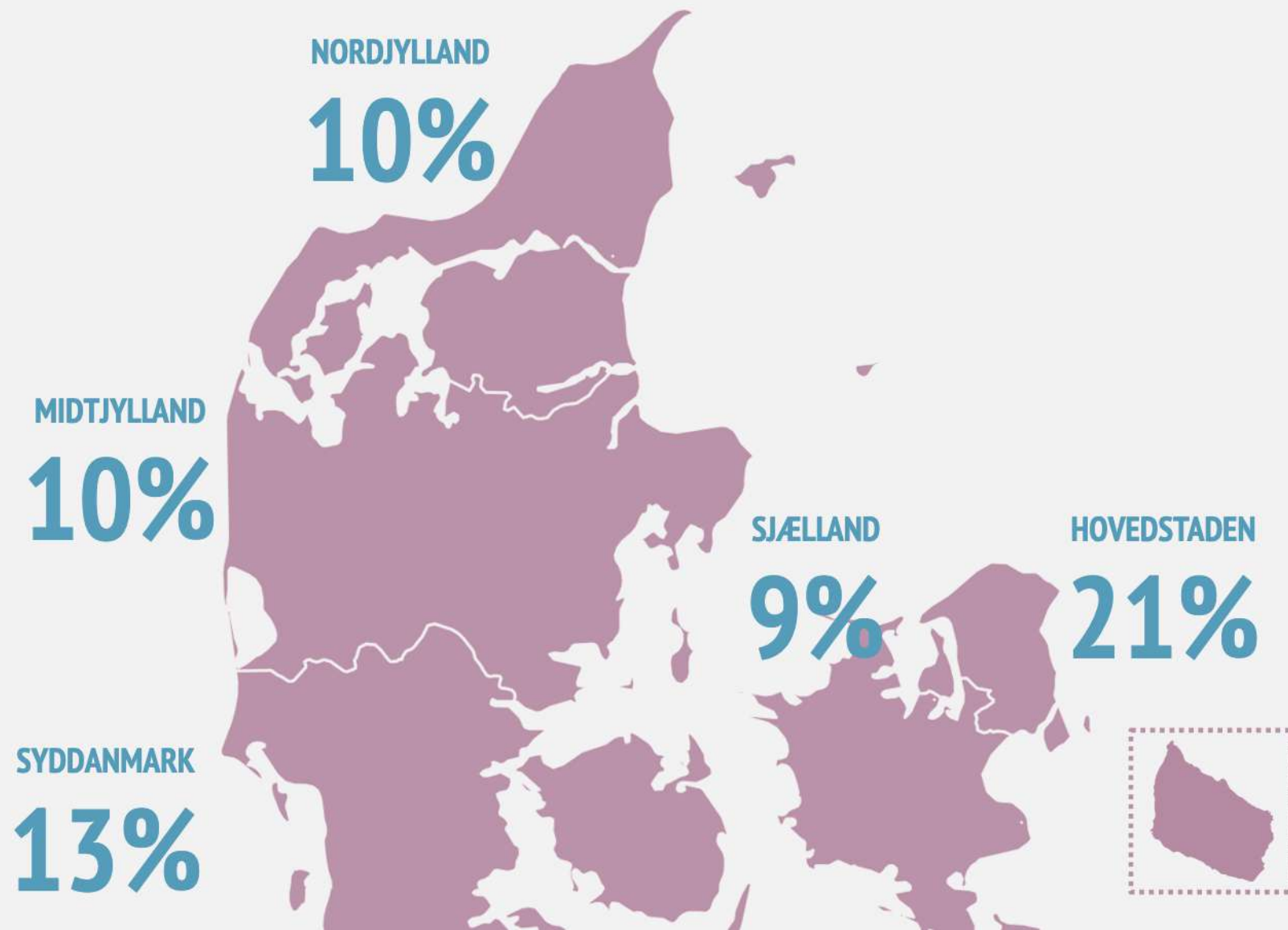
Andel, der deltager i
demonstrationer
oftere end halvårligt

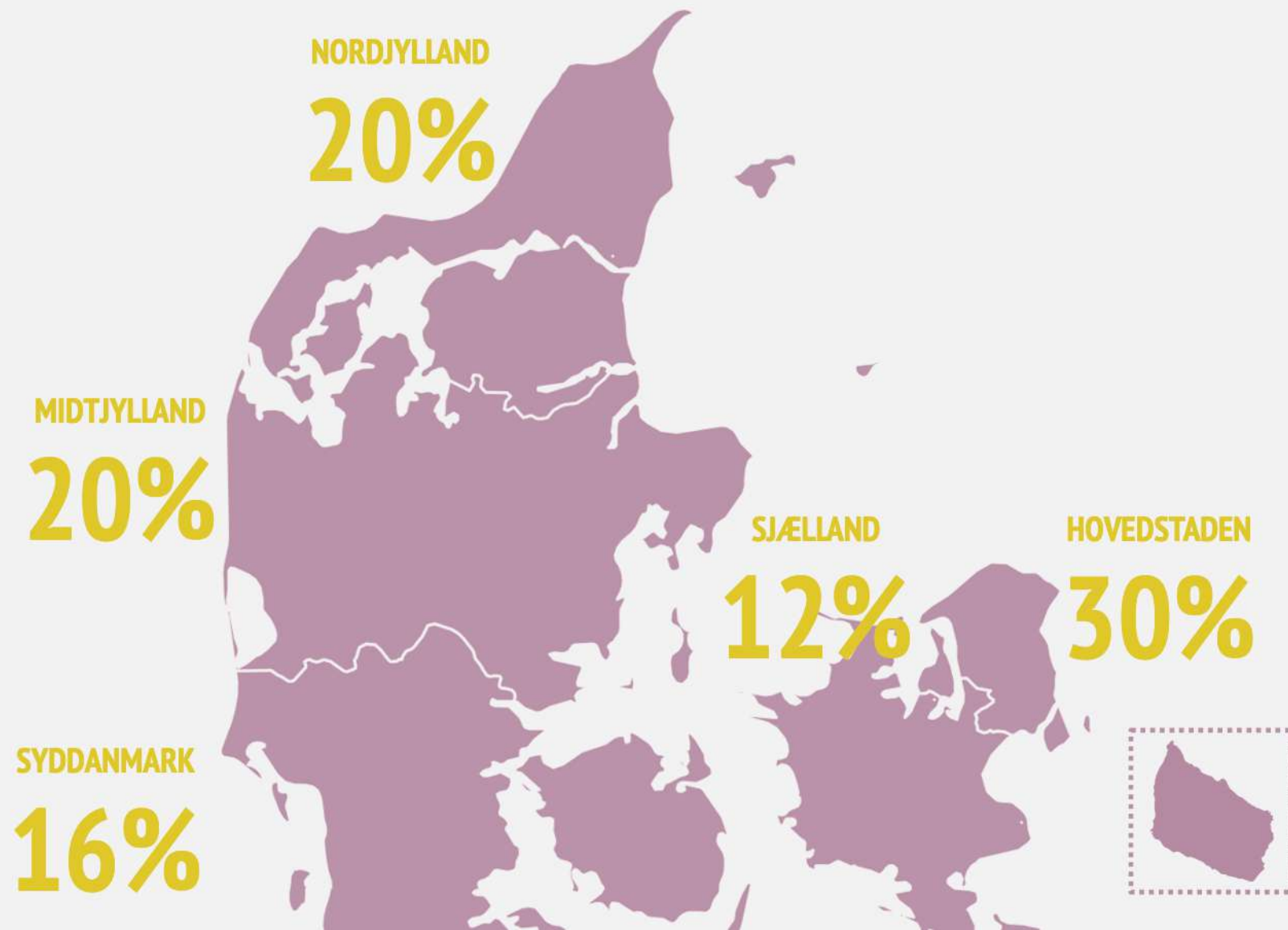
DER ER GEOGRAFISK VARIATION I KULTURFORBRUG

Andel, der deltager i
politiske arrangementer
oftere end halvårligt

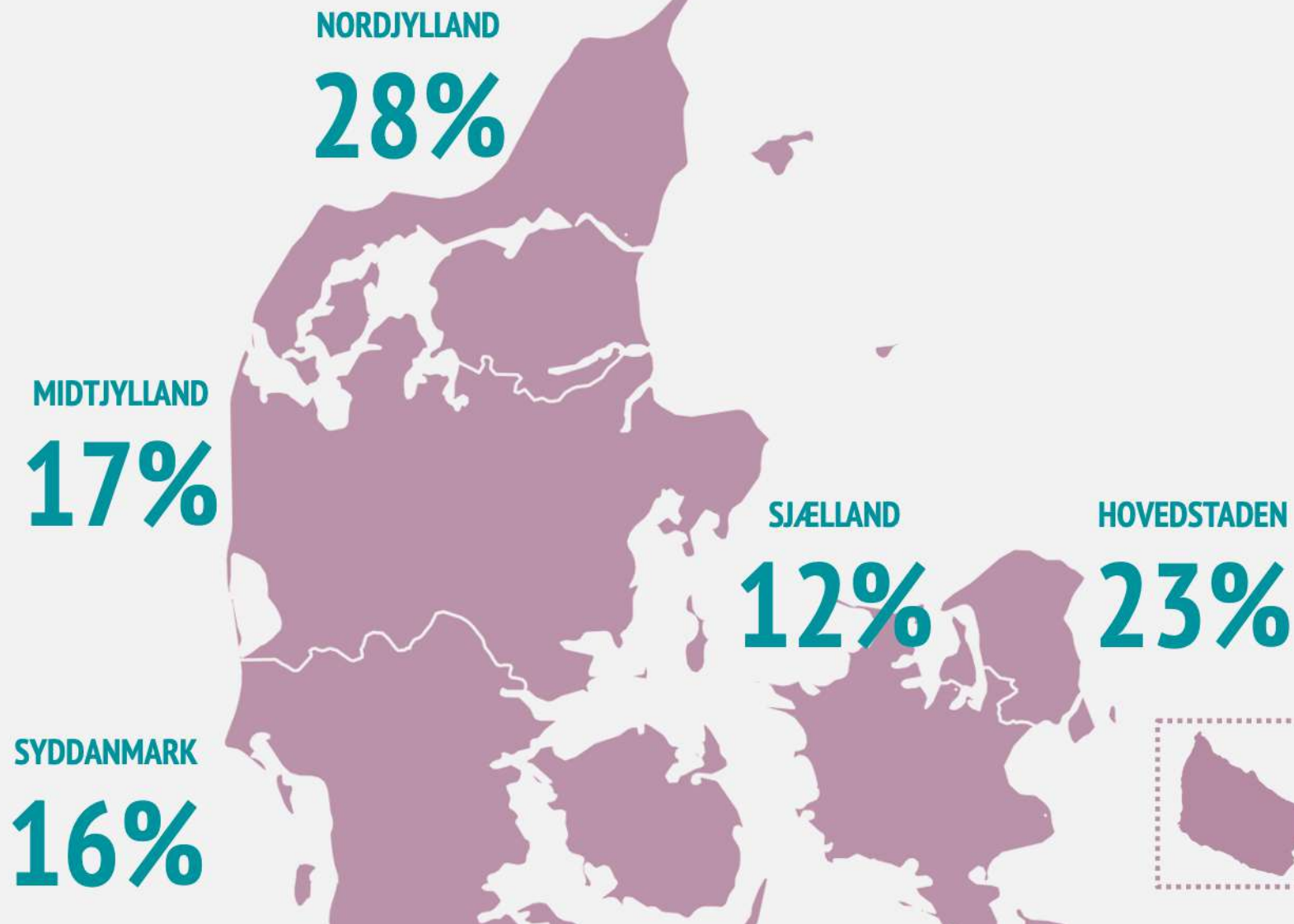
DER ER GEOGRAFISK VARIATION I KULTURFORBRUG

Andel, der deltager i
**debat, foredrag og
litteraturarrangementer**
oftere end halvårligt

DER ER GEOGRAFISK VARIATION I KULTURFORBRUG

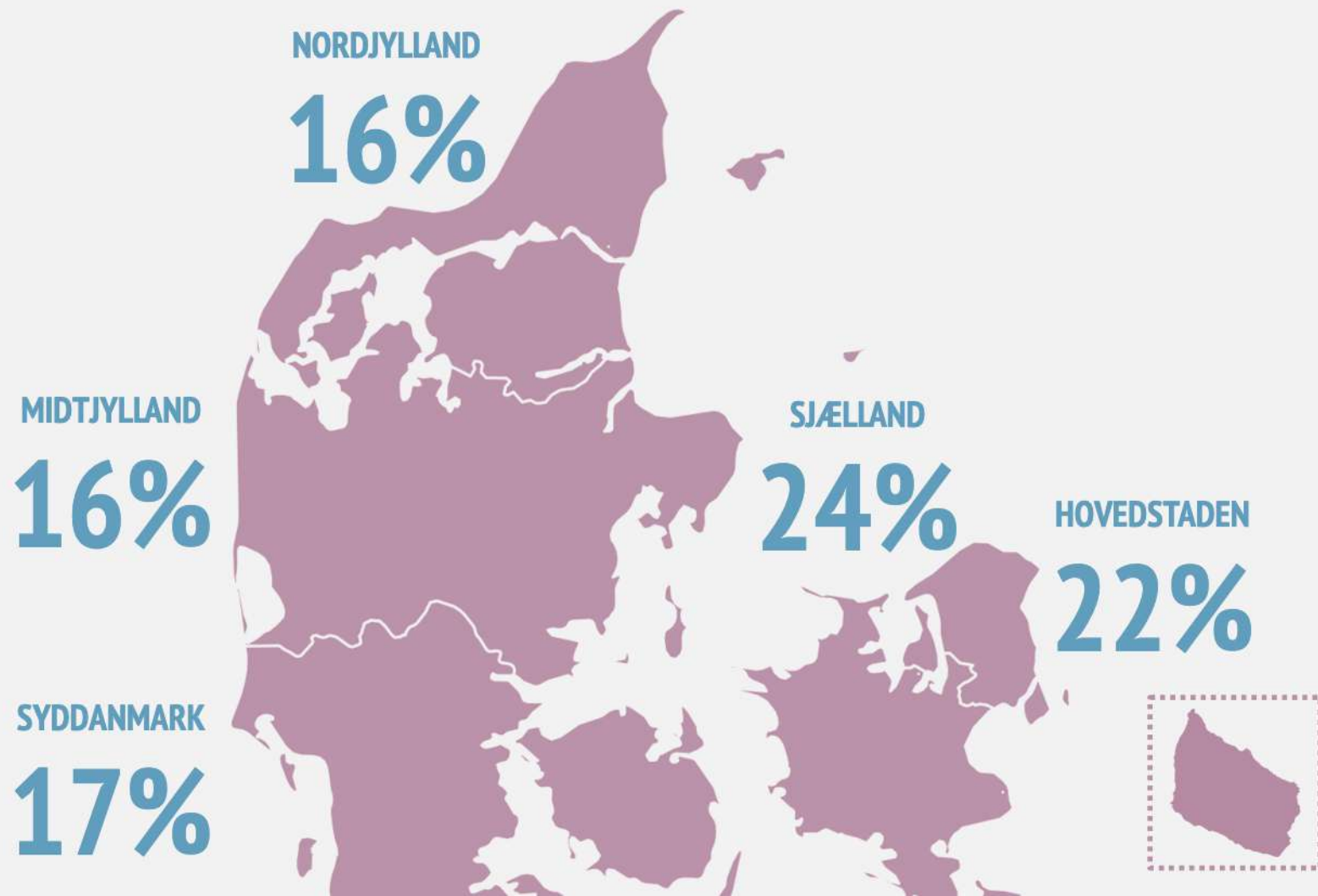
Andel, der deltager i
**kreative og
håndværksmæssige
arrangementer**
oftere end halvårligt

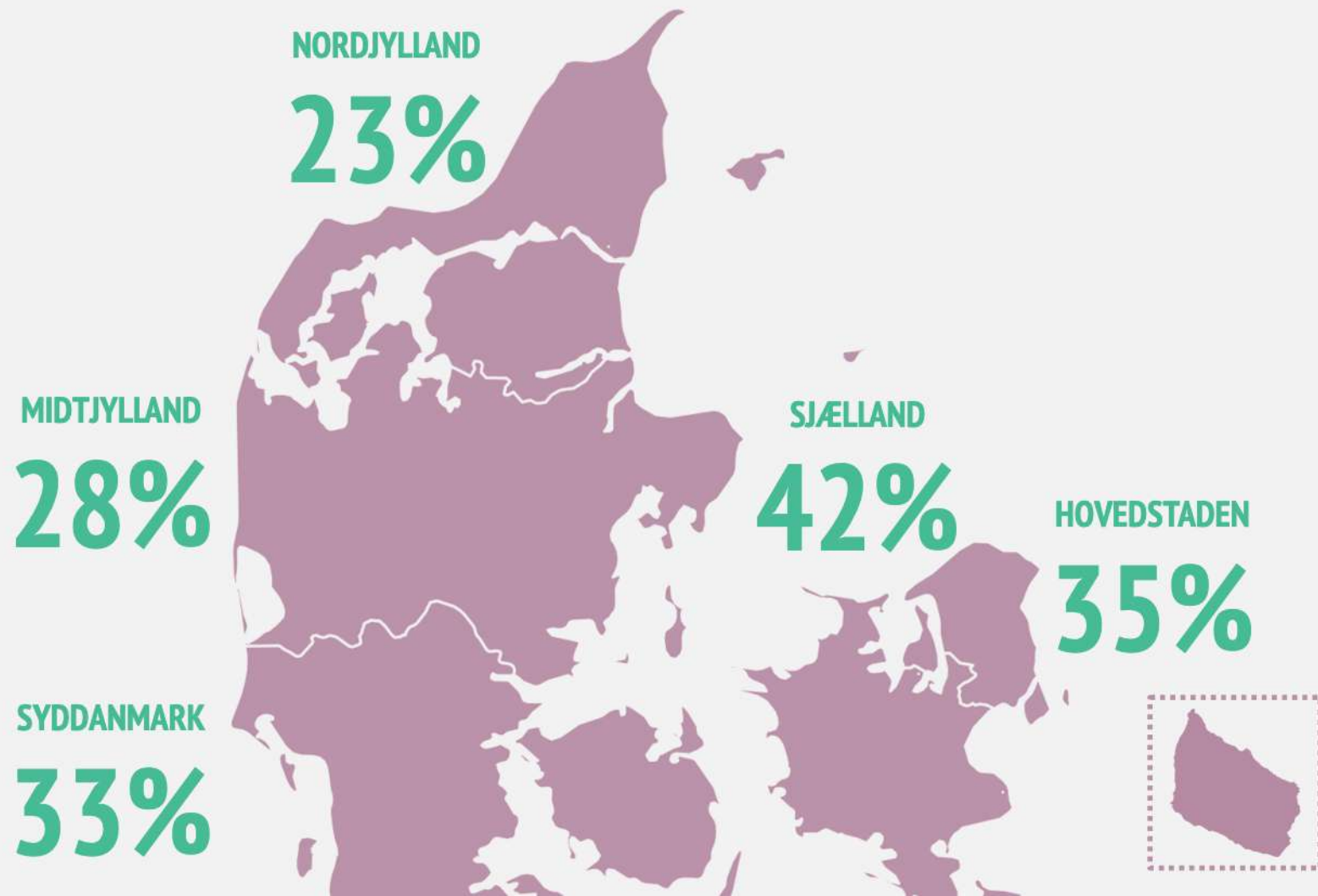
BILAG 2: GEOGRAFI OG URBANISERINGSGRAD

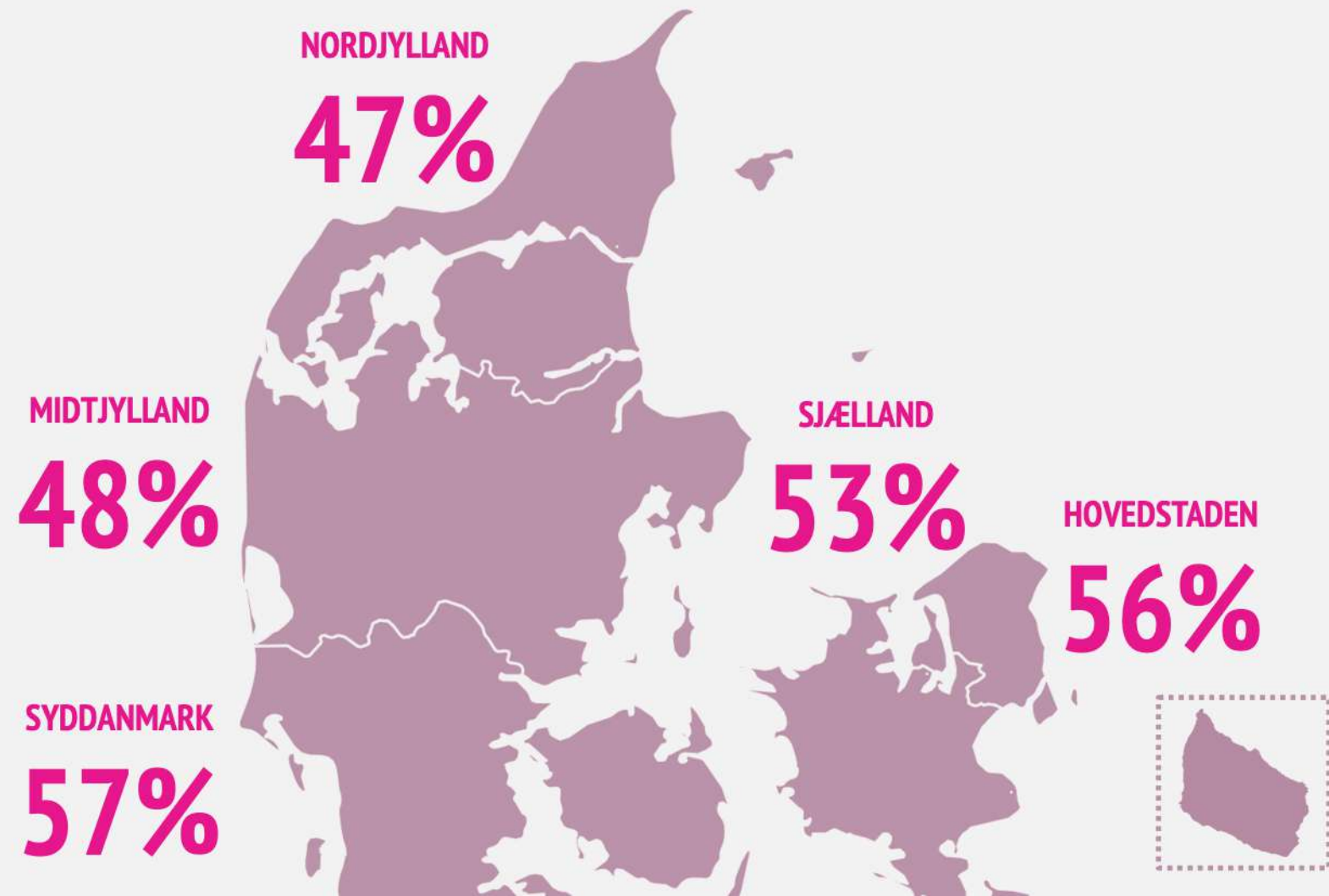
SÆRLIGT UNGE VOKSNE FRA REGION SJÆLLAND OG HOVEDSTADEN ERKLÆRER SIG ENIGE I "JEG PRAKTISERER TRO, RELIGION ELLER SPIRITUALITET"

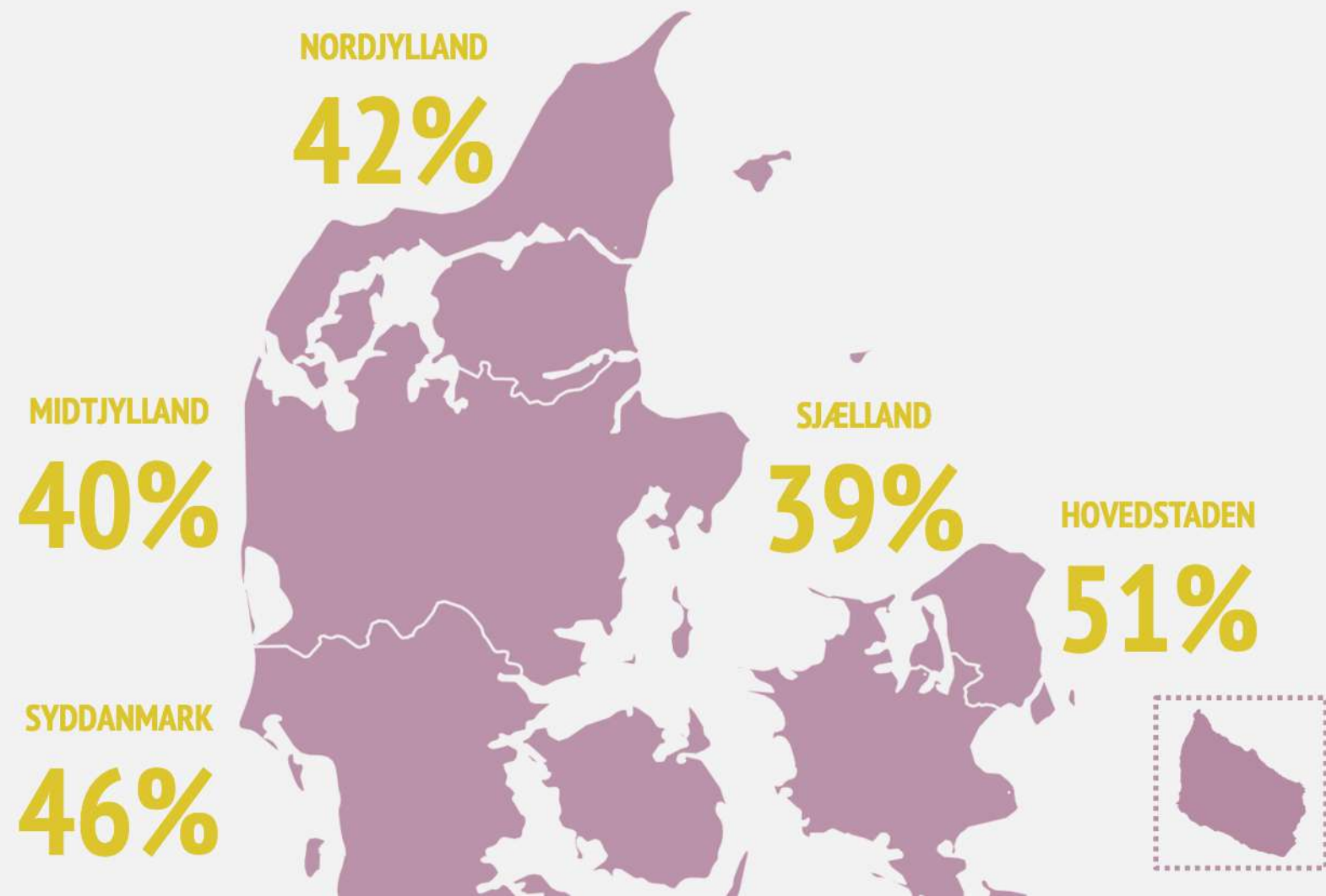
... OG SÆRLIGT UNGE VOKSNE FRA REGION SJÆLLAND ER ENIGE I UDSAGNET "JEG TROR AT DER FINDES EN GUD ELLER ANDRE KRÆFTER"

SÆRLIGT SYDDANMARK, HOVEDSTADEN OG SJÆLLAND ERKLÆRER SIG ENIGE I DET EKSISTENTIELLE UDSAGN "JEG TROR AT DER FINDES MERE END DET VI KAN SE"

SÆRLIGT HOVEDSTADEN ERKLÆRER SIG ENIGE I DET EKSISTENTIELLE UDSAGN "JEG TÆNKER OVER DØDEN, OG HVAD DER SKER EFTER DØDEN"

URBANISERINGSGRAD

Spørgsmål til respondenters forhold til tro, religion og spiritualitet samt folkekirken er ligeledes blevet krydset med urbaniseringsgraden det sted, de unge er bosat. Det vil sige, hvorvidt respondenter bor i hovedstadsområdet, i en storby med over 100.000 indbyggere, der ikke er hovedstaden, i bymæssig bebyggelse med 50.000-100.000, bymæssig bebyggelse med 10.000-49.999 indbyggere, bymæssig bebyggelse med mindre end 10.000 indbyggere eller i landområder.

Med afsæt i tidligere studier om folkekirken, kunne det antages at en lav urbaniseringsgrad er forbundet med højere tilknytning til folkekirken samt religion, tro og spiritualitet. Eksempelvis analyserer Peter Lüchau (på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik) personer, som har meldt sig ud af den danske folkekirke i perioden 2003-2007 (Lüchau 2015). Undersøgelsen tager udgangspunkt i sekulariseringsteori og hypotesen om, at folkekirken vil miste medlemmer over tid, samt at dem, der forlader kirken, har en særlig socioøkonomisk profil. Konkret antages det, at personer, der vælger at melde sig ud, vil være yngre, højere uddannet, rigere og mere urbaniserede end den generelle befolkning. Derudover, at personer i parforhold, som melder sig ud, bor sammen med ikke-medlemmer. Dette ud fra ideen om at religiøs socialisering sker i hjemmet.

Analysen bekræfter sekulariseringsteorien – om end med forbehold. Personer, der meldte sig ud af folkekirken i 2003-2007, var blandt andet yngre, rigere og højere uddannet end resten af befolkningen. Og interessant i denne kontekst, havde de større sandsynlighed for at bo i en by (specifikt København) (Lüchau 2015: 104f).

I denne undersøgelses survey er der i imidlertid ikke en gennemgående signifikant forskel på, hvorvidt personer med forskellige urbaniseringsgrad erklærer sig enige i udsagn som eksempelvis *"Jeg tror at der findes en gud eller andre kræfter"* eller *"Jeg ser folkekirken som et relevant sted for min tro og spiritualitet"*

GUD, HVOR ER DET
URETFÆRDIGT...

AT MIKKEL HAVL SVARER
ET HURT SVAR
AT GUD ER I
ET SÅ MEGET
NICE HAVL
AT GUD ER I
ET SÅ MEGET

#uKirke

Ri
ga
65
45

ANALYSE & TAL

Vi ønsker at bidrage til et mere demokratisk og retfærdigt samfund.
Derfor har vi valgt at organisere os som et medarbejderejet kooperativ.
Vi er stolte af at investere vores overskud i udviklingen af nye metoder, projekter og i
demokratiseringen af vores samfund som helhed.